

Tablo 3.5: Örnekleme Ait Erkek-Kadın Nüfus Dağılımı (Yüzde)

NO	BELEDİYE	ERKEK	KADIN
1	ALANYA BELEDİYESİ	% 50.41	% 49.59
2	OBAKÖY BELEDİYESİ	% 51.40	% 48.60
3	TOSMUR BELEDİYESİ	% 50.90	% 49.10
4	CİKCİLLİ BELEDİYESİ	% 51.66	% 48.34
5	OKURCALAR BELEDİYESİ	% 59.37	% 40.63
6	KONAKLI BELEDİYESİ	% 55.89	% 44.11
7	KESTEL BELEDİYESİ	% 52.50	% 47.50
8	MAHMUTLAR BELEDİYESİ	% 54.00	% 46.00
9	KARGICAK BELEDİYESİ	% 57.50	% 42.50

Kaynak: www.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.02.2010

Ana kütlenin homojen olmaması ve birbirinden önemli farklılıklar gösteren gruplardan oluşması durumunda tabakalı örnekleme uygun bir örnekleme türüdür. Tabakalı örnekleme uygulaması sırasında, ana kütledeki heterojenliğe karşılık kendi içlerinde homojen olarak oluşturulan tabakaların her birinden rassal örneklem seçilerek tabakalı örneklem oluşturulur (Gürsakal, 1998, s.13). Tabakalama örnekleme yoluyla belediyelere göre kadın-erkek nüfus ayrimını da dikkate alarak yapılması planlanan 777 anketin dağılımı şu şekilde olacaktır:

Tablo 3.6: Örneklemin Belediye Nüfuslarına Göre Dağılımı

NO	BELEDİYE	ERKEK	KADIN	TOPLAM
1	ALANYA BELEDİYESİ	220	216	436
2	OBAKÖY BELEDİYESİ	34	32	66
3	TOSMUR BELEDİYESİ	10	9	19
4	CİKCİLLİ BELEDİYESİ	20	18	38
5	OKURCALAR BELEDİYESİ	12	8	20
6	KONAKLI BELEDİYESİ	34	26	60
7	KESTEL BELEDİYESİ	18	16	34
8	MAHMUTLAR BELEDİYESİ	49	41	90
9	KARGICAK BELEDİYESİ	8	6	14
	GENEL TOPLAM	405	372	777

3.4.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplam aracı olarak anket formları tercih edilmiştir. Anket, çok sayıda kişiden kısa sürede bir çok konu hakkında görüş alma olanağını sağlaması nedeniyle sıkılıkla tercih edilen bir yoldur. Yerel halkın konu olduğu bu araştırmada anketin her yaştaki kişiler için uygun olması, büyük gruplar üzerinde uygulama imkanı sağlama, elde

edilen verilerin sayısal olarak ifade edilebilmesi, maliyet açıdan ekonomik olması ve verilere çok hızlı ulaşılabilmesi nedeniyle tercih edildiğini söylemek mümkündür (Baş, 2001, s.44).

Anket formları ile iki defa veri toplama yoluna gidilmiştir. İlk olarak 245 kişiye Alanya merkezde uygulanan ön test ile faktör yapısını belirleyebilmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi ve faktör yapısının geçerli bir model olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ise doğrulayıcı faktör analizi ilgili ölçeklere uygulanmıştır. Ön test uygulamasının amacı asıl uygulanacak anket uygulaması öncesi ankette yer alması gereken önermelerin geçerliliğini ortaya koymaktır. Ön testin amaçları arasında yapıyı ölçmek için yapı tekboyutluluğunun (construct unidimensionality) ortaya koyulması yatomaktadır. Yapı tek boyutluluğu ile paylaşılmak istenen tek bir yapının varlığını açıklayan göstergeler düzenin oluşturulmasıdır. Ölçeğin boyutlarını ortaya çıkarmak amacıyla temel bileşenler analizini (principal components method) kullanarak açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirılmıştır. Her bir yapı ve her yapıya ait alt yapılarla ilişkin ayrı ayrı olarak temel bileşenler analizi gerçekleştirılmıştır. İlk olarak yapıların faktör analizine uygunluğunu ortaya koymak için örneklem yeterliliğini ölçen Kaiser-Meyer Olkin ve Barlett Testi uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi ile her bir önermenin birden fazla boyutta yer almasını önlemek ve önermelerin ilgili tek faktörde yer almasını sağlamak amacıyla 0,40’ın altında faktör yüküne sahip önermeler elenmiştir. Ön testin amacı, çalışmada kullanılan gerek daha önce literatürde yer alan ve bu çalışmaya adapte edilen önermeler olsun gerekse sadece bu tez çalışması için geliştirilen önermelerin geçerliliğini ilgili alan ve kültür şartları altında gerçekleştirmeyi sağlamaktır. Açımlayıcı faktör analizi, değişkenler arası ilişkilere dayalı olarak faktör ya da faktörleri keşfetmeyi amaçlamaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Açımlayıcı faktör analizi, gözlenen ölçümllerin kovaryans ve varyans kaynaklarını keşfetme ve ortaya çalışma amacıyla sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Doğrulayıcı faktör analizinde ise araştırmacı, kuramsal olarak tanımlanmış olan değişkenlerin hangi örtük özellik altında yer alacağını, analizi yapmadan önce belirleyebilir ve desenin tanımlanmasını ve sonrasında hipotezlerin istatistiksel olarak test edilmesini gözlemleyebilmektedir. Bu yaklaşımda gözlenen değişkenlerin, daha önceden kuramsal temele dayandırılmış örtük değişkenler altında yer alıp almadığının test edilmesi olanaklıdır (Byrne, 1994). Yapılan çalışmalarda açımlayıcı faktör analizi ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılması arzu edilen bir durumdur (Jöreskog ve Sörbom, 1993). Tabakalı örneklem yöntemi ile 245 kişiye Alanya merkezde uygulanan anket sonucunda

geçerlilik testleri, boyutlar arasındaki bağıntılar ve faktör analizi sonuçları beklenen yönde çıkmıştır.

Ön test sonucu elde edilen geçerli faktör yapısının ortaya koyulmasının ardından Alanya ilçe nüfusunu karşılayan 777 anket ile sekiz belediye sınırı içinde toplanan verilerle model denemesi gerçekleştirilmiştir. Araştırma modelinde ortaya konan hipotezlerin toplanan ikinci grup verilerle denemesi gerçekleştirilmiştir.

Anket dört bölümden oluşmaktadır. Bölümllerin oluşturulması sürecinde literatür taraması yanında Akdeniz Üniversitesi, South Carolina Üniversitesi, Virginia Üniversitesi'ndeki Türk ve yabancı bilim adamlarından oluşan toplam beş akademisyenin görüşleri ve önerileri alınmıştır. Ayrıca ölçek geliştirme konusunda uzman iki akademisyenin de görüşleri alınarak anket son haline getirilmiştir. Önermelerin oluşturulması sırasında literatüre bağlı olarak ortaya koyulan ve geçerlilik, güvenilirliği analiz edilmiş ölçekler üzerinde durulmuştur.

Ankette Sırakaya, Ekinci ve Kaya'ya (2007) ait Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeği (SUS-TAS) yedi boyutta (algılanan sosyal maliyet, çevrenin sürdürülebilirliği, uzun dönem planlama, algılanan ekonomik fayda, toplum merkezli ekonomi, ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması, topluluk katılımının maksimizasyonu) 33 önerme ile ölçülümüştür. Önermelerde 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır (1= hiç katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3= kararsızım, 4= katılıyorum, 5= tamamen katılıyorum).

Tablo 3.7: Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğine ait Önermeler

Önerme Kodu	Ana Boyut	Önerme
Sustas1	Algılanan Sosyal Maliyet	Turizm yüzünden kendimi genellikle rahatsız hissediyorum.
Sustas2	Algılanan Sosyal Maliyet	Bölgemize gelen turistler yaşam kalitemi olumsuz etkilemektedir.
Sustas3	Algılanan Sosyal Maliyet	Bölgem turizm gelişimi yüzünden aşırı kalabalıktır.
Sustas4	Algılanan Sosyal Maliyet	Turizm yüzünden yaşam kalitenin kötüye gittiğini hissediyorum.
Sustas5	Çevrenin sürdürülebilirliği	Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.
Sustas6	Çevrenin sürdürülebilirliği	Turizm çevreyi korur.

Sustas7	Çevrenin sürdürülebilirliği	Turizm yaban hayatı ve doğal yaşamı her zaman korur.
Sustas8	Çevrenin sürdürülebilirliği	Doğal çevremiz hem bugün hem de gelecekte korunur.
Sustas9	Çevrenin sürdürülebilirliği	Turizm doğal ve kültürel çevreyle uyum içinde gelişir.
Sustas10	Uzun Dönem Planlama	Turizm gelişiminin iyi planlandığına inanıyorum.
Sustas11	Uzun Dönem Planlama	Başarılı turizm yönetimi için ileri düzeyde planlama yapılması gereklidir.
Sustas12	Uzun Dönem Planlama	Turizm kalkınma planları sürekli geliştirilir.
Sustas13	Uzun Dönem Planlama	Turizm sektörü geleceğe yönelik plan yapar.
Sustas14	Algılanan Ekonomik Fayda	Turizmin bölge ekonomisine büyük katkı sağladığını inanıyorum.
Sustas15	Algılanan Ekonomik Fayda	Turizm yerel ekonomiyi çeşitlendirir.
Sustas16	Algılanan Ekonomik Fayda	Turizmi bölgemize yeni gelir kaynağı yaratması yüzünden seviyorum.
Sustas17	Algılanan Ekonomik Fayda	Turizm bölge ekonomisi için iyidir.
Sustas18	Toplum Merkezli Ekonomi	Turizm işletmeleri çalıştıracağı insanların büyük çoğunluğunu Alanya ve çevresinden karşılar.
Sustas19	Toplum Merkezli Ekonomi	Turizmden sağlanan gelir halkın geniş kitlelerine dağılır.
Sustas20	Toplum Merkezli Ekonomi	Turizm sektöründe tüketilen mal ve hizmetlerin büyük çoğunluğu bölgedeki üretimle karşılaşır.
Sustas21	Toplum Merkezli Ekonomi	Turizm sektörü bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.
Sustas22	Toplum Merkezli Ekonomi	Bölgedeki turizm hareketleri bölgesel mallar için yeni pazarlar yaratır.
Sustas23	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılmı gereklidir.
Sustas24	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Yerel halka turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsat verilir.
Sustas25	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Turizm sektörü her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.
Sustas26	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Toplum bireylerinin turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsatlar yaratılmıştır.
Sustas27	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Toplum bireyleri turizm planlama komitelerinde liderlik yapmak için teşvik edilir.
Sustas28	Topluluk Katılımının Maksimizasyonu	Turizmin gelişmesi ile toplumun tüm kurumlarında çevre bilinci artar.
Sustas29	Ziyaretçi Memnuniyetinin Sağlanması	Turizm işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.
Sustas30	Ziyaretçi Memnuniyetinin Sağlanması	Turizm turistlerin olumlu izlenimlerle ayrılmalarını sağlar.

Sustas31	Ziyaretçi Memnuniyetinin Sağlanması	Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.
Sustas32	Ziyaretçi memnuniyetinin Sağlanması	Yerel yönetim (belediye, muhtarlık) turist memnuniyetini takip eder.
Sustas33	Ziyaretçi Memnuniyetinin Sağlanması	Turistlerin olumlu izlenimlerini artırbilmek için belediye yatırım yapar.

Topluluğa Bağlılık, Baker ve Palmer'in (2006) geliştirmiş olduğu ölçüteki 7 önerme ile değerlendirilmiştir. Diğer ölçekteerde olduğu gibi burada da 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır (1=hiç katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum, 5=tamamen katılıyorum).

Tablo 3.8: Topluluğa Bağlılık Ölçeğine ait Önermeler

Önerme Kodu	Önerme
Topbag1	Burada istediğim için yaşıyorum.
Topbag2	Nerede yaşadığımı söylemekten gurur duyuyorum.
Topbag3	Buradan kesinlikle taşınmak istemem.
Topbag4	Buradan yaşayabileceğim en ideal yer olduğunu düşünüyorum.
Topbag5	Buradaki insanlara bağlı olduğumu hissederim.
Topbag6	Yaşadığım yerdeki komşularımı severim.
Topbag7	Kendimi yaşadığım yerdeki insanlar arasında güvende hissederim.

Turistle etkileşim boyutunun oluşturulmasında Alaeddinoğlu'nun (2007) uyguladığı ve yerel halka turistle etkileşim düzeylerini sorduğu ölçekten faydalılmıştır. Burada etkileşimin iletişim boyutu ön plana çıkarılarak dört önerme ile turistle etkileşim ölçümeye çalışılmıştır. Önermelerde 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır (1=hiç katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3= kararsızım, 4= katılıyorum, 5= tamamen katılıyorum).

Tablo 3.9: Turistle Etkileşim Ölçeğine ait Önermeler

Önerme Kodu	Önerme
Etklsm1	Zamanımın büyük bir kısmını turistle iletişim içinde geçiririm.
Etklsm2	Turistlerle çoğu zaman dil pratiği yapmak için bir araya gelirim.
Etklsm3	Alışveriş sırasında dil konusunda yardıma ihtiyacı olan turistlere yardım ederim.
Etklsm4	Arkadaşlarımlı Alanya'ya gelen turistler arasından seperim.

Yaşam kalitesini ölçmek amacıyla Cummins (1997), Sirgy (2001) ve Cicerchia (1996)'ya ait çalışmalardan derlenen dört boyuttan oluşan (îçsel refah düzeyi, ekonomik refah düzeyi, toplumun refah düzeyi, sağlık ve güvenlik) 31 önermeden faydalانılmıştır. Önermelerde 5'li Likert ölçǖü kullanılmıştır (1=hiç memnun değilim, 2=memnun değilim, 3=kararsızım, 4=memnunum, 5=çok memnunum). "Kendimize ait kültürümüzü koruma yolları konusunda özellikle mutluyum", "Turistlerle konuştuğum zaman kültürümü dışarıya yaydığını hissediyorum", "İçme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden şı̄şelenmiş su içmeyi tercih ediyorum", "Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum" ve "Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmekte ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır" önermeleri için ise aynı ölçek içinde farklı ifade ile katılımcıların görüşü alınmıştır (1=hiç katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum, 5=tamamen katılıyorum).

Tablo 3.10: Yaşam Kalitesi Ölçeğine Ait Önermeler

Önerme Kodu	Ana Boyut	Önerme
Yasam1	Ekonomik refah	İşimdeki gelir durumum
Yasam2	Ekonomik refah	İşimdeki sosyal güvenliğim
Yasam3	Ekonomik refah	Aile gelirim
Yasam4	Ekonomik refah	Ödemeler ve sosyal haklar
Yasam5	Ekonomik refah	Ödediğim vergiler
Yasam6	Ekonomik refah	Yaşamam için gerekli olan masraflar
Yasam7	Ekonomik refah	Yeme-içme gibi temel ihtiyaçlarımın maliyeti
Yasam8	Toplumun Refahı	Yaşadığım bölgedeki doğal çevre
Yasam9	Toplumun Refahı	Belediyenin sunduğu hizmetler ve faaliyetler
Yasam10	Toplumun Refahı	Birlikte yaşadığım insanlar

Yasam11	Toplumun Refahı	Sosyal statü
Yasam12	Toplumun Refahı	Ev yaşamım (çoluk çocuk, eş ile geçen yaşam)
Yasam13	Toplumun Refahı	Diğer insanlarla olan yaşamım
Yasam14	İçsel Refah	Boş zamanım
Yasam15	İçsel Refah	Boş zaman faaliyetlerim
Yasam16	İçsel Refah	Dünyanın bir çok ülkesinden gelen turist sayısı
Yasam17	İçsel Refah	Eğlence hayatım
Yasam18	İçsel Refah	Kültürel hayatım
Yasam19	İçsel Refah	Manevi hayat
Yasam20	İçsel Refah	Dini hizmetlerin uygulanmasından çok memnunum.
Yasam21	İçsel Refah	Kendimize ait kültürümüzü koruma yolları konusunda özellikle mutluyum.
Yasam22	İçsel Refah	Turistlerle konuştuğum zaman kültürümü dışarıya yaydığını hissediyorum.
Yasam23	Sağlık ve Güvenlik	İçme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden şişelenmiş su içmeyi tercih ediyorum.
Yasam24	Sağlık ve Güvenlik	Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum.
Yasam25	Sağlık ve Güvenlik	Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmeyece ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır.
Yasam26	Sağlık ve Güvenlik	İçtiğim suyun kalitesi
Yasam27	Sağlık ve Güvenlik	Topluluktaki suç oranları
Yasam28	Sağlık ve Güvenlik	Çevremin temizliği
Yasam29	Sağlık ve Güvenlik	Bölgemdeki can güvenliğim
Yasam30	Sağlık ve Güvenlik	Sağlığım (hastanenin temizliği, doktorların ilgisi, ilaç almındaki kolaylık, ücretsiz muayene gibi)
Yasam31	Sağlık ve Güvenlik	Soluduğum havanın kalitesi

Anketin son bölümünde ise halkın bölgede yaşama süresi, turistle ilişki düzeyi, turizmde istihdam edilme durumları ile ilgili yedi adet demografik soru yer almaktadır.

Anket verilerinin istatistikî analizinde paket programlarından SPSS 14.0 (Statistical Package of Social Sciences) ve yapısal denklem modellemede LISREL 8.80 kullanılmıştır.

3.5. GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK ANALİZLERİ

3.5.1. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik ölçülerin hatadan bağımsız kalma derecesidir. Aynı değişkenin bağımsız ölçümleri arasındaki tutarlılık-kararlılık durumu güvenilirlik olarak ifade edilmektedir (<http://www.finarfin.net/?p=240>, 22.02.2010). Güvenilirliğin yüksek olabilmesi, ölçmede izlenilen süreçler ile kullanılan ölçütlerin ayrıntılı olarak belirlenebilmesine bağlıdır. Güvenilirliği düşük olan bir ölçmenin hiçbir bilimsel değeri olmadığı gibi, güvenilirliğin yüksek olması da yapılan ölçmenin amaca uygunluğunun garantisini değildir. Güvenilirlik ölçütleri şunlardır (Kuruüzüm, 2002, s.22):

-Zamana göre değişmezlik (sureklilik): Herhangi bir şeyin benzer koşullar altında ve belli bir zaman aralığı ile ölçümleri sonucu elde edilen veri grupları arasındaki ilişkidir. Test-yeniden test ile sorgulanabilir. Test-yeniden test yöntemi, ilgili ölçeğin değişik zaman aralıklarında aynı örnekleme uygulandığında tutarlı ve dengeli sonuçları verebilme derecesiyle ilgilenen bir güvenilirlik yöntemidir. Zamana göre değişmezlik ölçütü ile bulunacak güvenilirlik katsayısı için, veri türüne göre uygun bir korelasyon çözümlemesi yapılır. Bu çoğu kez Pearson'un çarpım momentler korelasyon tekniğidir.

-Bağımsız gözlemciler arası uyum: Birden çok gözleminin birbirinden bağımsız olarak aynı şeyleri ölçmeye çalışıkları durumlarda uygulanan bir güvenilirlik ölçütüdür. Özellikle öteki güvenilirlik ölçütlerinin pratik olmadığı durumlarda uygulanan bir güvenilirlik ölçütüdür. Bağımsız gözlemciler arası uyumu hesaplamak için kullanılan teknik, Kendall uyum katsayısidır.

-İç Tutarlılık: Temel görüş her ölçme aracının belli bir amacı gerçekleştirmek üzere, birbirinden deneysel olarak bağımsız birimlerdenoluştugu ve bunların bütün içinde, bilinen ve birbirlerine eşit ağırlıklara sahip olduğu varsayımdır. İç tutarlılığı ölçmede kullanılan en önemli tekniklerden biri ikiye bölmeye yöntemidir. Araştırmacı tek numaralı maddeler ile çift numaralı maddelerin sonuçlarını karşılaştırır. Her iki yarının da birbirine yakın olması istenir. Bir diğer yöntem ise eşdeğer form yöntemidir. Burada iki farklı ölçüm aracı aynı denek grubuna uygulanır. İki form arasında yüksek korelasyon varsa ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılır. Diğer bir iç tutarlılık yöntemi “Cronbach Alfa”dır. Cronbach Alfa bir korelasyon katsayısı olarak yorumlanacağı için 0 ile 1 arasında değişir.

Negatif bir alfa değeri maddeler arasında pozitif bir ilişki olmadığı anlamına gelir ve güvenilirlik ortadan kalkar. Eğer alfa değeri düşük çıkarsa tek tek maddeler analizden çıkartılarak denenir. Alfa değerini düşüren madde bulunup analizden çıkarılır.

3.5.1.1. Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Güvenilirlik Analizi

Güvenilirliğin test edilmesinde önermeler iç tutarlılık ölçüm aracı olan Cronbach alfa değerleriyle değerlendirilmiştir. Buna göre yaşam kalitesi ölçüğünün Alfa değerinin 0,9046 olduğu tespit edilmiştir. Ölçekteki maddeler elemeye tutulduğunda dahi bu oranın üzerine çok ciddi şekilde çıkılmayacağı görüldüğünden bu aşamada ölçekten hiçbir soru çıkarılmamıştır.

Tablo 3.11: Yaşam Kalitesi Ölçeğine İlişkin Boyut İstatistikleri

Önermeler	Önerme Elendiğinde Ölçek Ortalaması	Önerme Elendiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Önerme-Boyut Korelasyonu	Önerme Elendiğinde Cronbach Alfa
Yasam1	104,1171	322,2607	,4951	,9012
Yasam2	103,8390	328,3416	,3967	,9030
Yasam3	103,7366	323,8028	,5086	,9009
Yasam4	104,2732	328,5427	,3859	,9033
Yasam5	104,6683	325,4973	,4430	,9022
Yasam6	104,2537	317,7785	,6201	,8987
Yasam7	103,9317	319,5934	,5864	,8994
Yasam8	102,9707	326,8325	,5730	,9001
Yasam9	103,2732	321,8956	,6111	,8992
Yasam10	102,7366	335,7930	,4441	,9024
Yasam11	103,1902	320,0274	,6443	,8985
Yasam12	103,1512	318,3937	,6639	,8981
Yasam13	103,0537	328,1589	,5488	,9006
Yasam14	103,8000	329,3373	,3589	,9039
Yasam15	103,0537	326,3549	,5649	,9002
Yasam16	103,4829	317,2901	,6588	,8981
Yasam17	103,0585	323,5260	,6140	,8993
Yasam18	103,2683	320,4032	,6506	,8985
Yasam19	103,1122	321,7864	,6486	,8987
Yasam20	102,8585	328,7887	,5728	,9004
Yasam21	102,7317	331,6286	,5162	,9013
Yasam22	102,6976	333,3591	,5451	,9013
Yasam23	103,0976	322,6081	,6363	,8989
Yasam24	104,4098	330,1646	,3075	,9053
Yasam25	103,2732	320,4544	,6342	,8987
Yasam26	103,2049	333,6245	,3331	,9039
Yasam27	103,0000	326,1471	,5391	,9005
Yasam28	102,7415	336,2220	,4000	,9028
Yasam29	105,4390	352,1298	-,0981	,9097
Yasam30	104,8683	353,2130	-,1092	,9129
Yasam31	105,2927	352,2080	-,1011	,9096

Yaşam kalitesi ölçeğinde yer alan önermelerin 0,01 ve 0,05 anlamlılık düzeyinde 0,771 ile -0,132 arasında değişen korelasyona sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.12: Yaşam Kalitesi Ölçeğine Alt Korelasyon Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
1	1																																						
2	.771**	1																																					
3	.656**	.624**	1																																				
4	.539**	.558**	.567**	1																																			
5	.376**	.433**	.365**	.626**	1																																		
6	.404**	.399**	.473**	.451**	.596**	1																																	
7	.356**	.301**	.453**	.385**	.492**	.753**	1																																
8	.260**	.237**	.232**	.118	.272**	.424**	.388**	1																															
9	.231**	.233**	.283**	.068	.255**	.380**	.361**	.545**	1																														
10	.182**	.219**	.218**	.172**	.193**	.276**	.266**	.422**	.370**	1																													
11	.240**	.157*	.258**	.095	.203**	.330**	.353**	.395**	.529**	.432**	1																												
12	.255**	.166**	.267**	.108	.172**	.384**	.357**	.461**	.466**	.329**	.747**	1																											
13	.150*	.122	.143*	.116	.188**	.316**	.323**	.564**	.499**	.339**	.408**	.460**	1																										
14	.211**	.116	.162*	.216**	.179**	.226**	.239**	.099	.109	.078	.177**	.229**	.144*	1																									
15	.229**	.185**	.235**	.212**	.310**	.313**	.322**	.334**	.392**	.241**	.385**	.324**	.344**	.316**	1																								
16	.255**	.173**	.282**	.183**	.307**	.391**	.445**	.382**	.496**	.291**	.488**	.507**	.454**	.333**	.815**	1																							
17	.275**	.107	.392**	.168**	.170**	.294**	.335**	.239**	.367**	.322**	.498**	.537**	.270**	.278**	.316*	.490**	1																						
18	.279**	.088	.309**	.085	.166*	.305**	.323**	.307**	.323**	.347**	.639**	.604**	.343**	.306**	.444*	.506**	.681**	1																					
19	.298**	.217**	.344**	.128*	.195**	.385**	.372**	.329**	.379**	.287**	.476**	.500**	.366*	.279*	.310**	.465**	.663**	.676**	1																				
20	.292**	.139*	.237**	.066	.164*	.272**	.239**	.344**	.385**	.464**	.496**	.496**	.327**	.268**	.304**	.397**	.446**	.523**	.633**	1																			
21	.263**	.189**	.242**	.087	.104	.253**	.227**	.322**	.327**	.389**	.397**	.405**	.266*	.147*	.322**	.305**	.332**	.311**	.393**	.573**	1																		
22	.236**	.201**	.222**	.072	.146*	.222**	.238**	.328**	.336**	.432**	.410**	.404**	.310**	.134*	.352**	.333**	.355**	.356**	.466**	.515**	.647**	1																	
23	.165**	.076	.188**	.102	.246**	.365**	.354**	.459**	.463**	.294**	.468**	.503**	.484**	.285**	.282**	.422**	.444**	.463**	.471**	.413**	.433**	.525**	1																
24	.015	.042	.046	.044	.042	.027	.076	.111	.098	.086	.0231**	.215**	.170**	.325**	.281**	.177**	.211**	.165*	.213**	.134*	.150*	.285**	1																
25	.169**	.127*	.177**	.023	.151*	.348**	.312**	.444**	.531**	.388**	.566**	.159**	.496**	.130*	.425**	.486**	.459**	.543**	.442**	.449**	.346**	.370**	.493**	.351**	1														
26	.174**	.177**	.163*	.129*	.170**	.0293**	.297**	.354**	.314**	.232**	.266**	.184**	.243**	.092	.264**	.251**	.108	.157*	.129*	.159*	.203**	.160*	.274**	.129*	.436**	1													
27	.093	.063	.202**	.094	.159*	.310**	.358**	.474**	.525**	.195**	.448**	.425**	.402**	.066	.388**	.388*	.416**	.429**	.280**	.355**	.475**	.223**	.518**	.406**	.603**	1													
28	.117	.041	.171**	.041	.041	.177*	.229**	.245**	.359**	.137*	.309*	.341**	.139*	.068	.215**	.361**	.368**	.347**	.395**	.380**	.317**	.248**	.184*	.476**	.273**	.603**	.281**	1											
29	.101	.093	.031	.027	.053	.021	.029	.096	.003	.158*	.098	-.096	.140*	-.014	.064	-.037	.159*	-.084	-.114	-.145*	-.109	-.020	-.077	.486**	-.164*	1													
30	.054	.085	.078	.075	.146*	.121	.160*	.086	.072	.105	.173**	.062	.121	.078	.093	.168	.035	.000	.051	-.015	-.025	.005	.160*	-.077	-.186	.251**	.132*	.165*	1										
31	.077	.053	.085	.101	.046	.020	.068	.095	.181**	.173**	.141*	.133*	.054	.025	.015	.112	-.122	.058	.125	.029	.109	.087	.209**	.178**	.125	.029	.022	.029	.022	.029	.022	.029	.022	.029	.022				

**.01 seviyesinde anımlı * .05 seviyesinde anımlı

3.5.1.2. Turistle Etkileşim Ölçeğinin Güvenilirlik Analizi

Turistle etkileşim ölçüğünün Cronbach Alfa'sı 0,7613 olarak bulunmuştur. Önermelere tek tek bakıldığından hiçbir önermenin alfa değerini ciddi şekilde artırmadığı görülmüş bu nedenle ölçekten hiçbir önerme çıkarılmamıştır.

Tablo 3.13: Turistle Etkileşim Ölçeğine İlişkin Boyut İstatistikleri

Önermeler	Önerme Elendiğinde Ölçek Ortalaması	Önerme Elendiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Önerme-Boyut Korelasyonu	Önerme Elendiğinde Cronbach Alfa
Etklsm1	9,6000	9,8475	,6549	,6502
Etklsm2	9,6980	9,8674	,6469	,6548
Etklsm3	8,7878	12,2580	,5038	,7354
Etklsm4	10,2776	11,2013	,4535	,7649

Turistle etkileşim ölçüğünde yer alan önermelerin 0,01 anlamlılık düzeyinde 0,299 ile 0,632 arasında değişen korelasyona sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.14: Turistle Etkileşim Ölçeğine Ait Korelasyon Matrisi

	Etklsm1	Etklsm2	Etklsm3	Etklsm4
Etklsm1	1			
Etklsm2		,632**	1	
Etklsm3			,440**	1
Etklsm4				,299**

** 0.01 düzeyinde anlamlı

3.5.1.3. Topluluğa Bağlılık Ölçeğinin Güvenilirlik Analizi

Topluluğa bağlılık ölçüğünün Cronbach Alfa'sı 0,8735 olarak bulunmuştur. Önermelere tek tek bakıldığından hiçbir önermenin alfa değerini artırmadığı görülmüş bu nedenle ölçekten hiçbir önerme çıkarılmamıştır.

Tablo 3.15: Topluluğa Bağlılık Ölçeğine İlişkin Boyut İstatistikleri

Önermeler	Önerme Elendiğinde Ölçek Ortalaması	Önerme Elendiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Önerme-Boyut Korelasyonu	Önerme Elendiğinde Cronbach Alfa
Topbag1	23,1102	30,9919	,6826	,8512
Topbag2	22,9347	32,8482	,6695	,8542
Topbag3	23,2612	30,4561	,6962	,8494
Topbag4	23,2816	30,5146	,7221	,8458
Topbag5	23,5796	30,2611	,6781	,8522
Topbag6	23,2449	34,3414	,5066	,8729
Topbag7	23,3224	32,6128	,6171	,8599

Topluluğa bağlılık ölçeğinde yer alan önermelerin 0,317 ile 0,688 arasında değişen korelasyona sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.16: Topluluğa Bağlılık Ölçeğine Ait Korelasyon Matrisi

	Topbag1	Topbag2	Topbag3	Topbag4	Topbag5	Topbag6	Topbag7
Topbag1	1						
Topbag2	,674**	1					
Topbag3	,668**	,589**	1				
Topbag4	,599**	,551**	,678**	1			
Topbag5	,434**	,497**	,466**	,582**	1		
Topbag6	,345**	,317**	,319**	,356**	,504**	1	
Topbag7	,388**	,402**	,428**	,466**	,616**	,537**	1

** 0.01 düzeyinde anlamlı

3.5.1.4. Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğinin (SUSTAS) Güvenilirlik Analizi

Sürdürülebilir turizm tutum ölçüğünün Cronbach Alfa'sı 0,93 olarak bulunmuştur. Önermelere tek tek bakıldığında hiçbir önermenin güvenilirliği önemli ölçüde artırmadığı görülmüş bu nedenle ölçekten hiçbir önerme çıkarılmamıştır.

Tablo 3.17: Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğine İlişkin Boyut İstatistikleri

Önermeler	Önerme Elendiğinde Ölçek Ortalaması	Önerme Elendiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Önerme-Boyut Korelasyonu	Önerme Elendiğinde Cronbach Alfa
Sustas1	128,64	338,352	,195	,933
Sustas2	128,55	339,767	,167	,933
Sustas3	127,73	348,023	-,023	,936
Sustas4	128,38	342,737	,091	,934
Sustas5	126,12	343,495	,130	,932
Sustas6	126,80	322,746	,560	,928
Sustas7	126,76	319,227	,614	,927
Sustas8	126,54	321,389	,662	,926
Sustas9	126,43	324,033	,650	,927
Sustas10	126,88	317,482	,655	,926
Sustas11	126,07	338,032	,418	,929
Sustas12	126,38	328,644	,636	,927
Sustas13	126,40	326,186	,674	,927
Sustas14	126,10	334,730	,505	,928
Sustas15	126,14	333,962	,554	,928
Sustas16	126,06	335,598	,498	,929
Sustas17	126,02	335,893	,569	,928
Sustas18	126,18	331,025	,584	,928
Sustas19	126,37	326,328	,656	,927
Sustas20	125,99	341,838	,318	,930
Sustas21	126,37	327,169	,625	,927
Sustas22	126,45	326,582	,615	,927
Sustas23	126,79	319,455	,679	,926
Sustas24	126,92	313,993	,739	,925
Sustas25	126,80	319,922	,684	,926
Sustas26	126,62	323,756	,685	,926
Sustas27	126,38	330,005	,617	,927
Sustas28	126,33	335,795	,431	,929
Sustas29	126,68	322,044	,682	,926
Sustas30	126,80	315,385	,761	,925
Sustas31	126,83	316,744	,728	,925
Sustas32	126,82	318,367	,679	,926
Sustas33	126,62	323,736	,615	,927

Tablo 3.18: SUSTAS Ölçeğine Ait Korelasyon Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	3						
1	1																																						
2		.798**	1																																				
3		.414**	.399**	1																																			
4		.629**	.658**	.346**	1																																		
5		.034	.433**	-.045	-.003	1																																	
6		.037	.051**	.032	-.029	.185**	1																																
7		.027	.053**	-.041	-.042	.111	.803**	1																															
8		.029	-.003	-.076	-.138*	.127*	.568**	.643**	1																														
9		.008	-.067	-.037	.102	.035	.527**	.530**	.625**	1																													
10		.127*	.125	.045	-.114	-.051	.418**	.544**	.537**	.468**	1																												
11		.009	-.004	-.040	.038	.224**	.221**	.252**	.238**	.369**	.127*	1																											
12		.072	.058	-.139*	-.124	.036	.363**	.428**	.468**	.344**	.414**	.487**	1																										
13		.063	.007	-.035	-.146*	.088	.412**	.431**	.488**	.493**	.454**	.344**	.622**	1																									
14		.035	.181*	-.062	-.151*	.211**	.295*	.279*	.358*	.438*	.261**	.519**	.459**	.540**	1																								
15		.082	-.112	-.038	.212**	.186**	.310**	.267**	.368**	.515**	.285**	.490**	.438**	.472**	.653**	1																							
16		.078	-.183*	-.084	-.167*	.190*	.269*	.276*	.301**	.438*	.273**	.489**	.388**	.434**	.615**	.726**	1																						
17		.086	-.134*	-.133*	-.148*	.193**	.290**	.270*	.394**	.445**	.329**	.452**	.463**	.424**	.630**	.610**	.703**	1																					
18		.052	-.013	-.037	.060	.013	.324**	.368**	.344**	.384*	.325**	.367**	.379**	.405**	.366**	.432**	.497**	.465**	1																				
19		.003	-.063	-.103	-.138*	.084	.478**	.521**	.495**	.559**	.392**	.379**	.488**	.488**	.396**	.405**	.384**	.486**	.845**	1																			
20		.011	-.023	-.067	-.083	.167**	.190*	.269*	.276*	.301**	.438*	.273**	.489**	.388**	.434**	.615**	.726**	.1																					
21		.041	-.041	-.142*	-.104	.038	.284**	.284**	.284**	.368**	.324**	.324**	.368**	.368**	.399**	.312**	.420**	.482**	.377**	.414**	.447**	.493**	.461**	.492**	.402**	1													
22		.104	.071	-.021	.009	.030	.264**	.287**	.366**	.364**	.424**	.204**	.351**	.478**	.318**	.403**	.410**	.389**	.467**	.442**	.360**	.703**	1																
23		.094	.101	-.086	.008	.061	.348**	.420**	.503**	.501**	.531**	.306**	.426**	.443**	.225**	.275**	.247**	.314**	.385**	.540**	.295**	.518**	.503**	1															
24		.128*	.071	-.036	.097	.061	.391**	.444**	.521**	.463**	.567**	.177**	.368**	.475**	.282**	.306**	.231**	.332**	.363**	.501**	.124	.501**	.547**	.593**	1														
25		.114	.171*	-.069	.098	-.029	.396**	.444**	.476**	.467**	.617**	.167**	.357**	.399**	.162*	.244**	.223**	.296**	.353**	.430**	.170**	.389**	.432**	.555**	.651**	1													
26		.041	.060	-.035	.050	.134*	.314**	.383**	.404**	.466**	.484**	.318**	.387**	.481**	.323**	.385**	.415**	.433**	.480**	.480**	.233**	.423**	.644**	1															
27		.069	.042	-.026	.016	.091	.278**	.284**	.456**	.389**	.405**	.339**	.433**	.373**	.409**	.420**	.418**	.524**	.444**	.409**	.355**	.459**	.418**	.435**	.533**	.576**	1												
28		.021	.024	-.138*	-.023	.117	.138*	.126*	.324**	.317**	.168**	.337**	.324**	.324**	.316**	.324**	.438**	.288**	.372**	.354**	.382**	.331**	.477**	.453**	.396**	.359**	.306**	.398**	1										
29		.060	.001	-.082	-.056	.000	.423**	.469**	.530**	.459**	.486**	.273**	.418**	.463**	.361**	.382**	.316**	.395**	.443**	.526**	.214**	.427**	.455**	.561**	.449**	.423**	1												
30		.092	.005	-.056	.015	.043	.448**	.478**	.589**	.509**	.555**	.254**	.493**	.560**	.347**	.399**	.309**	.389**	.542**	.173**	.502**	.538**	.546**	.725**	.557**	.601**	.517**	.379**	.648**	1									
31		.090	.072	-.080	.093	.031	.402**	.467**	.552**	.414**	.584**	.216**	.420**	.487**	.291**	.295**	.252**	.335**	.413**	.526**	.188**	.496**	.485**	.591**	.646**	.549**	.489**	.284**	.715**	.705**	1								
32		.082	.095	-.061	.095	.026	.409**	.470**	.497**	.402**	.600**	.201**	.459**	.511**	.279**	.395**	.323**	.270**	.323**	.374**	.124	.380**	.287**	.479**	.519**	.383**	.356**	.284**	.715**	.705**	1								
33		.086	.040	-.156*	-.033	.101	.317**	.323**	.447**	.443**	.461**	.217**	.447**	.519**	.319**	.370**	.308**	.341**	.293**	.370**	.287**	.463**	.488**	.544**	.465**	.484**	.537**	.566**	.537**	.464**	.465**	.464**	1						

**.01 seviyesinde anlamlı * .05 seviyesinde anlamlı

3.5.2. Geçerlilik Analizi

Hair vd.'ne (1998, s.90) göre geçerlilik bir ölçegin veya ölçek setinin çalışmanın içeriğini doğru şekilde temsil ettiği alan, herhangi bir sistematik veya rasgele olmayan hatadan özgür olma derecesidir. Geçerlilik bir ölçme aracının amaçladığı özelligi başka herhangi bir özellikle karıştırmadan doğru olarak ölçübilme derecesidir. Geçerlilik, bir ölçme aracının ölçmek istediği değişkeni ölçüp ölçümediği, ölçuyorsa onu başka değişkenlerden ne derece aralık ölçüdüğü şeklinde tanımlanabilir. Ölçme aracının geçerliliği, güvenilirliğinden etkilenir. Ölçme aracının güvenilirliği düşük ise ölçme aracından alınacak sonuçların geçerliliği de düşer. Bu nedenle ölçme aracının geçerli olması için güvenilir olması bir ön şarttır. (<http://www2.aku.edu.tr/~gocak/pdf/10-13-1%20gecerlik-guven.pdf>, 22.02.2010). Bir ölçüm aracı belli bir amaç ve belli koşullar için geçerlidir. Geçerlilik evrensel değildir. Bir ölçüm aracının geçerliliği, ölçülmek istenen özellige göre bireyler, gruplar ya da durumlar arasındaki gerçek farklılığı yansitan ölçme aracı niteliğidir.

Literatürde en çok yararlanılan geçerlilik ölçütleri şunlardır (Kuruczum, 2002, s.25):

- a) İçerik geçerliliği (content validity): Ölçme aracında bulunan önermelerin ölçme aracına uygun olup olmadığı, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediği sorunu ile ilgili olarak uzman görüşüne dayanarak ortaya konur.
- b) Uygulama (kriter) geçerliliği (predictive validity): Yapılan ölçme ile ölçülmeye çalışılan konunun gerçek hayatı yansımalarının karşılaştırılmasındaki uyumu ifade eder. En az yanılma payı olan ölçütür. Uygulama geçerliliğinin saptanmasında en çok korelasyon teknikleri kullanılır. Uygulama geçerliliği iki gruba ayrılır:
 - Kestirim Geçerliliği: Bireylerin veya grupların ileride gösterecekleri davranışları önceden tahmin edebilmek amacıyla geliştirilmiştir.
 - Eşzamanlı geçerlilik: Geliştirilen ölçüm ile eşzamanlı olarak toplanan bir kriter ölçümü arasındaki korelasyonun bir kanıdır.
- c) Yapı Geçerliliği (construct validity): Sosyal bilim araştırmalarında kullanılan ölçüm araçlarından elde edilen sonuçlara teorik ve bilimsel açıdan daha güvenle yorum kazandırmak için, ölçülen kavrama açıklık getirmek amacı ile yapılan çalışmaların son yıllarda en önemli ürünü yapı geçerliliği olmuştur. Kuramsal olarak, geçerlilik ölçmenin dayandığı temel kuramların geçerliliği ile ilgilidir. Kuramsal geçerliliği ararken, faktör

analizinden faydalanzılır. Faktör analizinde amaç çok sayıdaki maddelerin daha az sayıda faktör ile ifade edilmesidir.

d) Yakınsama Geçerliliği (convergent validity): Aynı kavrama ilişkin bağımsız ölçütlerin yakınılaştığı ya da yüksek korelasyon gösterdiği durumlardır. Kısacası aynı kavramı ölçen ölçekler arasındaki uyuşma derecesidir.

e) Ayırışma geçerliliği (discriminant validity): Kavramsal olarak farklı boyutların ölçütlerden ayrılmasıdır.

3.5.2.1. Yaşam Kalitesi Ölçeğine Ait Geçerlilik Analizi

Ön test sonucunda yaşam kalitesi ölçeye ait 31 önerme önce açımlayıcı faktör analizine daha sonra da doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulmuştur. Örneklem yeterlilik testi olan KMO ,852 ve Bartlet testlerinin ($\chi^2 = 2640,697$; $P_{sign} = 0,000$; $p < 0,05$) istenen oranlarda çıktıığı görüldüğünden ölçeğin örnekleminin yeterli olduğu anlaşılmaktadır. Yaşam kalitesinin özgün formu ile çeviri formun faktör yapıları karşılaştırıldığında, özgün formdaki dört faktörlü yapının korunmadığı tespit edilmiştir. Faktör yük değeri düşük, binişik ve faktör isimlendirmesinde sorun yaratan maddeler araçtan çıkarılmıştır. Buna göre “yaşadığım bölgedeki çevre”, “sağlığım”, “soluduğum havanın kalitesi”, “içtiğim suyun kalitesi”, “çevrenin temizliği”, “topluluktaki suç oranları”, “bölgemdeki can güvenliğim” ve “dini hizmetlerin uygulanmasından çok memnunum” önermeleri anketten çıkarılmıştır. İlgili ölçeğin İngilizce olması ve farklı kültürlerde uygulanmış olması, aynı anketin bizim kültürümüzde de aynı sonuçları vereceği anlamına gelmediğinden istatistiksel anlamda ortaya çıkan sonuçlar da bu gerçeği destekler niteliktedir. Buna göre ölçeğin orjinalinde dört boyut olarak yer alan yaşam kalitesi kavramı, uygulanan ön test sonucunda üç boyuta düşmüş ve isimlendirmede farklılık ortaya çıkmıştır. Orijinal ölçekte ekonomik refah düzeyi, toplumun refah düzeyi, içsel refah düzeyi, sağlık ve güvenlik boyutları yer almaktadır. Ön test sonucunda ise ekonomik refah düzeyi aynen kalırken, toplumsal ve içsel refah düzeyi aynı boyut içinde toplanmıştır. Sağlık ve güvenlik boyutu ise ayrılarak sadece sağlık boyutu ön plana çıkmıştır. Ancak analizler sonucu Alanya halkın ifade etmek istediği sağlığın çevre sağlığı boyutunu ilgilendiren önermeler olduğu görülmektedir.

Ölçekte yer alan “İçme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden şişelenmiş su içmeyi tercih ediyorum”, “Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde

turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum" ve "Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmekte ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır" önermeleri ters kodlanarak açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır.

Temel bileşenler analizi ve varimax döndürme yöntemiyle faktörleşme sonucunda yaşam kalitesi ölçüği 31 önermeden 23 önermeye düşerken yaşam kalitesi üç boyut altında yer almaktadır. Tüm faktörler varyansın %52,6'sını açıklamaktadır. Ölçekte yer alan toplumsal ve içsel refah boyutunun yapı güvenilirliği 0,90 ile arzu edilen orandadır. Ekonomik refah boyutunun yapı güvenilirliği 0,87 ile yine istenilen bir oran olarak ön teste ortaya çıkmıştır. Yaşam kalitesini oluşturan diğer alt boyut olan çevre sağlığı ise 0,50 yapı geçerliliği oranı ile diğer iki boyuta oranla daha düşük düzeyde çıkmıştır. Ancak bu oranın kabul edilebilir miktar olan 0,40'in (Scherer vd., 1988) üstü olduğu düşünüldüğünde, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan üç faktörün birlikte, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçüye ilişkin varyansın çoğunu sağladığı görülmektedir. Bu aşamadan sonra geçerlilik için ikinci aşama olan doğrulayıcı faktör analizine geçilecektir.

Tablo 3.19: Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Ölçege Ait Faktörler ve İlgili Önermeler	Yük Değerleri	Özdeğer	Varyansı Açıklama Oranı (%)
		6,213	27,011
Toplumsal ve içsel refah	,90*		
Kültürel hayatım	,774		
Boş zaman faaliyetlerim	,773		
Sosyal statü	,756		
Boş zamanım	,753		
Manevi hayat	,732		
Eğlence hayatım	,714		
Diğer insanlarla olan yaşamum	,671		
Kendimize ait kültürümüzü koruma yolları konusunda özellikle mutluyum	,632		
Ev yaşamım (çoluk çocuk, eş ile geçen yaşam)	,613		
Belediyenin sunduğu hizmetler ve faaliyetler	,610		
Dünyanın bir çok ülkesinden gelen turist sayısı	,550		
Turistlerle konuştuğum zaman kültürümü dışarıya yaydığını hissediyorum.	,530		
Birlikte yaşadığım insanlar	,475		

Ekonominik Refah		4,064	17,670
Ödemeler ve sosyal haklar	,822		
İşimdeki sosyal güvenliğim	,806		
İşimdeki gelir durumum	,771		
Aile gelirim	,757		
Ödediğim vergiler	,718		
Yaşamam için gerekli olan masraflar	,654		
Yeme-içme gibi temel ihtiyaçlarımın maliyeti	,578		
		1,829	7,954
Çevre Sağlığı	,503*		
Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmeyece ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır.(**)	,759		
Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum.(**)	,718		
İçme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden şişelenmiş su içmeyi tercih ediyorum.(**)	,542		
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	,852		
Bartlett's Testi (χ^2)	2640,697		
Df			
Sig.	253		
	,000		

* Cronbach Alfa

** Ters kodlama

3.5.2.2. Turistle Etkileşim Ölçeğine Ait Geçerlilik Analizi

Dört önermeden oluşan turistle etkileşim ölçüğine uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda %58,9 varyansı açıklama oranı elde edilmiştir. Örneklem yeterlilik testi olan KMO ,750 ve Bartlet testlerinin ($\chi^2 = 254,830$; $P_{sign} = 0,000$; $p < 0,05$) istenen oranlarda çıktıığı görüldüğünden ölçünün örneklemının yeterli olduğu sonucu çıkmıştır. Bu aşamadan sonra geçerlilik için ikinci aşama olan doğrulayıcı faktör analizine geçilecektir.

Tablo 3.20: Turistle Etkileşim Ölçeğinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Ölçege Ait Faktörler ve İlgili Önermeler	Yük Değerleri	Özdeğer	Varyansı Açıklama Oranı (%)
Turistle Etkileşim		2,356	58,9
Zamanımın büyük bir kısmını turistle iletişim içinde geçiririm.	,7613*		
Turistlerle çoğu zaman dil pratiği yapmak için bir araya gelirim.	,840		
Alışveriş sırasında dil konusunda yardımcı ihtiyacı olan turistlere yardım ederim.	,832		
Arkadaşlarımı Alanya'ya gelen turistler arasından seçerim.	,720		
<i>Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)</i>	,663		
<i>Bartlett's Testi Chi-Square (χ^2)</i>	254,830		
<i>Df</i>	6		
<i>Sig.</i>	,000		

*Cronbach Alfa

3.5.2.3. Topluluğa Bağlılık Ölçeğine Ait Geçerlilik Analizi

Topluluğa bağlılık ölçüği yedi önerme ile %57,2 varyansı açıklama oranına sahiptir. Örneklem yeterlilik testi olan KMO ,859 ve Bartlet testlerinin ($\chi^2 = 821,437$; $P_{\text{sign}} = 0.000$; $p < 0,05$) istenen oranlarda çıktıgı görüldüğünden ölçegin örneklemının yeterli olduğu sonucu çıkmıştır. Bu aşamadan sonra geçerlilik için ikinci aşama olan doğrulayıcı faktör analizine geçilecektir.

Tablo 3.21: Topluluğa Bağlılık Ölçeğinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Ölçeğe Ait Faktörler ve İlgili Önermeler	Yük Değerleri	Özdeğer	Varyansı Açıklama Oranı (%)
		3,998	57,12
Topluluğa Bağlılık	,8735*		
Burada istedigim için yaşıyorum.	,788		
Nerede yaşadığımı söylemekten gurur duyuyorum.	,772		
Buradan kesinlikle taşınmak istemem.	,798		
Buranın yaşayabileceğim en ideal yer olduğunu düşünüyorum.	,814		
Buradaki insanlara bağlı olduğumu hissederim.	,773		
Yaşadığım yerdeki komşularımı severim.	,611		
Kendimi yaşadığım yerdeki insanlar arasında güvende hissederim.	,714		
<i>Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)</i>	,859		
<i>Bartlett's Testi Chi-Square (χ^2)</i>	821,437		
Df			
Sig.	.000		
*Cronbach Alfa			

3.5.2.4. Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğine (SUSTAS) Ait Geçerlilik Analizi

Ön test sonuçlarına uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda sürdürülebilir turizm tutum ölçeği Alanya bölgesindeki yerel halk tarafından beş boyutta toplanan sonuçlar vermiştir. Orijinal ölçekte yedi boyut olarak ölçülen sürdürülebilir turizm tutumu, Alanya bölgesindeki yerel halk tarafından Türkçe çevirisine verilen yanıtlar boyutlar aynı kalmakla birlikte, iki boyutun diğer boyutlarla birleştiği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Planlama boyutu ekonomik fayda ile birlikte yer alırken, toplum odaklı turizm boyutu ile toplum katılımının maksimizasyonu boyutu bir arada boyutlanmıştır. Bu durumun en önemli sebebi ise kültürel farklılıklardan ortaya çıkan ve bölge halkın turizm gelişiminde planlama sürecini ekonomik fayda ile birlikte düşünmesi ve yine benzer şekilde turizme toplum odaklı bir bakışta turizme toplumsal katılımın maksimum düzeyde imkan sağlanması nedeniyle de bu iki boyut bir arada yer almaktadır. Alanya bölgesinin turizm gelişimi açısından bu durumu değerlendirdiğimizde bölge halkın sürekli turizm ile iç içe olmasının ortaya çıkardığı bir sonuç olarak da bu boyutların bir araya gelmiş olabileceği ihtimali göz ardı edilmemelidir.

“Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalı”, “Turizm gelişiminin iyi planlandığına inanıyorum”, “Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir”, “Bölgedeki turizm hareketleri bölgesel mallar için yeni pazarlar yaratır” ve “Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılımı gereklidir” önermeleri faktör yük değeri düşük, binişik ve faktör isimlendirmesinde sorun yaratan maddeler olduğundan analizden çıkarılmıştır. Temel bileşenler analizi ve varimax döndürme yöntemiyle faktörleşme sonucunda SUSTAS ölçeği 33 önermeden 28 önermeye düşerken sürdürülebilir turizm tutum ölçeği beş boyut altında yer almaktadır. Tüm faktörler varyansın %66,4’ünü açıklamaktadır. Sosyal maliyet toplam varyansın %9,652’sini, çevrenin sürdürülebilirliği %10,723’ünü, planlama ve ekonomik fayda %16,097’sini, ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması %6,593’ünü, toplum odaklı turizm ve toplum katılımının maksimizasyonu boyutu ise %23,429’unu açıklamaktadır. Ayrıca örneklem yeterlilik testi olan KMO ,896 ve Bartlet testlerinin ($\chi^2 = 4,885E3$; $P_{sign} = 0,000$; $p < 0,05$) istenen oranlarda çıktıgı görülmektedir. Bu aşamadan sonra açımlayıcı faktör analizi yapılan ölçüye doğrulayıcı faktör analizi yapılacaktır.

Tablo 3.22: Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğine (SUSTAS) Açmayıçı Faktör Analizi Sonuçları

Ölçege Ait Faktörler ve İlgili Önermeler	Yük Değerleri	Özdeğer	Varyansı Açıklama Oranı (%)
		1,480	9,652
Sosyal Maliyet	* ,821		
Turizm yüzünden kendimi genellikle rahatsız hissediyorum.	,887		
Bölgemize gelen turistler yaşam kalitemi olumsuz etkilemektedir.	,891		
Bölgem turizm gelişimi yüzünden aşırı kalabaklıdır.	,632		
Turizm yüzünden yaşam kalitemin kötüye gittiğini hissediyorum.	,803		
Çevrenin Sürdürülebilirliği	* ,867	1,987	10,723
Turizm çevreyi korur.	,834		
Turizm yaban hayatı ve doğal yaşamı her zaman korur.	,832		
Doğal çevremiz hem bugün hem de gelecekte korunur.	,621		
Turizm doğal ve kültürel çevreye uyum içinde gelir.	,529		
Planlama ve Ekonomik Fayda	* ,886	3,073	16,097
Başarılı turizm yönetimi için ileri düzeyde planlama yapılması gereklidir.	,713		
Turizm kalkınma planları sürekli geliştirilir.	,561		
Turizm sektörü geleceğe yönelik plan yapar.	,482		
Turizmin bölge ekonomisine büyük katkı sağladığını inanıyorum.	,811		
Turizm yerel ekonomiyi çeşitlendirir.	,784		
Turizmi bölgemize yeni gelir kaynağı yaratması yüzünden seviyorum.	,777		
Turizm bölge ekonomisi için iyidir.	,717		
Ziyaretçi Memnuniyetinin Sağlanması	* ,816	1,006	6,593
Turizm işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	,596		
Turizm turistlerin olumlu izlenimlerle ayrılmalarını sağlar.	,476		
Yerel yönetim (belediye, muhtarlık) turist memnuniyetini takip eder.	,500		
Turistlerin olumlu izlenimlerini artırmak için belediye yatırım yapar.	,572		

Ölçeğe Ait Faktörler ve İlgili Önermeler	Yük Değerleri	Özdeğer	Varyansı Açıklama Oranı (%)
Toplum Katılıminun Maksimizasyonu ve Toplum Odaklı Turizm	*,.927	11,073	23,429
Turizm işletmeleri çalıştıracaği insanların büyük çoğunluğunu Alanya ve çevresinden karşılar.	,699		
Turizmden sağlanan gelir halkın geniş kitlelerine dağılır.	,748		
Turizm sektöründe tüketilen mal ve hizmetlerin büyük çoğunluğu bölgedeki üretimle karşılaşır.	,757		
Turizm sektörü bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	,635		
Yerel halka turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsat verilir.	,656		
Turizm sektörü her zaman toplumun değer yargısını dikkate alır.	,698		
Toplum bireylerinin turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsatlar yaratılmıştır.	,811		
Toplum bireyleri turizm planlama komitelerinde liderlik yapmak için teşvik edilir.	,753		
Turizmin gelişmesi ile toplumun tüm kurumlarında çevre bilinci artar.	,692		
<i>Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)</i>	,896		
<i>Bartlett's Testi Chi-Square (χ^2)</i>	4,885E3		
<i>Df</i>	496		
<i>Sig.</i>	,000		

*Cronbach Alfa

3.5.3.Açılımlayıcı Faktör Analizi Sonuçlarına Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Uygulanması ve Yapısal Eşitlik Modellemesi

Açılımlayıcı faktör analizi ortaya çıkan bilgiler paralelinde ölçegin yapı geçerliliği konusunda bazı bilgiler vermesine karşın, gözlenen verilerin önerilen modelle ne oranda uyum gösterdiği ve maddelerin görece kalitesi hakkında fazla bilgi vermemeektedir (Sümer, 2000, s.20). Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) genel olarak klasik faktör analizi çalışmalarından sonra uygulanan bir yöntem olup, faktör analizi sonucu ortaya çıkan faktörleşme yapısına uygulanmaktadır. Geleneksel açılımlayıcı faktör analizinin tersine DFA faktör ağırlıkları ve bunlara ilişkin parametrelerin yanı sıra faktörlerin ve denenen modelin genel kalitesine ilişkin bilgiler verir. DFA, yapısal eşitlik modellemesinin ölçümleme kısmı olup, modelin faktör-analitik yapısını önceden ortaya koymakta ve verinin varsayılan modele ne derece uyum gösterdiğini test ya da teyit etmektedir (Meuleners, 2003, s.283-284). DFA ölçek geliştirme ya da sınıma amacıyla kullanıldığında faktörleri temsil eden gizil değişkenler arasında sadece yönü bilmeyen ilişkiler (korelasyonlar) olduğu varsayılar ve genellikle bütün parametreler serbest bırakılır (Sümer, 2000, s.9). Burada ortaya konan ölçeklerin de birer ölçek uyarlama çalışması olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

DFA, araştırmacıların neden-sonuç ilişkisini ortaya çıkarmaya çalışan yapısal eşitlik modellemesinin (YEM) bir parçasıdır. YEM ve DFA temelde benzer mantıkla çalışsa da farklı kavramlar olarak ele alınmaktadır. YEM ile genellikle önerilen kuramsal bir modelin denenmesi amaçlanırken DFA daha çok ölçek geliştirme ya da geçerlilik analizlerinde kullanılmakta ve önceden belirlenmiş ya da kurgulanmış bir yapının doğrulanması ya da teyit edilmesi amacını taşımaktadır (Sümer, 2000, s.4). YEM gözlenen ve gizil değişkenler arasındaki ilişkilere yönelik denenceleri sınınamaya yarayan kapsamlı bir istatistik yöntemidir (Hoyle, 1995). Yapısal eşitlik modellemesi çalışmasında değişkenler arası ilişki teoriye dayalı olarak belirlenir. Yapısal eşitlik modelleme çalışmaları mevcut teorik yapı ile toplanan verilerle örtüşüp örtüşmediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu şekilde eldeki değişkenler arasındaki ilişki incelenebilir. YEM, istatistiksel olarak nedensel modelleri sınınamasına karşın bu özünde araştırmacının kurguladığı bir nedenselliiktir ve bulunan nedensel sonuç, model uyumu açısından desteklense de gerçekte böyle bir nedenselliğin mutlak olarak var olduğu anlamına gelmemektedir. Nedenselliğin

korelasyonlara (kovaryans matrisine) dayalı olarak elde edilmiş bir nedensellik olduğu gözden kaçırılmamalıdır (Sümer, 2000, s.24).

Yapısal denklem modelinin iki temel ögesi vardır (Şimşek, 2007): Ölçme modeli ve yapısal model. Ölçme modeli, daha önce literatürde tanımlanmış bir değişkeni ölçmeye çalışır. Yapısal model ise, ölçme modeli tarafından doğrulanın yapılar arasındaki ilişkileri araştırır. Yapısal modelleme süreci iki temel aşamadan oluşmaktadır (Akıncı, 2006, s.97). Bu aşamalar, ölçüm modelinin geçerliğini ve yapısal modelin veriye uyumunu belirlemektir. Geçerlilik, temel olarak doğrulayıcı faktör analiziyle sağlanırken, model uyumu gizli değişkenler ile yol (path) analiziyle sağlanır. Ölçme modeli gizil değişkenlerin tanımlandığı ve bütün değişkenler arasındaki yönü tanımlanmamış ilişkilerin (korelasyonların) hesaplandığı modeldir. İyi bir YEM analizinin ölçüm modeliyle başlaması gereklidir (Anderson ve Gerbing, 1988).

Araştırmacının amacına göre YEM uygulamada bir model oluşturma ya da geliştirme stratejisi olarak da kullanılabilir. Bu doğrultuda Jöreskog ve Sörbom (1993) üç farklı strateji tanımlamaktadır. Mutlak doğrulayıcı, model üretme (geliştirme) ve model karşılaştırma stratejileri. Mutlak doğrulayıcı stratejiye göre araştırmacı sadece bir tek model oluşturur ve bu modelin veriye uygunluğunu test eder. Model geliştirme stratejisinde ise belirli bir modelle deneme süreci başlatılır ve hesaplanan uyum istatistiklerinin anlamlılığı, modelin yorumlanabilirliği ve basitliği gibi ölçütler dikkate alınarak, veriye en uygun olan model elde edilinceye kadar eldeki model sistematik şekilde yeniden biçimlenir. Model karşılaştırmada ise araştırmacı genellikle belirli kuramlar ya da kavramlar temelinde önceden birden fazla model önerir ve bu modelleri aynı veri üzerinde karşılaştırır (Sümer, 2000, s.16-17).

YEM analizleri regresyon analizi temelinde çalışmaktadır. Teze ilişkin ölçeğin YEM analizlerine uygun olup olmadığını anlamak üzere (regresyonda olduğu gibi) ölçeğin normal dağılıp dağılmadığını bilmek gereklidir. Normal dağılıma uygunluğu çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakarak anlamak mümkün olabilmektedir. Çarpıklık gözlemlenen değişkenlerin ortalamanın sağına ve soluna düşmesini ifade etmektedir. Tam simetri durumunda aritmetik ortalama, mod ve medyan birbirine eşit olup çarpıklık katsayısı sıfır olacaktır. (Şimşek, 2007). Eğer bu eşitlik bozulursa dağılım çarpık hale gelecektir. Basıklık ise normal dağılım eğrisinin ne kadar dik veya basık olduğunu

göstermektedir. Basıklık katsayısı pozitif ise eğri normale göre daha diktir. Negatif ise normale göre daha basıktır. Hem çarpıklık hem de basıklık değeri sıfıra yaklaşıkça verilerin normal dağılım sergilediği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığından mevcut anketi oluşturan ölçeklerde yer alan gözlenen değişkenlerin önemli bir oranda normal dağılım sergileme yönünde olduğu basıklık ve çarpıklık değerlerinden anlaşılmaktadır (-1 ve +1 arasında). Basıklık ve Çarpıklık oranları Ek- 3'teki tablolarda görülmektedir.

Yapısal eşitlik modelinde uyumun değerlendirilmesi üç grupta toplanan uyum istatistikleri ile ölçülmektedir. Bunlar ki kare uyum istatistiği, iyilik uyum istatistiği ve karşılaştırılmış uyum istatistikleridir.

Ki kare uyum istatistiğinde anlamlı bir "p" değeri yerine anlamsız bir "p" değeri elde edilmesi istenen bir durumdur. Elde edilen ki kare değeri ne kadar büyükse o kadar kötü uyum olduğunu bize göstermektedir. Bazı durumlarda serbestlik derecesinin ki kareye oranı da yeterlilik için kullanılmaktadır.

Ki kare testinin sınırlı oluşu nedeniyle çok sayıda uyum ve anlamlılık testi geliştirilmiştir. Genel olarak bunlara iyilik uyum indeksleri (GFI) denmektedir. Lisrel programında en çok GFI ve AGFI kullanılmaktadır (Jöreskog ve Sörbom, 1993). GFI, modelin açıkladığı ömeklem varsayımları olarak görülmektedir. Büyük örneklemelerde daha küçük değerler veren GFI'da 0,80 ve üzeri kabul edilebilir bir değer olarak görülmektedir. AGFI ise GFI değerinin düzeltilmiş şeklidir. Örneklemenin büyük olduğu durumlarda daha çok dikkate alınan bir indekstir. 0,90 ve üzerinde bir değer tatminkar bir uyuma işaret etmektedir.

Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA) örneklemde gözlenen değişkenler arasındaki kovaryansla modelde önerilen parametreler arasındaki kovaryans matrisi arasındaki fark temelinde geliştirilmiş bir indekstir. Sıfıra yakın değer vermesi istenir (Şimşek, 2007, s.49).

Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR) literatürde sıkılıkla geçen bir başka uyum kriteridir. Hu ve Bentler (1999), yaptıkları çalışmalarında bu uyum kriterinin iyi sonuçlar verdiği belirtmişlerdir. SRMR ile birlikte bağımsız modelle

karşılaştırmaya dayalı istatistiklerden birisinin kullanılmasını tavsiye etmektedirler. 0,05 ve altındaki değer çok iyi bir uyuma işaret etmektedir.

Tablo 3.23: Lisrel Uyum İyiliği İndeksleri

Uyum Ölçütü	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	$\geq ,90$
Normalleştirilmamış Uyum İndeksi (NNFI)	$\geq ,90$
Standartlaşırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	$\leq ,10$

GFI= Goodness-of-fit index; AGFI = Adjusted goodness-of-fit index; CFI = Comparative fit index; NNFI= Non-normed fit index; RMSEA= Root mean square error of approximation; SRMR = Standardized root mean square error

Kaynak: Hair vd.(1998); Chin ve Todd (1995); Schermelleh-Engel vd. (2003)

Model uyumunun değerlendirilmesinde yine örneklem büyüğünü ve modeldeki serbestlik derecesini dikkate alan test Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)'dır (Şimşek, 2007, s.48). CFI, gizil değişkenler arasında ilişkinin olmadığını öngören modelin ürettiği kovaryans matrisi ile önerilen yapısal eşitlik modelinin ürettiği kovaryans matrisini karşılaştırır. 0,90 ve üzerindeki değerler iyi uyum olarak değerlendirilir (Sümer, 2000, s: 13).

Normalleştirilmamış Uyum İndeksi (NNFI), Tucker-Lewis indeksi (TLI) olarak da adlandırılmaktadır. Model karmaşıklığını dikkate alarak bir değer verir. 0,95 ve üzeri mükemmel uyumu gösterir.

Bu çalışmada dikkate alınan uyum iyiliği indeksleri ve kabul edilebilir sınırları Tablo 3.23'te verilmiştir. Bu indeksler dışında Normalleştirilmiş Uyum İndeksi (NFI); modelin dataya uyum sağlayıp sağlamadığına ilişkin olarak üretilen ECVI; hem örneklem büyütüğünü hem de modeldeki karmaşıklığı dikkate alan IFI; alternatif modellerin karşılaştırıldığı değerleri gösteren Akaike'nin Bilgi Kriteri (AIC) ve bu değerin serbestlik derecesine duyarlı olması nedeniyle geliştirilen CAIC model karşılaştırmalarında kullanılan uyum istatistikleri arasında yer almaktadır (Şimşek, 2007, s.49).

Yapısal eşitlik modeli analizlerinde uyum indeksleri yanında en çok incelenen bir başka değerler grubu da “Modifikasyon İndeksleri” (MI)’dir. MI, gösterge ve gizil değişkenler arasındaki kovaryansa bakarak araştırmaciya modele ilişkin ayrıntılı modifikasyonlar önerir. Bu modifikasyonlar genellikle hata matrisleri temelinde oluşturulur ve modelde orijinal olarak öngörülmeyen, ancak eklenmesi ya da çıkarılması durumunda modelde kazanılacak ki-kare miktarını gösterir. Modifikasyonlar göstergeler ya da gizil değişkenler arasında önerilen yeni bağlantılardan, bu değişkenler arasında eklenmesi önerilen yeni bağlantılardan, bu değişkenler arasında eklenmesi önerilen hata kovaryanslarına kadar bir çok parametreyi kapsar (Sümer, 2000, s.14).

Tezin bu bölümünde LISREL (Lineer Structural Relations) 8.80 paket programı ile ilk olarak açımlayıcı faktör analizi yapılan yaşam kalitesi, turistle etkileşim, topluluğa bağlılık ve sürdürülebilir turizm tutum (SUSTAS) ölçegine doğrulayıcı faktör analizi yapılarak verinin varsayılan modele ne derece uyum gösterdiğini test edilmiştir (doğrulayıcı modelleme stratejisi). Ayrıca her bir ölçüye uygulanan doğrusal faktör analizi sonrasında geçerliliğini ortaya koymak amacıyla açıklanan varyans ve yapı güvenilirliği değerleri de hesaplanmıştır.

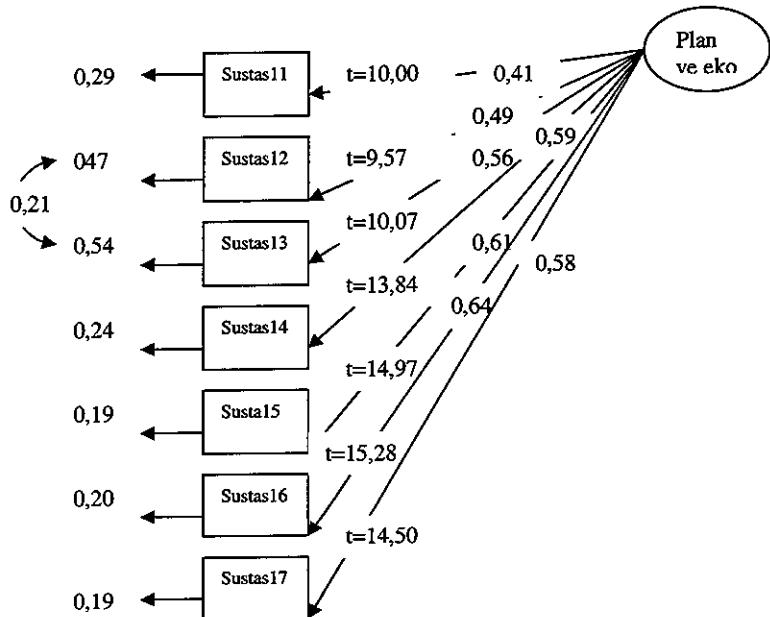
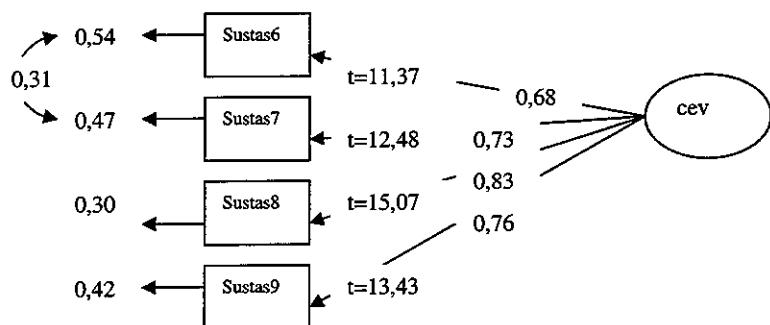
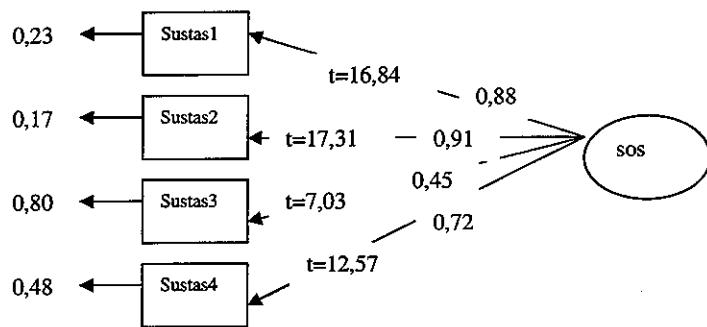
3.5.3.1. SUSTAS Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

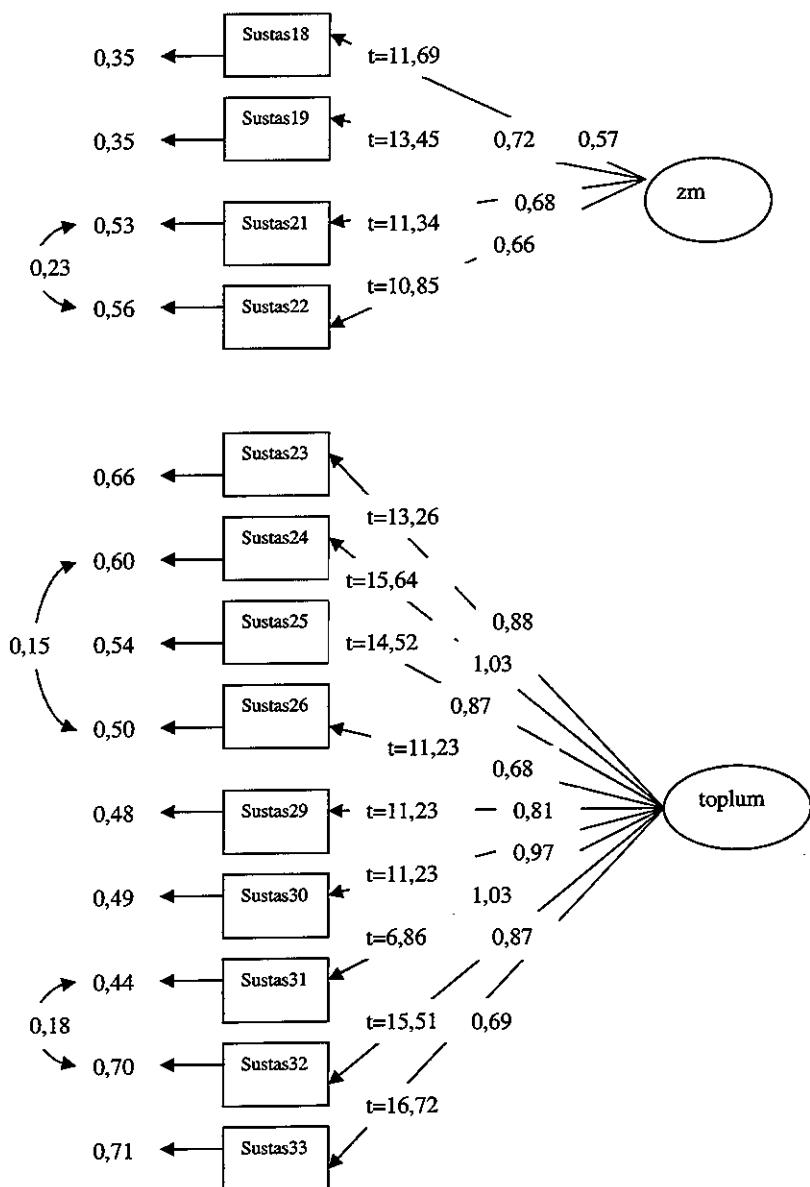
Sürdürülebilir Turizm Tutum Ölçeğine uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda RMSEA (0,07), GFI (0,78), AGFI (0,74), CFI (0,96), NNFI (0,96) ve SRMR (0,07) değerleri belirlenmiştir. χ^2/df değeri de 2,40 olarak belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu değerlere ulaşmak için sustas6-sustas7 ; sustas12-sustas13; sustas21-sustas22; sustas24-sustas26 ve sustas31-sustas32 arasında modifikasyon indeksleri uygulanmıştır. Bu

modifikasyonlar aynı boyut içinde teoriye uygun çerçevede gerçekleştirilmiştir. Ortaya konan sonuçlar genel uyum kriterlerini karşılamaktadır.

Tablo 3.24: SUSTAS İçin Uyum İyiliği Kriterleri

Uyum Ölçütü	Sonuçlar	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	2,40	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	0,07	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	0,78	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	0,74	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	0,96	$\geq ,90$
Normalleştirilmamış Uyum İndeksi (NNFI)	0,96	$\geq ,90$
Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	0,07	$\leq ,10$

$\chi^2=770,89$ df=355 P-value=0,00000, RMSEA=0,073

Şekil 3.2: SUSTAS Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tablo 3.25: SUSTAS Ölçeğine ait Açıklanan Varyans ve Yapı Güvenilirliği

Alt boyut	Önerme kodu	Standart faktör yükleri	Açıklanan Varyans	Yapı Güvenilirliği
Sosyal maliyet	Sustas1	0,88	0,580	0,839
Sosyal maliyet	Sustas2	0,91		
Sosyal maliyet	Sustas3	0,45		
Sosyal maliyet	Sustas4	0,72		
Çevrenin Sürdürülebilirliği	Sustas6	0,68	0,566	0,838
Çevrenin Sürdürülebilirliği	Sustas7	0,73		
Çevrenin Sürdürülebilirliği	Sustas8	0,83		
Çevrenin Sürdürülebilirliği	Sustas9	0,76		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas11	0,41	0,505	0,876
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas12	0,49		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas13	0,56		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas14	0,59		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas15	0,61		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas16	0,64		
Planlama ve ekonomik fayda	Sustas17	0,58		
Ziyaretçi memnuniyeti	Sustas18	0,57	0,493	0,794
Ziyaretçi memnuniyeti	Sustas19	0,72		
Ziyaretçi memnuniyeti	Sustas21	0,68		
Ziyaretçi memnuniyeti	Sustas22	0,66		
Toplum Odaklı	Sustas23	0,88	0,575	0,922
Toplum Odaklı	Sustas24	1,03		
Toplum Odaklı	Sustas25	0,87		
Toplum Odaklı	Sustas26	0,68		
Toplum Odaklı	Sustas29	0,81		
Toplum Odaklı	Sustas30	0,97		
Toplum Odaklı	Sustas31	1,03		
Toplum Odaklı	Sustas32	0,87		
Toplum Odaklı	Sustas33	0,93		

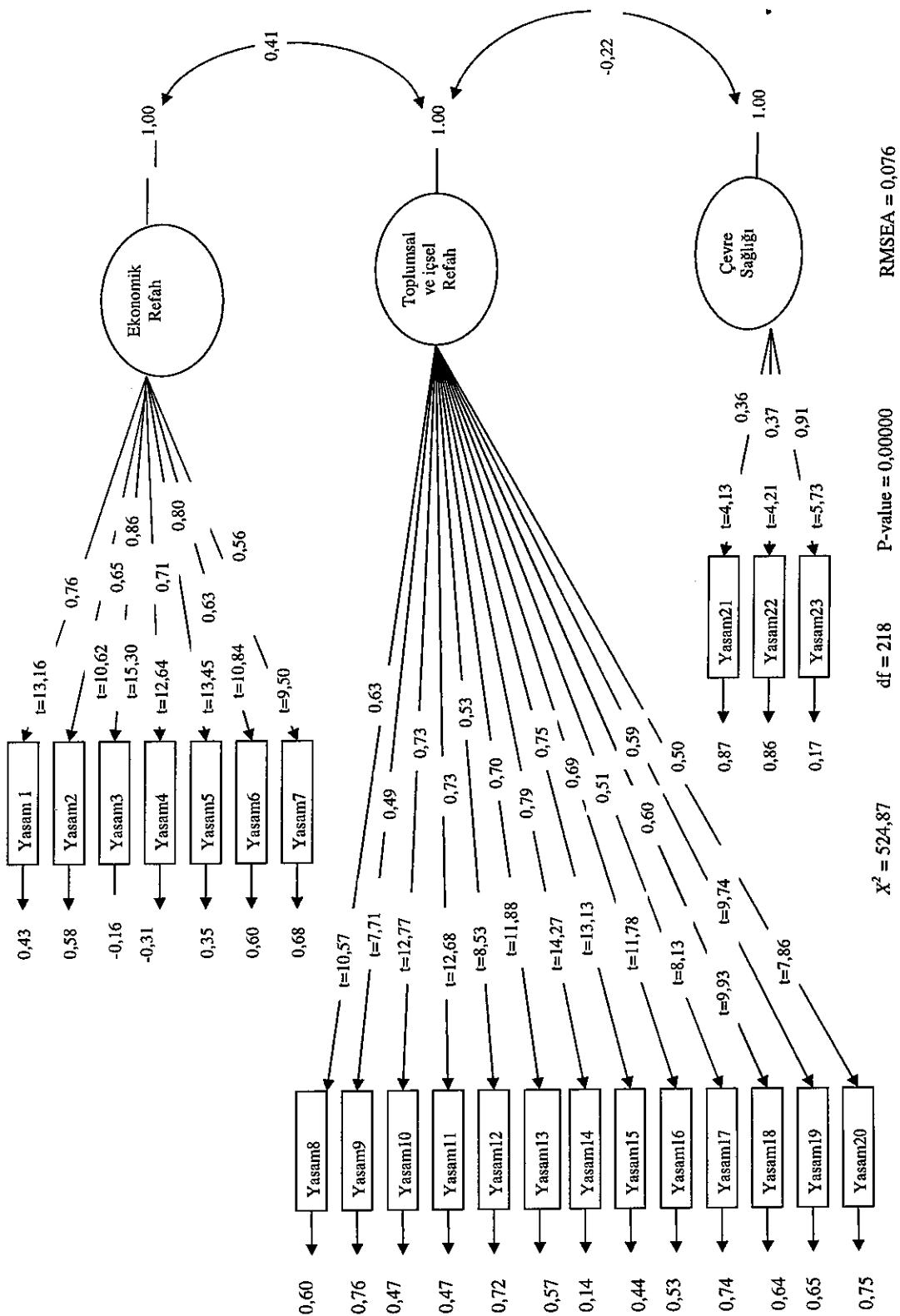
SUSTAS ölçegine ait alt boyutlara varyans açıklama ve yapı güvenilirliği formülleri uygulanmıştır. Açıklanan varyans oranı ve yapı güvenilirliğinin 0,50 ve üzerinde olması arzulanan bir durumdur (Hair, 1998). Ziyaretçi memnuniyetinin varyans açıklama oranı 0,50'nin çok az altında kalmakla beraber SUSTAS ölçügeni genel olarak doğrulayıcı faktör sonrası geçerliliğe sahiptir.

3.5.3.2. Yaşam Kalitesi Ölçeği Faktörlerine Doğrulayıcı Faktör Analizi

Yaşam kalitesi ölçegine uygulanan bu açımlayıcı faktör analizi sonrasında faktör yapısının geçerli bir model olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ise doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre RMSEA (0,07), GFI (0,84), AGFI (0,80), CFI (0,95), NNFI (0,94) ve SRMR (0,08) değerleri ile χ^2/df (2,40) değeri genel uyum kriterlerini karşılamaktadır.

Tablo 3.26: Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Uyum İyiliği Kriterleri

Uyum Ölçütü	Sonuçlar	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	2,40	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	0,07	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	0,84	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	0,80	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	0,95	$\geq ,90$
Normalleştirilmemiş Uyum İndeksi (NNFI)	0,94	$\geq ,90$
Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	0,08	$\leq ,10$

Şekil 3.3: Yaşam Kalitesi Ölçeği Faktörlerine Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tablo 3.27: Yaşam Kalitesi Ölçeğine Ait Açıklanan Varyans ve Yapı Güvenilirliği

Alt boyut	Önerme kodu	Standart faktör yükleri	Açıklanan Varyans	Yapı Güvenilirliği
Ekonomik Refah	Yasam1	0,76	0,6235	0,919
Ekonomik Refah	Yasam2	0,65		
Ekonomik Refah	Yasam3	0,86		
Ekonomik Refah	Yasam4	0,71		
Ekonomik Refah	Yasam5	0,80		
Ekonomik Refah	Yasam6	0,63		
Ekonomik Refah	Yasam7	0,56		
Top.ve içsel refah	Yasam8	0,63	0,417	0,900
Top.ve içsel refah	Yasam9	0,49		
Top.ve içsel refah	Yasam10	0,73		
Top.ve içsel refah	Yasam11	0,73		
Top.ve içsel refah	Yasam12	0,53		
Top.ve içsel refah	Yasam13	0,70		
Top.ve içsel refah	Yasam14	0,79		
Top.ve içsel refah	Yasam15	0,75		
Top.ve içsel refah	Yasam16	0,69		
Top.ve içsel refah	Yasam17	0,51		
Top.ve içsel refah	Yasam18	0,60		
Top.ve içsel refah	Yasam19	0,59		
Top.ve içsel refah	Yasam20	0,50		
Çevre sağlığı	Yasam21	0,36	0,365	0,586
Çevre sağlığı	Yasam22	0,37		
Çevre sağlığı	Yasam23	0,91		

Doğrulayıcı faktör analizi sonrasında yaşam kalitesi ölçüğe ait alt boyutların varyans açıklama oranları ve yapı güvenilirliğine bakılmıştır. Buna göre ekonomik refah boyutu tamamiyla istenen değerlere sahip iken toplumsal ve içsel refah ile çevre sağlığının alt boyutlarının varyans açıklama oranı 0,50'nin altında kalmaktadır. Ancak Tabachnick ve Fidell (2007) 0,40 değerinin de kabul edilebilir bir oran olduğunu belirtmiştir. Stevans'a göre (2002) ise boyutlara ait faktörlerde yer alan önermelerden en az dört tanesinin 0,60 ve üzerinde yüke sahip olması durumunda örneklem sayısına bakılmaksızın ölçünün güvenilirliği kabul görmektedir. Burada problem olarak görülen çevre sağlığı alt boyutunun varyans açıklama oranının kabul edilebilir sınır olan 0,40 değerinin altında kalmış olmasını boyutu açıklayan madde sayısının azlığına bağlamak mümkün iken ve yapı güvenilirliğinin 0,50 üzerinde olması bu alt boyutun diğerlerine nazaran düşük bir

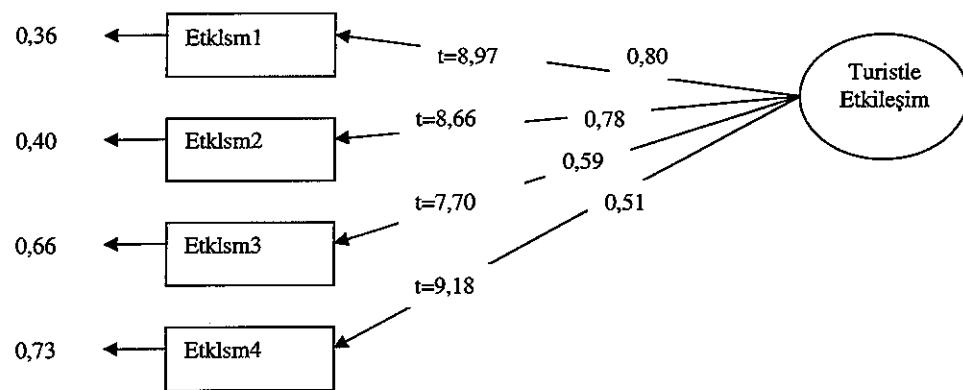
açıklama varyansına sahip olmakla beraber asıl uygulamada kullanılabileceği düşüncesine karar verilmiştir.

3.5.3.3. Turizm Etkileşim Ölçeği Faktörlerine Doğrulayıcı Faktör Analizi

Turistle Etkileşim ölçüğine uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda RMSEA (0,02), GFI (1,00), AGFI (0,98), CFI (1,00), NNFI (1,00), SRMR (0,01) ve χ^2/df (1,12) değerleri mükemmel uyuma yakın değerlere karşılık gelmektedir.

Tablo 3.28: Turistle Etkileşim Ölçeğinin Uyum İyiliği Kriterleri

Uyum Ölçütü	Sonuçlar	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	1,12	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	0,02	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	1,00	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	0,98	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	1,00	$\geq ,90$
Normalleştirilmemiş Uyum İndeksi (NNFI)	1,00	$\geq ,90$
Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	0,01	$\leq ,10$

 $\chi^2 = 1,12$

df = 1

P-value = 0,28995

RMSEA = 0,022

Şekil 3. 4: Turistle Etkileşim Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör

Turistle etkileşim ölçüğe ait açıklanan varyans oranı 0,40 değerinin üzerinde ve yapı güvenilirliği 0,769 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler ölçünün doğrulayıcı faktör analizi sonrası yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.29: Turistle Etkileşim Ölçeğine Ait Açıklanan Varyans ve Yapı Güvenilirliği

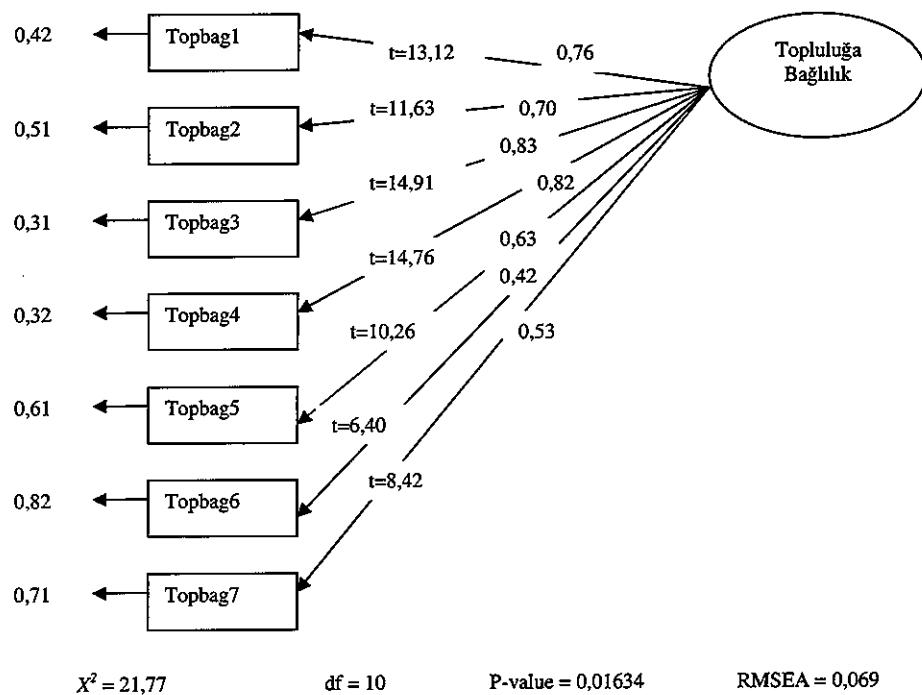
Önerme kodu	Standart faktör yükleri	Açıklanan Varyans	Yapı Güvenilirliği
Etklsm1	0,80	0,462	0,769
Etklsm2	0,78		
Etklsm3	0,59		
Etklsm4	0,51		

3.5.3.4. Topluluğa Bağlılık Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Topluluğa bağlılık ölçüğünün RMSEA (0,06), GFI (0,98), AGFI (0,93), CFI (0,99), NNFI (0,98), SRMR (0,02) ve χ^2/df (2,17) değerleri kabul edilebilir kriterler çerçevesindedir. Genel olarak ölçek uyum kriterlerini karşılamaktadır.

Tablo 3.30: Topluluğa Bağlılık Ölçeğinin Uyum İyiliği Kriterleri

Uyum Ölçütü	Sonuçlar	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	2,17	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	0,06	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	0,98	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	0,93	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	0,99	$\geq ,90$
Normalleştirilmemiş Uyum İndeksi (NNFI)	0,98	$\geq ,90$
Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	0,02	$\leq ,10$

Şekil 3.5: Topluluğa Bağlılık Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Topluluğa bağlılık ölçüğe uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucu ortaya çıkan varyans açıklama oranı (0,470) ve yapı güvenilirliğinin (0,856) ölçegin yapı geçerliliğini sağladığı görülmektedir.

Tablo 3.31: Topluluğa Bağlılık Ölçeğine Ait Açıklanan Varyans ve Yapı Güvenilirliği

Önerme kodu	Standart faktör yükleri	Açıklanan Varyans	Yapı Güvenilirliği
Topbag1	0,76	0,470	0,856
Topbag2	0,70		
Topbag3	0,83		
Topbag4	0,82		
Topbag5	0,63		
Topbag6	0,42		
Topbag7	0,53		

3.6. ARAŞTIRMANIN BULGU VE YORUMLARI

3.6.1. Ankete İlişkin Demografik Özellikler

Alanya merkez ve merkeze bağlı ilçelerde gerçekleştirilen anket çalışmasında 777 anket toplanmıştır. Toplanan anketlerden elde edilen demografik veriler Tablo 3.32'de verilmiştir.

Ankete katılanların %68,2'si 18-33 yaş aralığında genç nüfusu oluştururken, katılımcıların %52'sinin erkek olduğu, %41.'nin ise bekar olduğu görülmektedir. Öğrenim durumlarına bakıldığından %72,8'nin ilköğretim ve lise mezunu oldukları, yalnız %27,2'sinin yükseköğretim mezunu oldukları sonucu çıkmıştır. Katılımcıların aylık gelir düzeyleri incelendiğinde 1000 TL ve altında gelire sahip olanların oranının %72,5 olduğu, sadece %3,6'sının 3000 TL ve üzerinde bir gelire sahip oldukları anlaşılmaktadır. Meslek olarak %15,3 oranında serbest meslek sahibi, %6,4 esnaf, %37,8 turizmcisi ve %7,2'si kamu görevlisi yanıtı verilmiştir. Ankete katılanların turizm sektöründe çalışma durumlarına bakıldığından %66,8'inin turizm sektöründe doğrudan ya da dolaylı olarak kendilerinin istihdam edildiğine inandıkları, %25'inin ise turizm sektörü dışında çalışıkları anlaşılmaktadır. Yine ankete katılanların bölgeye gelen turistlerle olan ilişki düzeyleri incelendiğinde %74,8'inin turistlerle kısmen ya da sürekli ilişki içinde olduğu görülmektedir.

Ayrıca ankete katılanların %62,5'inin bölgede 11 yıl ve üzeri sürede yaşadıkları anlaşılmaktadır. Özette ankete katılanların erkek ağırlıklı, bekar, genç, ilköğretim ve lise mezunu, aylık gelir düzeyi 1000 TL'nin altında, turizmcisi ağırlıklı, yarıdan fazlasının doğrudan ve dolaylı olarak turizm sektöründeki istihdam imkanlarından faydalandıkları ve büyük bir çoğunluğunun da bölgeye gelen turistle etkileşim içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 3.32: Asıl Anket Çalışmasının Demografik Sonuçları

YAŞ			CİNSİYET		
	Sayı	Yüzde (%)		Sayı	Yüzde (%)
18-25 yaş	268	% 35	Erkek	405	% 52
26 – 33 yaş	254	% 33,2	Kadın	372	% 48
34 – 41 yaş	130	% 17	Toplam	777	
42 -49 yaş	67	% 8,8	MEDENİ DURUM		
50 yaş ve üstü	46	% 6	Sayı Yüzde (%)		
Toplam	765		Bekar	412	% 55,2
AYLIK GELİR			Boşanmış/ dul	22	% 2,9
	Sayı	Yüzde (%)	Evli	312	% 41,8
Asgari ücret	252	% 34,8	Toplam	746	
Asgari Ücret-1000 TL	273	% 37,7	TURİZM SEKTÖRÜNDE ÇALIŞMA DURUMU		
1001-2000 TL	131	% 18,1	Sayı Yüzde (%)		
2001-3000 TL	43	% 5,9	Doğrudan çalışan	388	% 51,1
3001 ve üzeri	26	% 3,6	Dolaylı çalışan	119	% 15,7
Toplam	725		Turizm sektöründe çalışmama	190	% 25,0
ÖĞRENİM DURUMU			İşsiz	62	% 8,2
	Sayı	Yüzde (%)	Toplam	759	
İlkokul	144	% 19,2	YAPILAN İŞ		
Ortaokul	106	% 14,2	Sayı Yüzde (%)		
Lise	295	% 39,4	Öğrenci	43	% 7,2
2 yıllık	96	% 12,8	Serbest meslek	91	% 15,3
4 yıllık	97	% 13,0	İşçi	68	% 11,4
Master/Doktora	11	% 1,5	Esnaf	38	% 6,4
Toplam	749		Turizmcı	225	% 37,8
TURİSTLE OLAN İLİŞKİ DÜZEYİ			Ev hanımı	18	% 3,0
	Sayı	Yüzde (%)	Emekli	17	% 2,9
İlişkim yok	196	% 25,3	Kamu görevlisi	43	% 7,2
Kısmen ilişki içindeyim	304	% 39,2	Diğer	52	% 8,8
Sürekli ilişki içindeyim	274	% 35,6	Toplam	595	
Toplam	775				

3.6.2. Ölçeklere Yönerek Diğer Bulgu ve Analizler

Ölçekteki bağımsız değişkenlerden cinsiyet, turizmde çalışma durumu (daimi-sezonluk), turistle ilişki düzeyi (ilişki var/yok), turizmden elde edilen gelir (%50 ve altı-%51 ve üzeri) ve çalışılan sektörün (kamu-özel sektör) algılanan yaşam kalitesi, sürdürülebilir turizm tutumu, turistle etkileşim ve topluluğa bağlılık üzerinde etkisi olup olmadığı bağımsız örneklerde t testi ile araştırılmıştır. İstatistiksel sonuçların detayları topluca Tablo 3.33'te gösterilmiştir.

Elde edilen istatistiksel bulgulardan önemli bazı sonuçlar elde edilmiştir. Erkeklerin kadınlara, turizm sektöründe daimi çalışanların sezonluk çalışanlara, özel sektörde istihdam edilenlerim kamu çalışanlarına, turistle ilişki içinde olanların olmayanlara oranla daha fazla turistle etkileşim içinde olduğu ilk göze çarpan sonuçlardandır. Turizmden elde ettikleri gelir açısından toplam gelirinin %51 ve üzerine sahip olanlar, özel sektörde istihdam edilenlerin algıladıkları yaşam kaliteleri diğer gruplara oranla fazla iken, turistle ilişki içinde olan ve özel sektörde istihdam edilen yerel halkın topluluklarına daha bağlı olduğu görülmektedir. Yine benzer şekilde turistle ilişki içinde olan ve özel sektörde istihdam edilen yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumu daha olumlu yönde gerçekleşmektedir. Burada dikkat çeken bir başka nokta ise cinsiyetin ve turizm sektöründe daimi ya da sezonluk çalışma durumunun yerel halkın algıladığı yaşam kalitesi üzerinde herhangi bir etkisi olmamasıdır. Ancak buna rağmen turizmden elde edilen gelir yüzdesinin algılanan yaşam kalitesi üzerine etkisi bulunmaktadır.

Gelir düzeyi, öğrenim durumu, bölgede yaşama süresi ve turizmde istihdam edilme durumunun topluluğa bağlılık, turistle etkileşim, sürdürülebilir turizm tutumu ve algılanan yaşam kalitesi açısından fark yaratıp yaratmadığı varyans analizi (ANOVA) ile ölçülmüştür. Fark var ise bu farkın nereden kaynaklandığı ve hangi gruplar arasında olduğu ise Post Hoc testi (Scheffe) ile belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre farklı gelir düzeyleri arasında topluluğa bağlılık açısından bir fark bulunmaktadır. Buna göre 3000 TL ve üzeri gelir grubunda yer alan yerel halk ile 1001-2000 TL arasında anlamlı bir fark vardır. Buna göre 3000 TL ve üzerinde gelire sahip yerel halk 1001-2000 TL arasında gelire sahip olanlara göre topluluklarına daha fazla bağlılık göstermektedir. Sürdürülebilir turizm tutumu ile gelir arasında da ilişki mevcuttur. Buna göre 1001 TL-2000 TL arasında gelire sahip olan yerel halk ile asgari ücretli; 1001-2000 TL gelire sahip yerel halk ile

asgari ücret-1001 TL arasında gelir sahibi yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki tutumu farklılık göstermektedir. Öğrenim durumlarına bakıldığından ilkokul mezunu ile 4 yıllık üniversite mezunu arasında sürdürülebilir turizm gelişimi tutumu konusunda fark bulunmaktadır. Buna göre ilkokul mezunlarının sürdürülebilir turizm tutumu konusunda 4 yıllık üniversite mezunlarına göre daha olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Yaşam kalitesi ve öğrenim durumu ilişkisine bakıldığından ise ilkokul-ortaokul ve ilkokul- 4 yıllık üniversite mezunu arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Sonuçlara göre ilkokul mezunu olanların ortaokul mezunu ve 4 yıllık üniversite mezununa göre algıladığı yaşam kalitesi daha yüksektir. Öğrenim durumu içinde en düşük yaşam kalitesine sahip grubun 4 yıllık üniversite mezunları olduğu görülmektedir. Bölgede yaşama süresi ile topluluğa bağlılık ilişkisine bakıldığından 16 yıl ve üzeri yaşayan yerel halk ile bir yıldan daha az sürede yaşayan, 1-5 yıl arasında yaşayan ve 6-10 yıl arasında yaşayan yerel halk arasında istatistik açıdan anlamlı bir fark bulunmaktadır. Buna göre 16 yıl ve üzeri süreden beri bölgede yaşayan yerel halkın topluluğa bağlılığı bir yıldan az süredir, 1-5 yıl arası ve 6-10 yıl arasında bölgede yaşayan yerel halktan daha fazladır. Bölgede yaşama süresi arttıkça topluluğa bağlılık artış göstermektedir. Turizmde istihdam durumu ile yaşam kalitesi ilişkisinde de istatistik açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Turizm sektöründe doğrudan çalışan ile turizm sektöründe çalışmayan ve şu an işsiz bulunan arasında fark vardır. Turizm sektöründe doğrudan çalışan yerel halkın algıladığı yaşam kalitesi turizm sektöründe çalışmayan ve işsiz olanlara göre daha yüksektir. Turizmde istihdam durumu ile topluluğa bağlılık arasındaki ilişkide de istatistik açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre turizm sektöründe doğrudan çalışan ile turizm sektöründe çalışmayan arasında bir fark vardır. Turizm sektöründe doğrudan çalışan yerel halk, turizm sektöründe çalışmaya oranla topluluğa daha bağlıdır.

Tablo 3.33: T testi sonuçları

Değişkenler	Anlamılık Düzeyi	Açıklama
Cinsiyet-bağımsız değişken Yaşam kalitesi- bağımlı değişken	0,288	Alanya'da yaşayan erkek ve kadın yerel halkın arasında algılanan yaşam kalitesi konusunda istatistikî açıdan belli düzeyde bir fark bulunmamaktadır.
Cinsiyet-bağımsız değişken SUSTAS-bağımlı değişken	0,633	Alanya'da yaşayan erkek ve kadın yerel halkın arasında sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki tutumlarında istatistikî açıdan bir fark bulunmamaktadır.
Cinsiyet-bağımsız değişken Topluluğa bağlılık-bağımlı değişken	0,119	Alanya'da yaşayan erkek ve kadın yerel halkın topluluğa bağlılıklarını konusunda istatistikî açıdan bir fark bulunmamaktadır.
Cinsiyet-bağımsız değişken Turistle etkileşim-bağımlı değişken	0,01	Alanya'da yaşayan erkek ve kadın arasında turistle etkileşim konusunda istatistikî açıdan bir fark bulunmaktadır. Bölgede özellikle turizm sektörünün istihdamındaki rolüne ve önemine bakıldığından erkeklerin kadınlara göre daha fazla turistle etkileşim içinde olduğu görülmektedir.
Sektörde çalışma durumu (daimi-sezonluk)-bağımsız değişken Turistle etkileşim-bağımlı değişken	0,02	Alanya bölgesinde turizm sektöründe doğrudan ya da dolaylı çalışanlardan turizm işini sezonluk ve doğrudan yapanlar arasında istatistikî açıdan bir fark bulunmaktadır. Buna göre turizm sektöründe daimi çalışanlar, sezonluk çalışanlara göre turistlerle daha fazla etkileşim içinde olmaktadır.
Sektörde çalışma durumu (daimi-sezonluk)-bağımsız değişken Yaşam kalitesi- bağımlı değişken	0,192	Alanya'da turizm sektöründe doğrudan ya da dolaylı çalışıp sezonluk ya da daimi çalışanların algıladıkları yaşam kalitesi arasında istatistikî açıdan bir fark bulunmamaktadır.

Değişkenler	Anlamlılık Düzeyi	Açıklama
Turistle ilişki-bağımsız değişken Yaşam kalitesi-bağımlı değişken	0,09	Alanya'da yaşayan yerel halktan turistle ilişki içinde olmayan ile ilişki içinde olan (kışmen ve sürekli ilişki bir arada) arasında algıladıkları yaşam kalitesi açısından istatistikci açıdan fark bulunmamaktadır.
Turistle ilişki-bağımsız değişken Topluluğa Bağıllık-bağımsız değişken	0,049	Alanya'da yaşayan yerel halktan turistle ilişki içinde olmayan ile ilişki içinde olan (kışmen ve sürekli ilişki bir arada) arasında topluluğa bağlılık düzeyleri açısından istatistikci açıdan fark bulunmaktadır. Buna göre turistle ilişki içinde olan yerel halk turistle ilişki içinde olmayana göre topluluğa bağlılık düzeyi daha yüksektir.
Turistle ilişki-bağımsız değişken SUSTAS-bağımlı değişken	0,037	Alanya'da yaşayan yerel halktan turistle ilişki içinde olmayan ile ilişki içinde olan (kışmen ve sürekli ilişki bir arada) arasında sürdürülebilir turizm gelişimine ilişkin tutum açısından istatistikci açıdan fark bulunmaktadır. Buna göre turistle ilişki içinde olan yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimi tutumu turistle ilişki içinde olmayan yerel halka göre daha yüksektir.
Turistle ilişki-bağımsız değişken Turistle Etkileşim-bağımlı değişken	0,000	Alanya'da yaşayan yerel halktan turistle ilişki içinde olmayan ile ilişki içinde olan (kışmen ve sürekli ilişki bir arada) arasında turistle etkileşim düzeyleri açısından istatistikci açıdan fark bulunmamaktadır. Buna göre turistle ilişki içinde olan yerel halkın turistle etkileşimi turistle ilişki içinde olmayan yerel halka göre daha yüksektir.
Turizmden elde edilen gelir (yüzde olarak)-bağımsız değişken Yaşam kalitesi-bağımlı değişken	0,000	Alanya'da yaşayan yerel halktan turizm sektöründe doğrudan ya da dolaylı çalışıp gelirinin %50 ve daha azını turizmden kazanan ile gelirinin %51 ve üzerini turizmden kazananların algıladıkları yaşam kaliteleri açısından istatistikci açıdan fark bulunmamaktadır. Buna göre turizmden %51 ve üzerinde kazanca sahip olan yerel halkın bölgedeki yaşamdan algıladıkları yaşam kalitesi daha yüksektir.
Çalışılan sektör (kamu-özel sektör)-bağımsız değişken Yaşam kalitesi-bağımlı değişken	0,004	Alanya'da yaşayan yerel halktan özel sektör ve kamu sektöründe çalışanların grup olarak değerlendirilmesi sonucunda meslegen yaşam kalitesi üzerinde istatistikci açıdan fark yarattığı görülmektedir. Buna göre özel sektörde çalışan / faaliyet gösteren yerel halkın kamuda çalışanlara oranla yaşam kalitesi algılamaları daha yüksektir.
Çalışılan sektör (kamu-özel sektör)-bağımsız değişken SUSTAS-bağımlı değişken	0,001	Alanya'da yaşayan yerel halktan özel sektör ve kamu sektöründe çalışanların grup olarak değerlendirilmesi sonucunda meslegen sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki tutum üzerinde istatistikci açıdan fark yarattığı görülmektedir. Buna göre özel sektörde çalışan -faaliyet gösteren yerel halkın kamuda çalışanlara oranla sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki tutumları daha olumluştur.

Değişkenler	Anlamılık Düzeyi	Açıklama
Çalışılan sektör (kamu-özel sektör)-bağımsız değişken Topluluğa bağlılık-bağımlı değişken	0,002	Alanya'da yaşayan yerel halktan özel sektör ve kamu sektöründe çalışanların grup olarak değerlendirilmesi sonucunda mesleğin topluluğa bağlılık üzerinde istatistikî açıdan fark yarattığı görülmektedir. Buna göre özel sektörde çalışan -faaliyet gösteren yerel halkın kamuda çalışanlara oranla topluluklarına daha fazla bağlılık gösterdikleri görülmektedir.
Çalışılan sektör (kamu-özel sektör)-bağımsız değişken Turistle etkileşim-bağımlı değişken	0,000	Alanya'da yaşayan yerel halktan özel sektör ve kamu sektöründe çalışanların grup olarak değerlendirilmesi sonucunda mesleğin turistle etkileşim üzerinde istatistikî açıdan fark yarattığı görülmektedir. Buna göre özel sektörde çalışan-faaliyet gösteren yerel halkın kamuda çalışanlara oranla turiste daha fazla etkileşim içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 3.34: Varyans testi (ANOVA) sonuçları

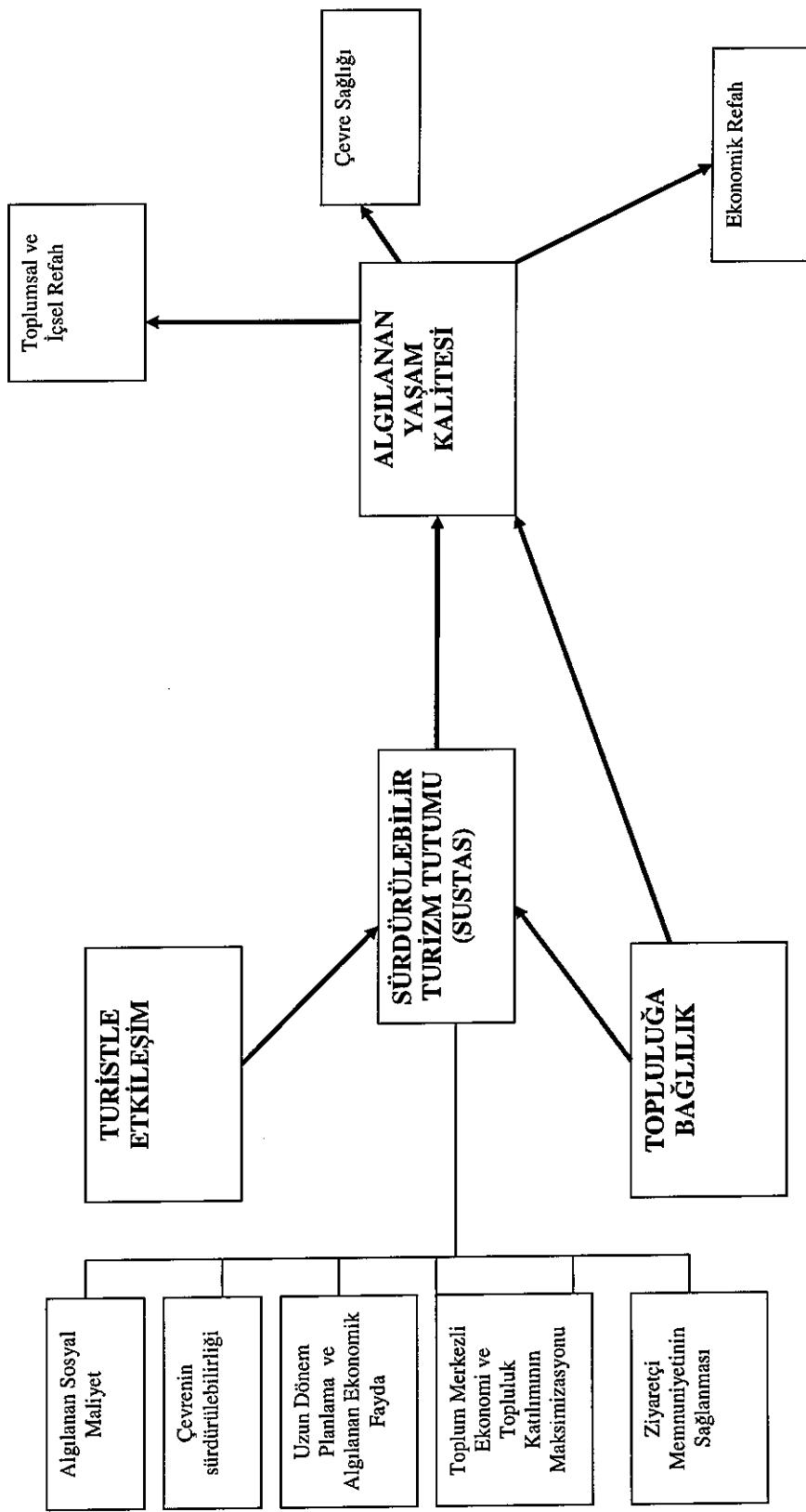
Bağ. Değişken	Bağımsız değişken	N	F	Sig.	Ortalamaların Farkı		
Topluluğa Bağlılık	Gelir Düzeyi		3,985	0,03	3001TL ve üzeri	asgari ücret	,4170
	asgari ücret	252					
	asgari ücret-1000 TL	273					
	1001-2000 TL	131					
	2001-3000 TL	43					
SUSTAS	3001TL ve üzeri	26					
	Gelir Düzeyi		4,412	0,02	Ortalamaların Farkı		
	asgari ücret	252			1001-2000 TL	asgari ücret	-,1997(*)
	asgari ücret-1000 TL	273				asgari ücret-1000 TL	-,1700(*)
	1001-2000 TL	131				2001-3000 TL	-,0190
SUSTAS	2001-3000 TL	43				3001TL ve üzeri	-,1320
	3001TL ve üzeri	26			Ortalamaların Farkı		
	Öğrenim durumu		4,179	0,01	ilkokul	ortaokul	,1141
	ilkokul	144				lise	,1018
	ortaokul	106				2 yıllık	,1421
	lise	295				4 yıllık	,2956(*)
	2 yıllık	96				master/doktora	,0797
	4 yıllık	97					
Topluluğa Bağlılık	master/doktora	11					
	Bölgедe yaşama süresi		13,124	0,00	Ortalamaların Farkı		
	1 yıldan az	82			16 yıl ve üzeri	1 yıldan az	,58359*
	1-5 yıl	185				1-5 yıl	,41590*
	6-10 yıl	132				6-10 yıl	,25907*
	11-15 yıl	85				11-15 yıl	,13745
	16 yıl ve üzeri	291					

Bağı. Değişken	Bağımsız Değişken	N	F	Sig.	Ortalamaların Farkı		
Yaşam kalitesi	Öğrenim Durumu		5,392	0,00	ilkokul	ortaokul	,2464 (*)
	ilkokul	144			lise	,1278	
	ortaokul	106			2 yıllık	,2241	
	lise	295			4 yıllık	,3152 (*)	
	2 yıllık	96			master/doktora	,2877	
	4 yıllık	97					
Yaşam kalitesi	Turizmde istihdam durumu		11,777	0,00	Ortalamaların Farkı		
	doğrudan çalışıyorum	388			doğrudan çalışıyorum	dolaylı çalışıyorum	,0649
	dolaylı çalışıyorum	119			turizm sektöründe çalışmıyorum	,2663 (*)	
	turizm sektöründe çalışmıyorum	190			Şu an işsizim	,2120 (*)	
	Şu an işsizim	62					
Topluluğa Bağılılık	Turizmde istihdam durumu		4,043	0,07	Ortalamaların Farkı		
	doğrudan çalışıyorum	388			doğrudan çalışıyorum	dolaylı çalışıyorum	,0067
	dolaylı çalışıyorum	119			turizm sektöründe çalışmıyorum	,2141 (*)	
	turizm sektöründe çalışmıyorum	190			Şu an işsizim	,2334	
	Şu an işsizim	62					

3.7. Araştırma Modelinin Test Edilmesi

Araştırma modelinde yer alan ve gizil değişkenleri (latent) oluşturan ölçeklere uygulanan geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonucunda dört değişkenden oluşan modelin test edilmesi uygun görülmüştür. İlişkilerin en sade haliyle açıklanması amacıyla model en az sayıda ilişki (parsimony) üzerine oluşturulmuştur. Bu ilkeden hareketle modelin test edilmesinde sürdürülebilir turizm tutum ölçeği ve algılanan yaşam kalitesi gizil değişkenini oluşturan gözlemlenmiş değişkenlerin toplam puanı alınmış; turistle etkileşim ve topluluğa bağlılık gizil değişkenlerinde ise doğrulayıcı faktör analizi sonucundaki önermeler kullanılarak modele dahil edilmiştir. Turistle etkileşim, topluluğa bağlılık ve sürdürülebilir turizm tutumunun algılanan yaşam kalitesi üzerindeki etkisini ortaya koymak üzere tüm değişkenlerin bir arada değerlendirildiği modelin test edilmesi aşamasına geçilmiştir. Topluluğa bağlılık yedi önerme, turistle etkileşim dört önerme, sürdürülebilir turizm tutum ölçeğini oluşturan sosyal malyet, çevrenin sürdürülebilirliği, planlama ve ekonomik fayda, toplum katılımının maksimizasyonu ve toplum odaklı turizm ve ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması alt boyutlarının toplam puanları ile algılanan yaşam kalitesini oluşturan toplumsal ve içsel refah, ekonomik refah ve çevre sağlığı alt boyutlarının toplam puanları alınarak modelleme yapılmıştır. Araştırma modeline ilişkin uyum kriterleri ve modelleme sonucu ortaya çıkan ilişkiler Tablo 3.35 ve Şekil 3.5'te gösterilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre tüm t-testi değerleri anlamlı çıkmıştır (2'den büyuktur). Bu değerler her bir maddenin kendi gizil değişkenini ne kadar iyi temsil ettiğine ilişkin bilgi vermektedir. Ancak t-testi değerleri modelin doğru veya kabul edilebilir bir model olduğu anlamına gelmemektedir. Test değerlerinin anlamlı olması gereklili bir şarttır ancak yeterli bir şart değildir. Ayrıca modelin bir bütün olarak kabul edilebilir bir model olduğunun gösterilmesi gereklidir. Bu amaçla geliştirilmiş ölçütlerde uyum iyiliği istatistikleri (Goodness-of-fit statistics) denmektedir. Araştırma modelindeki uyum kriterleri kabul edilebilir kriterler olarak ifade edilen oranları genel olarak karşılamaktadır. Modelde sadece χ^2/df (serbestlik derecesi) kabul edilebilir sınırın biraz üzerinde (5,63). Ancak bu oran diğer uyum kriterleri ile birlikte değerlendirildiğinde modelin uyum kriterlerini karşıladığı görülmektedir. GFI, AGFI, CFI ve NNFI $> 0,85$ olarak çok iyi derecede uyum iyiliğini yakalamıştır. SRMR ve RMSEA değeri de 0,08 ile yine iyi bir uyum iyiliğine sahiptir. Sonuç olarak gözlemlenen modelin iyi uyum iyiliği değerlerine sahip olması nedeniyle, gözlemlenen modelin kabul edilmesi uygun bulunmuştur.

Şekil 3.6: Araştırma Modeline İlişkin Boyutlar

Tablo 3.35: Araştırma Modeline Ait Uyum Kriterleri

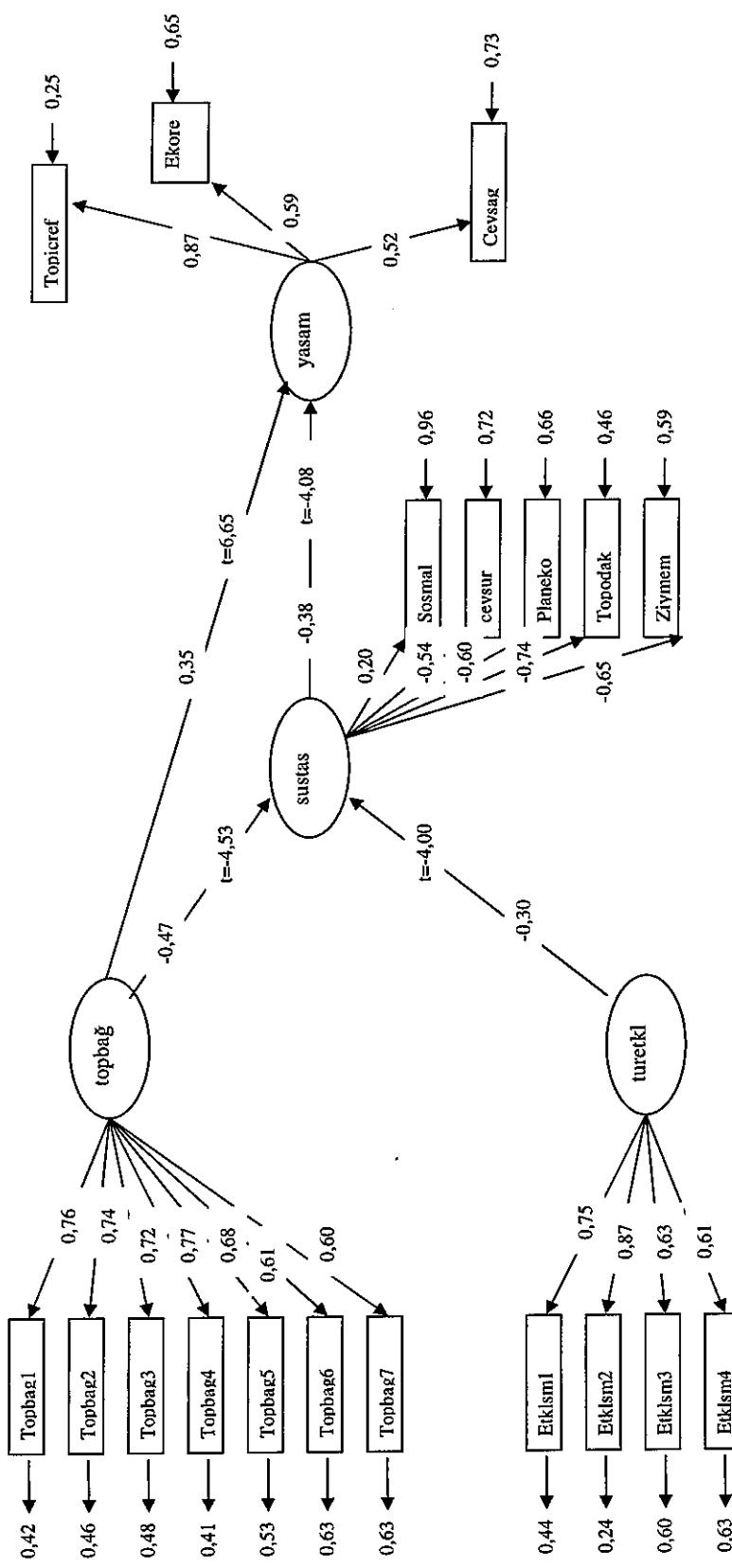
Uyum Ölçütü	Sonuçlar	Kabul Edilebilir Kriter
χ^2/df (serbestlik derecesi)	5,63	$\leq 5,00$
Yaklaşık Hataların Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMSEA)	0,08	$\leq ,10$
Uyum İyiliği İndeksi (GFI)	0,89	$\geq ,80$
Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI)	0,85	$\geq ,80$
Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi (CFI)	0,95	$\geq ,90$
Normalleştirilmamış Uyum İndeksi (NNFI)	0,94	$\geq ,90$
Standartlaştırılmış Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (SRMR)	0,06	$\leq ,10$

Araştırma sonucunda H1 hipotezi istatistikî açıdan anlamlı bulunmuştur ve kabul edilmiştir ($\beta = -0,27$; $t = -4,00$). Bu sonuca göre turistle etkileşime geçen yerel halk sürdürülebilir turizm gelişimi konusunda olumsuz bir tutum sergilemektedir.

H2 hipotezi istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş ve kabul edilmiştir ($\beta = -0,53$; $t = -4,53$). Topluluğa bağlılık ile sürdürülebilir turizm gelişimi arasında negatif bir ilişki mevcuttur.

H3 hipotezi istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş ve kabul edilmiştir ($\beta = 0,33$; $t = 6,65$). Buna göre topluluğa bağlı olan yerel halkın yaşam kalitesi pozitif şekilde etkilenmektedir.

H4 hipotezi ise istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş ve kabul edilmiştir ($\beta = -0,57$; $t = -4,08$). Literatürde sürdürülebilir turizm gelişimi ile yaşam kalitesi arasında iki yönlü ilişki olduğu görülmekte ancak araştırma modelinde ortaya çıkan sonuç ilişkinin negatif yönlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Sekil 3.7: Araştırma Modeli Sonuçları

Tablo 3.36: Yapısal Model Sonuçları ve Hipotezlerin Kabul Durumu

		Model			
Hipotez İlişkileri		β	t - Deg.	Sonuç	Hipotez
H1	Turistle Etkileşim- SUSTAS	-0,30	-4,00	Anlamlı	KABUL
H2	Topluluğa bağlılık- SUSTAS	-0,47	-4,53	Anlamlı	KABUL
H3	Topluluğa Bağlılık- Yaşam kalitesi	0,35	6,65	Anlamlı	KABUL
H4	SUSTAS-Yaşam kalitesi	-0,38	-4,08	Anlamlı	KABUL

Araştırma modelinde çıkan sonuçlara göre modelde belirlenen yol katsayılarının topluluğa bağlılık, turistle etkileşim, SUSTAS (sosyal maliyet hariç) ve yaşam kalitesi değişkenlerinde 0,50 üzerinde değer olması nedeniyle (Şimşek, 2007, s.126) standarize edilmiş yol katsayılarının yüksek düzeyde etkiye sahip oldukları görülmektedir.

Modele göre topluluğa bağlılık ve turistle etkileşim değişkenleri sürdürülebilir turizm tutumunu 0,45 oranında açıklamaktadır. Sürdürülebilir turizm tutumu ve topluluğa bağlılık değişkenleri ise yaşam kalitesini yine 0,45 oranında açıklama oranına sahiptir.

Doğrulanın hipotezler arasında yer alan turistle etkileşimin sürdürülebilir turizm tutumu üzerine etkisinin (faktör yükü -0,30), topluluğa bağlılıktan (faktör yükü -0,47) daha az ve ters yönlü olduğu görülmektedir. Hem turistle etkileşim hem de topluluğa bağlılık, yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki tutumunu negatif etkilemektedir. Ancak görüldüğü gibi etkileme oranları farklıdır. Ancak topluluğa bağlılık algılanan yaşam kalitesini pozitif etkilemektedir (faktör yükü 0,35). Sürdürülebilir turizm tutumu ile yaşam kalitesi arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır (faktör yükü -0,38). Sürdürülebilir turizm tutumunu turistle etkileşim tek başına -%31 ve topluluğa bağlılık tek başına -%52 oranında açıklarken, iki bağımsız değişken birlikte %45 (R^2) oranında varyansı açıklamaktadır. Yaşam kalitesini sürdürülebilir turizm tutumu tek başına -%38 ve topluluğa bağlılık tek başına %33 oranında açıklarken iki bağımsız değişken birlikte yaşam kalitesinin yine %45 (R^2) 'ini açıklamaktadır. Aracı değişken etkisi (mediator) nedeniyle açıklama oranlarının yukarıdaki faktör yüklerinden farklılık gösterdiği görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Alanya bölgesindeki yerel halkın turizm gelişimi ile yaşam kaliteleri üzerindeki algılamalarını ölçmeye yönelik bu çalışmada elde edilen sonuçlar gerek bölge halkın algıladığı yaşam kalitesini açıklamak gerekse literatürde birbirinden bağımsız tartışılan kavramları bir arada değerlendирerek ortaya yeni bir model oluşturmaya hizmet etmektedir. Ayrıca Alanya bölgesinde yerel halk-turizm gelişimi çalışmalarının sayıca az olması ve bu çalışmalarda algılanan yaşam kalitesi dışında konuların tartışılmış olması da bu çalışmada ortaya çıkan sonuçların önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Algılanan yaşam kalitesi kavramının subjektif ve karmaşık bir yapı göstermesi nedeniyle ortaya çıkan sonuçların Alanya bölgesinde belli bir dönemde belirli şartlar altındaki uygulamanın bir yansımıası olduğu bilinmelidir.

Yapılan bu çalışmada Alanya bölgesinde algılanan yaşam kalitesinde sürdürülebilir turizm tutumu (SUSTAS) ile yerel halkın turistle etkileşimi ve topluluğa bağlılığı ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada iki tür veri seti kullanılmıştır. İlk olarak Alanya merkezde 245 kişiye faktör yapısını belirleyebilmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi ve faktör yapısının geçerli bir model olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ise doğrulayıcı faktör analizi ön test ile ilgili ölçeklere uygulanmıştır. Hemen ardından geçerliliği ve güvenilirliği kabul edilen ve bölgede ilk kez uygulanan bu ölçeklerin Alanya İlçe nüfusunu karşılayan 777 anket ile 8 belediye sınırı içinde toplanan verilerle model denemesi gerçekleştirilmiştir. Araştırma modelinde ortaya konan dört hipotez ile Alanya'daki turizm gelişimi ile yaşam kalitesi ilişkisi ön test sonrası toplanan ikinci grup verilerle açıklanmıştır.

Turizm gelişimi, bu çalışmada sürdürülebilir turizm gelişimini oluşturan ifadelerden bir araya gelen SUSTAS ölçüği ile değerlendirilmiştir. SUSTAS ölçüği Sırakaya, Ekinci ve Kaya (2007)'nın çalışmasında yer alan ve sürdürülebilir turizm tutumunu ölçmeye yönelik olarak lietarürde uzun yillardır kullanılan, geçerlilik ve güvenilirlik konusunda kültürlerarası bir çok çalışmaya konu olmuş bir ölçektir. Bu çalışmada da SUSTAS ölçüği kullanılmıştır. Ancak SUSTAS ölçüği yedi boyuttan oluşurken Alanya bölgesinde uygulamaya konan sonuçlarda boyut sayısı beşenmiş ve kalan iki boyutun diğer boyutlardan ikisi ile birleştiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Topluluğa bağlılık ise Baker ve Palmer'in (2006) geliştirmiş olduğu ölçüteki yedi önerme ile değerlendirilmiştir. Yerel halkın turistle etkileşimde Alaeddinoğlu'nun (2007)'de uyguladığı çalışmada yer alan önermeler bu çalışmaya uyarlanmıştır. Topluluğa bağlılık ve turistle etkileşim tek boyut olarak ele alınmıştır.

Algılanan yaşam kalitesinde Cummins (1997), Sirgy (2001) ve Cicerchia (1996)'ya ait çalışmalarдан derlenen ve dört boyuttan oluşan önermeler Alanya bölgesindeki yerel halka uyarlanmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği sürecinde Alanya bölgesindeki yerel halkın vermiş olduğu yanıtlardan hareketle dört boyut üçe inmiştir.

Teze ilişkin uygulama sonucunda ankete katılan bölge halkın çoğunluğunun eğitim seviyesinin ilköğretim ve lise düzeyinde (%72,8), aylık gelir düzeylerinin 1000 TL ve altında (%72,5), yaşı aralığının 18-33 yaş aralığında (%68,2), cinsiyet olarak erkek ağırlıklı (%52), yaptıkları meslek olarak çoğunluğu turizmciler (%37,8), medeni durum olarak bekar (%55,2), bölgede 11 yıl ve daha uzun süredir yaşayanlardan (%62,5)oluştuğu görülmektedir. Bu profil Alanya bölgesinin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı ile örtüsen sonuçlar olarak açıklanmaktadır.

Çalışmada Alanya'da yaşayan yerel halkın verdiği yanıtlarla göre topluluğa bağlılık ortalaması 3,81 düzeyinde ve yüksek bir bağlılığa yakın düzeye karşılık gelmektedir. Alanya'da yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm konusunda 3,56 ortalama ile kararsız bir tutuma sahip oldukları anlaşılmaktadır. Turistle etkileşim düzeyini gösteren 3,45 ortalaması ise Alanya'daki yerel halkın turistle etkileşiminin nötr bir düzeyde devam ettiğini açıklamaktadır. Son olarak Alanya'da yaşayan yerel halkın algıladıkları yaşam kalitesinin ortalama olarak 3,31 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre Alanya'daki yerel halkın algıladığı yaşam kalitesinin orta düzeyde kaldığı görülmektedir.

Araştırma modelinde dört hipotez test edilmiştir. Buna göre topluluğa bağlılık ve sürdürülebilir turizm tutumu arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Buna göre Alanya'daki yerel halk topluluğa bağlılık arttıkça sürdürülebilir turizm tutumu konusunda negatif bir tutum sergileme eğilimindedir (faktör yükü -0,47). Bu bulgular literatürdeki sonuçları teyit etmektedir (Williams ve Lawson, 2001; Besculides, Lee ve McCormick, 2002; Jurowski, Uysal ve William, 1997; Kayat, 2002; Andereck, 2005; Stynes ve Stewart, 1993; Brougham ve Butler, 1981; McCool ve Martin, 1994; Lankford ve Howard, 1994; Snaith ve Haley, 1999; Um ve Crompton, 1987; Sheldon ve Var, 1984).

Diğer bir hipotezde ise turistle etkileşimin sürdürülebilir turizm tutumunu negatif etkilediği ifadesi doğrulanmaya çalışılmıştır. Alanya'da yaşayan yerel halkın turistle etkileşim düzeyi arttıkça sürdürülebilir turizm tutumunda bir azalma meydana gelmektedir (faktör yükü -0,30). Ortaya sürülen hipotez literatür ile benzer özellik göstermektedir (Lankford, 1994; McCool ve Martin, 1994; Sheldon ve Var, 1984; Um ve Crompton, 1987; Avcıkurt, 2004).

Topluluğa bağlılığın algılanan yaşam kalitesini artırdığını ifade eden bir başka hipotez de bu çalışmada doğrulanmıştır. Topluluğa bağlılık ile algılanan yaşam kalitesi arasında pozitif bir ilişkinin varlığı Alanya'da yaşayan yerel halk tarafından teyit edilmiştir (faktör yükü 0,35) (Jurowski ,1998; Arai ve Pedlar, 1997; Kasarda ve Janowitz, 1973).

Araştırma modelinde son olarak test edilmek istenen hipotez sürdürülebilir turizm tutumunun algılanan yaşam kalitesini etkilediğidir. Bu etkilemenin negatif yönlü olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (faktör yükü -0,38). Ortaya çıkan bu sonuç Alanya'daki yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumunun yaşam kalitesini negatif etkilediğini göstermektedir (Christensen, 1995; Harrill, 2004).

Araştırma modelinde test edilen hipotezlerden ortaya çıkan sonuçlara göre Alanya'da yaşayan yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimi konusunda belli bir tutuma sahip olduğu ancak bu tutumun bölgede algıladıkları yaşam kalitesi konusunda pozitif bir etkiyi beraberinde getirmedini göstermektedir. Yani sürdürülebilir turizm konusunda nötr bir tutuma sahip olan Alanya'daki yerel halkın, sürdürülebilir turizm ile doğrudan doğruya yaşam kalitelerinde bir artış yaratmadığı tersine negatif sonuçları beraberinde getirdiği sonucu çıkmaktadır. Turizm gelişiminin sürdürülebilir yönünü gören ve bu konuda kararsız görünen Alanya halkın, kendi yaşam kalitelerinde sürdürülebilir turizmin etkisinin olmamasının iki açıklaması olabilir: Birincisi, Alanya bölgesinin turizmde her şey dahil sistemini uygulaması sonucunda sürdürülebilir turizm kavramı ile bölgede pratikte gerçekleşen turizm gelişimi arasında bir fark olduğu anlaşılmaktadır. Şöyle ki; uygulamaya konu olan bölgelerin turizmin sürekli yaşadığı bölge olması ve halkın dolaylı ya da doğrudan turizmde istihdam edilmesi turizmin olumlu ve olumsuz yanının bir arada görülmesini sağlamaktadır. Sürdürülebilir turizm ilkeleri ile mevcut turizm gelişimi arasındaki farkı işaret eden bu sonuca göre, bölgedeki yerel halkın sürdürülebilir turizm gelişimi konusundaki olumsuz olmayan görüşünü, her şey dahil gibi bir sistemin değiştirdiği düşünülmektedir. Her şey dahil sisteminde bölge halkın daha çok turizmin alt

kademelerinde istihdam ediliyor olması ve yapılan iş karşılığında elde edilen kazancın temel gereksinimleri dahi karşılamada yetersiz kalıyor olması, çalışma saatlerinin uzun ve dengesiz oluşu, kalifiye olmayan bir ekiple çalışıyor olması, gelecek kaygısının yaşanıyor olması gibi temel nedenlerden dolayı turizmin yaşam kalitesi üzerine etkisinin beklenenin aksine pozitif değil negatif olduğu sonucu çıkmaktadır. İkinci olarak ise çalışmaya yanıt verenlerin sosyo-ekonomik durumlarına bakıldığından ve algıladıkları yaşam kaliteleri dikkate alındığında, bölge halkın ilk olarak turizmin sürdürülebilirliği konusunda daha fazla bilgiye ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. Turizmde sürdürülebilirlik kavramının daha iyi anlaşılır olması ile bölge halkın algıladığı yaşam kalitesinde kesinlikle orta ve uzun vadede turizmin olumlu etkisinin olacağı düşünülmektedir. Sürdürülebilirlik kavramı burada dar anlamda planlama yöntemi olarak yerel halk tarafından algılanmaktadır. Ankete verilen yanıtlar paralelinde anketi dolduran yerel halkın önemli bir kısmının şikayetçi olduğu konunun turizm gelişimi konusundaki plansızlık ve ekonomik faydanın dengeli olarak bölgede paylaşılamaması olduğu da anlaşılmaktadır. Turizmin yöreye, yörenin de turizme uyum sağlama gerekliliği, yerel halkın değerlerine saygı duyulması bekentisi ve turizmin çok hızlı gelişmesinin ortaya çıkardığı bazı olumsuzluklar Alanya bölgesindeki yerel halkın yaşam kalitesi üzerinde sürdürülebilir turizm kavramının olumsuz algılandığını göstermektedir.

Alanya'nın 1980'lerden bugüne turizm gelişimine bakıldığından genel olarak Türk turizminin yaşadığı problemleri bu bölgenin de benzer şekilde tecrübe ettiği görülmektedir. Bölgenin hızlı turizm gelişimi sonucunda yerel halkın kendini doğrudan doğruya turizmin içinde bulması ve bu durumun yarattığı etkilerin zaman içinde kendini hissettirmesi bölge halkın yaşam kalitesi algısında bir temel olgu olarak ele alınmalıdır.

Yapılan bu çalışmada cinsiyetin algılanan yaşam kalitesinde, sürdürülebilir turizm tutumunda ve topluluğa bağlılık üzerinde bir etki yaratmadığı görülürken, turistle etkileşimde erkeklerin bayanlara göre daha fazla etkileşim içinde olduğu sonucu çıkmaktadır. Turizm sektöründe daimi olarak çalışanların, sezonluk çalışanlara oranla daha fazla turistle etkileşim içinde olduğu da görülmektedir. Turistle ilişki içinde olan ile olmayan yerel halkın algıladığı yaşam kalitesi arasında bir fark bulunmazken, turistle ilişki içinde olan yerel halkın sürdürülebilir turizm tutumu, topluluğa bağlılığı ve turistle etkileşimi turistle ilişki içinde olmayanlara göre daha yüksektir.

Özel sektörde istihdam edilmiş olan - faaliyet gösteren yerel halkın algıladığı yaşam kalitesinin, sürdürülebilir turizm tutumunun, turistle etkileşim düzeyinin ve topluluğa bağlılıklarının kamu sektörüne göre daha fazla olması ilgi çeken sonuçlar olarak görülmektedir. Yerel halkın toplam gelirleri içinde turizmden elde edilen gelir oranı %51 ve üzerinde olanların algıladıkları yaşam kalitesinin %51 ve altında gelir elde edenlere oranla daha yüksek olması ortaya çıkan istatistik bir başka sonuctur.

Yerel halkın algıladığı yaşam kalitesi konusunda öğrenim durumun etkisi olduğu anlaşılmaktadır. İlkokul mezunu olanlar ile ortaokul ve 4 yıllık üniversite mezunları arasında fark olduğu görülmektedir. İlkokul mezunlarının algıladıkları yaşam kalitesinin 4 yıllık üniversite ve ortaokul mezunlarından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yine turizmde istihdam durumlarına bakıldığından turizm sektöründe doğrudan çalışanlar ile, turizm sektöründe çalışmayanlar ve şu anda işsiz olanlar arasında bir fark olduğu görülmektedir. Turizm sektöründe doğrudan çalışan yerel halkın turizm sektöründe çalışmayanlardan ve işsiz olanlardan daha olumlu bir yaşam kalitesi algılaması içinde olduğu görülmektedir.

Tüm bu ortaya konan sonuçlar ışığında Alanya bölgesindeki yerel halkın turizm gelişimi ile algıladığı yaşam kalitesine ilişkin mevcut durumun doğrudan doğruya birbiriyile ilişkili olmadığı anlaşılmaktadır. Bölgedeki bir çok turizm paydaşının bu sonuçlar ışığında üzerine düşen bazı sorumlulukları yerine getirmesi gereği söylenebilir. Bölgeye sunulacak öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Alanya bölgesindeki mevcut turizm potansiyelinin gelecekte de benzer şekilde devam edeceği görüşünde bulunursak, sürdürülebilir turizm gelişimi konusunda nötr bir tutuma sahip olduğu anlaşılan yerel halkın uzun vadeli turizm gelişiminden maksimum faydayı sağlaması için acil olarak turizmin olumlu ve olumsuz yönleri konusunda daha fazla bir bilgilendirme süreci gerçekleştirilmelidir. Bunu yaparken de bir çok sektörde olduğu gibi “sürdürülebilirlik” kavramının altını çizerek toplumun turizmden maksimum faydayı minimum zararla elde edebileceği vurgusu yapılmalıdır. Sürdürülebilir turizm tutumu konusunda oluşturulacak olumlu atmosferin bireylerin yaşam kalitesinde olumlu bir etki yapacağı öngörüsü geçerliliğini südürecektr.
- Sürdürülebilir turizm konusunda yerel halkın bilinçlendirmek ya da halkta sürdürülebilirlik kavramını yaşamın içine yerleştirme konusunda başta yerel yönetimler

olmak üzere, turizmle ilgili sivil toplum örgütleri (otel birlikleri, rehber odaları, seyahat acentaları birliği gibi), eğitim kurumları (başta ilköğretim kurumları ve üniversiteler olmak üzere), devletin turizmle ilgili faaliyetlerini yürüten kuruluşları (İl Turizm Müdürlükleri gibi), ticaret ve sanayi odaları, tüketici birliklerine çok önemli görevler düşüğü anlaşılmaktadır. Bu bilinçlendirme sürecinin en önemli ayağında ise bölge halkının eğitim seviyesinin yükseltilmesi çabası yer almıştır. Bu süreçte bölgede yakın zamanda faaliyete geçen üniversitesi birimlerinin ayrı bir misyon üstlenerek sürece müdahale olması olumlu sonuçları da beraberinde getirecektir. Sivil toplum hareketlerinin son yıllarda daha popüler bir kavram olarak günlük yaşamda kullanılmasına rağmen hala bu örgütlerin insanların yaşam kaliteleri konusunda olumlu etki yaratacak girişimleri kısıtlı tutması ilginç bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte -belki de en önemli eksikliğin- algılanan yaşam kalitesinde sürdürülebilir turizmin (turizm gelişiminin) yeteri kadar kendine yer bulamadığı olgusunu vurgulaması gereken kurumun sendikalar olması gereğidir. Turizmde kayıt dışılığın fazlalığı, mesai saatlerinin düzensizliği, ücret adaletsizliği ve sezonluk bir turizm algısının yerlesiği Alanya bölgesindeki turizm gelişiminde turizm sektörü çalışanlarının daha fazla birlikteliği ile güçlenecek sendikal hareketlerin önemi büyektür. Bu sürecin desteklenmesi ve bölge halkının turizm gelişimi ile algıladığı yaşam kalitesinde olumlu sonuçlara ulaşmada turizm işgörenlerinin özellikle değerlendirmeye alınması gereklidir. Bölge halkının önemli bir bölümünü doğrudan ya da dolaylı olarak turizmden fayda sağladığı düşünülürse sivil toplum örgütleri ile birlikte hareket eden bir turizm sektörünün Alanya bölgesine bir ayrıcalık getireceği düşünülmektedir.

- Algılanan yaşam kalitesi subjektif bir kavramdır. Bu nedenle yaşam kalitesi kavram olarak karmaşık bir özellik taşır. Alanya bölgesindeki yerel halkın verdiği yanıtlarla göre ortaya çıkan boyutlar arasında ilginç bir durum söz konusudur. Bölge halkının kişisel değerleri ile toplumsal değerlerin birleşmiş olması yaşam kalitesi kavramında kültürel bir farklılık olarak görülmektedir. Yani Alanya'daki yerel halk birey olarak duygusal yönünü toplumun değer yargılarıyla beraber gösterme yolunu seçmektedir. Aslında bu durum geleneksel Türk toplumunda sıkılıkla görülen ancak son yıllarda biraz daha farklı açılarla yeni bir boyut kazanan kavramdır. Bu boyuttaki ayrışma ne kadar artarsa ya da daha dengeli büyürse grup psikolojisi yerine bireysel düşünenlerin de tartışmaya katıldığı bir platformun doğmasına fırsat verilecektir. Bu da bireylerin hayattan ne beklediklerini daha kolay ifade etmelerini sağlayacaktır. Bireysel refah düzeyinin toplumsal refahla örtüşmesi değerlerin içselleşmesinde toplumun ne kadar büyük rolü olduğunu göstermektedir. Bu

tutum özellikle turizmin çok yoğun yaşadığı Alanya bölgesinde bireylerin turizmden algıladıkları ile toplumun algılamasında fark olması durumunda genelin özele müdahalesi şeklinde sonuç doğurabilecektir. Bireysel özgürlüklerin genişletilmesi çabalarının bireylerin yaşam kalitelerini olumlu etkileyebileceği düşünülmektedir.

- Algılanan yaşam kalitesinde bir başka ilginç nokta ise çevre sağlığı boyutudur. Orijinal ölçekte sağlık ve güvenlik olarak ortaya çıkan bu boyutun faktörleşmesi sırasında çevreye ilişkin değerlerin ön plana çıkması, bölge halkın ya mevcut sağlık ve güvenlik politikalarından memnuniyetini ortaya koymakta ya da bu konunun bölge halkı açısından önemli olmadığını ifade etmektedir. Alanya bölgesinin son yıllarda turistlere karşı girişilen olumsuz haberlerle basında yer alması güvenlik boyutunun anlamlı çıkışmasını engellediğinin düşünülmesi; sağlık boyutunda son yıllarda ortaya konan hizmetlerin memnuniyetle karşılanmış olması ve neticesinde algılanan yaşam kalitesinde önemini yitirmiş olması neticesinde bölge halkın bilinçlenerek çevre sağlığını ön plana çıkarmış olduğu görülmektedir. Çevrenin yaşam kalitesindeki önemini farkında olan Alanya halkın turizm gelişimi konusunda bir alt yapıya sahip olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

Bu çalışma Alanya bölgesinde yer alan örneklem dahilindeki belediye sınırları içinde uygulanmıştır. Çalışma döneminin turizm sezonunun başlangıcında uygulanması ankete katılanlar açısından bir zaman kısıtı meydana getirmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın belirli zaman periyotları içinde tekrar edilmesi ile subjektif anlamda yaşam kalitesinin izlenmesi ve bir öngörüde bulunulmasının mümkün olabileceği düşünülmektedir. Aynı şekilde örneklem sayısının mevcut imkanlar dahilinde Alanya'nın kıyı kesimi dışında kalan bölgeleri de içerecek şekilde kapsamının genişletilmesi ile turizmin yaşam kalitesi üzerine etkileri daha farklı bir boyutta tartışılabilecektir.

Bu çalışmada yaşam kalitesini oluşturan faktörler üç boyutta tartışılmıştır. Literatürden de görülen şu ki algılanan yaşam kalitesi kavramını oluşturan birçok ölçek, bir çok alt boyut ve kavram yer almaktadır. Burada tartışılanlar dışındaki boyutların da bundan sonraki çalışmalarda eklenmesi ya da aynı değerlendirilmesinin Alanya bölgesinde algılanan yaşam kalitesinde farklı sonuçları verebileceği düşünülmektedir. Bu açıdan burada ortaya konan bölgesel modelin geliştirilmesinin, Alanya bölgesinde yaşayan yerel halkın algıladığı yaşam kalitesinde yaratacağı değişikliklerin de yakından izlenmesini sağlayacağı bilinmelidir.

KAYNAKÇA

- _____ (2008), "The Budapest Model-Preliminary Project Report", *The First Tourism-Specific Quality of Life Workshop*, Hungary Ministry of Local Government, Budapest, Hungary.
- _____ Scottish Executive Social Research (2005), *Quality of Life and Well-Being: Measuring the Benefits of Culture and Sport-Literature Review and Thinkpiece*, Education Research Programme Research Findings Series, 12, Scotland.
- _____ (SELMA) Spatial Deconcentration of Economic Land Use and Quality of Life in European Metropolitan Areas (2004), *Quality of Life Indicators*, Deliverable D02 WP2.
- _____ WHOQOL (2002), "The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL): Development and General Psychometric Properties", *Social Science and Medicine*, 46(12), 1569–1585.
- Agarwal, S. (1997), "The Resort Cycle and Seaside Tourism: An Assesment of its Applicability and Validity", *Tourism Management*, 18(2), 62-77.
- Ajzen, I. and Fishbein M. (1980), *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Akıncı, S. (2006), "Elektronik Hizmet Kalitesi ve Hizmet Telafi Kalitesinin İnternet Bankacılık Hizmetlerine Uyarlanması", *Basılmamış Doktora Tezi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Akış, S. (1996), "Turizmin Sosyo-Ekonominik ve Fiziksel Etkileri: Turizmin Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri", *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7 (3-4), 10-15.
- Akış, A. (2007), "Alanya'da Turizm ve Turizmin Alanya Ekonomisine Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 15-32.
- Akis, S., Peristianis, N. and Warner, J. (1996), "Resident's Attitudes to Tourism Development: The Case of Cyprus", *Tourism Management*, 17(7), 481-494.
- Alaeddinoğlu, F. (2007), "Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-16.

- Alaeddinoğlu, F. (2008), "Sivas Kentinde Halkın Turiste ve Turizme Bakışı", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-23.
- Allen, L., Long, P., Perdue, R. and Kieselbach, S. (1988), "The Impact of Tourism Development on Residents' Perceptions of Community Life", *Journal of Travel Research*, 27(1), 16-21.
- Allen, L.R. (1990), "Benefits of Leisure Attributes to Community Satisfaction", *Journal of Leisure Research*, 22(2), 183-196.
- Allen, L.R., Hafer, H.R., Long, P.T. and Perdue, R.R. (1993), "Rural Residents' Attitudes Toward Recreation and Tourism Development", *Journal of Travel Research*, 31(4), 27-33.
- Allardt, E. (1993), "Having, Loving, Being: An Alternative to the Swedish Model of Welfare Research", in *The Quality of Life*, eds: Martha Nussbaum and Amartya Sen, Clarendon Press, Oxford.
- Ambroz, M. (2008), "Attitudes of Local Residents Towards the Development of Tourism in Slovenia: The Case of the Primorska, Dolenjska, Gorenjska and Ljubljana Regions", *Anthropological Notebooks*, 14(1), 63-79.
- Andereck, K.L. and Vogt, C.A. (2000), "The Relationship Between Residents' Attitudes Toward Tourism and Tourism Development Options", *Journal of Travel Research*, 39, 27- 36.
- Andereck, K.L., Valentine, K.M., Knopf, R.C. and Vogt, C.A. (2005), "Residents' Perceptions of Community Tourism Impacts", *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.
- Andereck, K., Valentine, K.M., Vogt, C.A. and Knopf R.C. (2007), "A Cross Cultural Analysis of Tourism and Quality of Life Perceptions", *Journal of Sustainable Tourism*, 15(5), 483-502.
- Anderson, J.C., and Gerbing, D.W. (1988), "Structural Equation Modeling in Practice: A Review and Recommended To-Step Approach", *Psychological Bulletin*, 3(103), 411- 423.
- Andriotis, K. and Vaughan, V.D. (2003), "Urban Residents' Attitudes Toward Tourism Development: The Case of Crete", *Journal of Travel Research*, 42, 172-185.

- Andriotis, K. (2005), "Community Group' Perceptions of and Preferences for Tourism Development: Evidence from Crete", *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 29, 67-90.
- Ap, J. (1992), "Residents' Perception on Tourism Impacts", *Annals of Tourism Research*, 19, 665-690.
- Ap, J. and Crompton, J. (1993), "Residents' Strategies for Responding to Tourism Impacts", *Journal of Travel Research*, 32(1), 47-50.
- Arai, S. and Pedlar, A.(1997), "Building Communities Through Leisure: Citizen Participation in A Healthy Communities Initiative", *Journal of Leisure Research*, 29 (2), 167–182.
- Argyle, M. and Lu, L. (1990). "Happiness and Social Skills", *Personality and Individual Differences*, 11, 1255-1261.
- Aspinall, A.J. (2006), "Communities in Change: Social Sustainability and Tourism Development", *Master Thesis*, Waterloo, Canada.
- Auh, S. and Cook, C.C. (2009), "Quality of Community Life among Rural Residents: An Integrated Model", *Social Indicators Research*, 94, 377-389.
- Avcıkurt, C. (2004), *Balıkesir Yöresinde Yerli Turist Profili Araştırması*, Balıkesir Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi, Proje No:2002/13, Balıkesir.
- Avcıkurt, C. (2007), *Turizm Sosyolojisi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ayers, J.S. and Potter, H.R. (1989), "Attitudes toward Community Change: A Comparison Between Rural Leaders and Residents", *Journal of the Community Development Society*, 20(1), 1-18.
- Ayyıldız, H. ve Cengiz, E. (2006), "Pazarlama Modellerinin Testinde Kullanılabilecek Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) Üzerine Kavramsal Bir İnceleme", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 63-84.
- Balçı, A. (2001), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Yayıncılık: Ankara.
- Baker, D.A. and Palmer, R.J. (2006), "Examining the Effects of Perceptions of Community and Recreation Participation on Quality of Life", *Social Indicators Research*, 75, 395-418.
- Baş, T. (2001), *Anket*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- Baykan, E. (2007), "Turizmin Yerel Kültür Üzerindeki Etkilerinin Yöre Halkı Tarafından Algılanması", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı, *Master Tezi*, Ankara.
- Benckendorff, P., Edwards, D., Jurowski, C., Liburd, J.J., Miller, G. and Moscardo, G. (2009), "Exploring the Future of Tourism and Quality of Life", *Tourism and Hospitality Research*, 9(2), 171-183.
- Beban, A. and Ok, H. (2006), "Contribution of Tourism to the Sustainable Development of the Local Community", *Master Thesis*, Blekinge Institute of Technology, Sweden.
- Beckley, T. M. (2003), "The Relative Importance of Sociocultural and Ecological Factors in Attachment to Place" in *Understanding Community-Forest Relations*, ed: L. E. Kruger, Portland, OR, Department of Agriculture Forest Service, Pacific Northwest Research Station, USA.
- Berber, Ş. (2003), "Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 205-221.
- Besculides, A., Lee, E.M. and McCormick, P.J. (2002), "Residents' Perceptions of the Cultural Benefits of Tourism", *Annals of Tourism Research*, 29(2), 303-319.
- Bowling, A. and Windsor, J. (2001), "Towards the Good Life: A Population Survey of Dimensions of Quality of Life", *Journal of Happiness Studies*, 2, 55-81.
- Bramwell, B. and Sharman, A. (2000), "Approaches to Sustainable Tourism Planning and Community Participation: The Case of the Hope Valley", in *Tourism and Sustainable Community Development*, eds: G.Richards and D.Hall, Routledge, London.
- Brougham, J.E. and Butler, R.W. (1981), "A Segmentation Analysis of Resident Attitudes to the Social Impact of Tourism", *Annals of Tourism Research*. 8(3), 569-590.
- Butler, R.W. (1980), "The Concept of Tourism Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources", *Canadian Geographer*, 24(1), 5-12.
- Byrne, B. M. (1994), "Structural Equation Modeling with EQS and EQS/Windows: Basic Concepts, Applications and Programming", Thousand Oaks, Sage, CA, USA.
- Campbell, A. C., Converse, P. E. and Rodgers, W. L. (1976), "The Quality of American Life", The Russel Sage Foundation, New York, USA.

- Capenerhurst, J. (1994), "Community Tourism", in *Community Leisure and Recreation*, ed: L.Haywood, Butterworth Heinemann, Oxford.
- Carmichael, B., Peppard, D. and Boudreau, F. (1996), "Megaresort on My Doorstep: Local Resident Attitudes Toward Foxwoods Casino and Casino Gambling on Nearby Indian Reservation Land", *Journal of Travel Research*, 34(9), 9-16.
- Carmichael, B.A. (2000), "A Matrix Model for Resident Attitudes and Behaviours in a Rapidly Changing Tourist Area", *Tourism Management*, 21, 601-611.
- Carmichael, B.A. (2006), "Linking Quality Tourism Experiences, Resident's Quality of Life, and Quality Experiences for Tourists" in *Quality Tourism Experiences*. eds: Jennings, G. and Nickerson, N.P., Elsevier, USA.
- Cascante, D.M. (2008), "Consequences of Tourism Based Growth on Rural Communities' Quality of Life: A Comparative Study of Liberia and La Fortuna, Costarica", *PhD Thesis*, The Pennsylvania State University, USA.
- Cascante, D.M. (2009), "Changing Communities, Community Satisfaction, and Quality of Life: A View of Multiple Perceived Indicators", *Social Indicators Research*, 98(1), 105-127.
- Chen, J.S. (2000), "An Investigation of Urban Resident's Loyalty to Tourism", *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 24, 5-19.
- Cheng, A. S., Kruger, L. E. and Daniels, S. E. (2003), "Place As an Integrating Concept in Natural Resource Politics: Propositions for a Social Science Research Agenda", *Society and Natural Resources*, 16, 87-104.
- Chin, W.W. and Todd, P.A. (1995), "On the Use, Usefulness and Ease of Use of Structural Equation Modeling in MIS Research: A Note of Caution", *MIS Quarterly*, 19 (2), 237-246.
- Christensen, N. A. (1995), *Sustainable Community-Based Tourism and Host Quality of Life*, General Technical Report - Intermountain Research Station, USDA Forest Service.
- Choi, H.S. and Sirakaya, E. (2005), "Measuring Residents' Attitude Toward Sustainable Tourism: Development of Sustainable Tourism Attitude Scale", *Journal of Travel Research*, 43 (4), 380- 394.

- Cicerchia, A. (1996), "Indicators for The Measurement of The Quality of Urban Life - What is The Appropriate Territorial Dimension?", *Social Indicator Research*, 39 (3), 321-358.
- Cuba, L. and Hummon, D. M. (1993), "A Place To Call Home: Identification with Dwelling, Community and Region. *Sociological Quarterly*, 34, 111-131.
- Cummins, R. A. (1997), "The Domain of Life Satisfaction: An Attempt to Order Chaos", *Social Indicator Research*, 38, 303-328.
- Curtis, S. (1997), "Rejuvenating Holiday Resorts. A Spanish Case Study", *Travel and Tourist Analyst*, 2, 77-93.
- Çalışkan, U. ve Tütüncü, Ö. (2008), "Turizmin Yerel Halk Üzerinde Etkileri ve Kuşadası İlçesi Uygulamaları", *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Belek- Antalya, 806- 824.
- Çavuş, S. ve Tanrisevdi, A. (2003), "Resident's Attitudes Toward Tourism Development: A Case Study in Kuşadası, Turkey", *Tourism Analysis*, 7, 259-268.
- Çevirgen, A. and Kesgin, M. (2007), "Local Authorities' and NGOs' Perceptions of Tourism Development and Urbanization in Alanya", *Tourism*, 55(3), 309-322.
- Dalia, A. and Juozas, R. (2007), "Quality of Life and Its Components' Measurement", *Engineering Economics*, 52 (22), 43-48.
- Davis, D., Allen, J. and Cosenza, R.M. (1988), "Segmenting Local Residents By Their Attitudes, Interests, and Opinions Toward Tourism", *Journal of Travel Research*, 27(2), 2-8.
- Deccio, C. and Baloğlu, S. (2002), "Nonhost Community Resident Reactions to the 2002 Winter Olympics: The Spillover Impacts", *Journal of Travel Research*, 41, 46-56.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006), *Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*, Nobel Yayın, Ankara.
- Dissart, J.C. and Deler, S.C. (2000), "Quality of Life in the Planning Literature", *Journal of Planning Literature*, 15(1), 135-161.
- Diener, E.D. and Suh, E. (1997), "Measuring Quality of Life: Economic, Social, and Subjective Indicators", *Indicator Research*, 40, 189-216.

- Dillman, D.A. and Tremblay, K.R. (1977), "The Quality of Life in Rural America", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 429, 115-129.
- Doğan, H.Z. (1987), *Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri*, Uğur Ofset Matbaacılık, İzmir.
- Doğan, H.Z. (1989), "Forms of Adjustments: Socio-Cultural Impacts of Tourism", *Annals of Tourism Research*, 16, 216-236.
- Doxey, G.V. (1975), "A Causation Theory of Visitor-Resident Irritants, Methodology and Research Inferences", in *Conference Proceedings: Sixth Annual Conference of Travel Research Association*, San Diego.
- Dyer, P., Gürsoy, D., Sharma, B. and Carter, J. (2007), "Structural Modeling of Resident Perceptions of Tourism and Associated Development on the Sunshine Coast, Australia", *Tourism Management*, 28, 409-422.
- Eagly, A. and Chaiken, S. (1993), *The Psychology of Attitude*, Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich.
- Enea, C. and Tanasoiu, G. (2009), "The Impact of Tourism in Enhancing the Quality of Life", *Review of International Comparative Management*, 10 (2), 347-351.
- Erdoğan, N. (2003), *Cevre ve (Eko) Turizm*, Pozitif Matbaacılık, Ankara.
- Faulkner, B. and Tideswell, C. (1997), "A Framework for Monitoring Community Impacts of Tourism", *Journal of Sustainable Tourism*, 5(1), 3-28.
- Faulkner, B., (2001), "Towards a Framework for Tourism Disaster Management", *Tourism Management*, 22, 135-147.
- Felce, D. and Perry, J. (1995), "Quality of Life: Its Definition and Measurement", *Research in Developmental Disabilities*, 16(1), 51-74.
- Firebaugh, G. and Beck, F. (1994), "Does Economic Growth Benefit the Masses? Growth, Dependence, and Welfare in the Third World." *American Sociological Review*, 59(5), 631-653.
- Fridgen, J.D. (1991), *Dimensions of Tourism*, American Hotel& Motel Association Educational Institute, USA.
- Garcia, M.A.O, Verdugo, M.C. and Ruiz, D.M. (2008), "Gaining Residents' Support for Tourism and Planning", *International Journal of Tourism Research*, 10(2), 95-110.

- Getz, D. (1994), "Resident Attitudes Towards Tourism: A Longitudinal Survey in Spey Valley, Scotland", *Tourism Management*, 15, 247-258.
- Glatzer, W. (2006), "Quality of Life in the European Union and the United States of America: Evidence from Comprehensive Indices", *Applied Research in Quality of Life*, 1, 169-188.
- Girard, T. C., and Gartner, W. C. (1993), "Second Home, Second View: Host Community Perceptions", *Annals of Tourism Research*, 20 (4), 685-700.
- Goulet, D. (1992), "Participation in Development: New avenues", *World Development*, 17(2), 165-178.
- Güneş, G. (2004), "Sürdürülebilir Turizmde Yerel Halk ve Katılımın Önemi", 1. *Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi*, Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Balıkesir.
- Gürsakal, N. (1998), *Bilgisayar Uygulamalı İstatistik II*, Marmara Kitabevi Yayınları, Bursa.
- Gürsoy, D., Jurowski, C. and Uysal, M. (2002), "Resident Attitudes: A Structural Modelling Approach", *Annals of Tourism Research*, 29, 79-105.
- Gürsoy, D. and Rutherford, D.G. (2004), "Host Attitudes Toward Tourism: An Improved Structural Model", *Annals of Tourism Research*, 31(3), 495-516.
- Hair, J., Anderson, R.E., Tahtam, R.L. and Black, W.C. (1998), *Multivariate Data Analysis*, 5th Edition, Prentice Hall Inc, New Jersey, U.S.A.
- Hagerty, M.R., Cummins, R.A., Ferris, A.L., Kenneth, M., Alex, C., Peterson, M., Sharpe, A., Sirgy, M.J. and Vogel J. (2001), "Quality of Life Indexes for National Policy: Review and Agenda for Research", *Social Indicators Research*, 55(1), 1-96.
- Haralambopoulos, N. and Pizam, A. (1996), "Perceived Impacts of Tourism: The Case of Samos", *Annals of Tourism Research*, 23(3), 503-526.
- Harrill, R. and Potts, T.D. (2003), "Tourism Planning in Historic Districts: Attitudes Toward Tourism Development in Charleston", *Journal of American Planning Association*, 69(3), 233-244.

- Harrill, R. (2004), "Residents's Attitudes toward Tourism Development: A Literature Review with Implications for Tourism Planning", *Journal of Planning Literature*, 18(3), 251-266.
- Haywood, K.M. (1986), "Can the Tourist Area Life Cycle Be Made Operational?", *Tourism Management*, 7, 154-167.
- Hernandez, S.A., Cohen, J. and Garcia, H.L. (1996), "Residents' Attitudes Towards An Instant Resort Enclave", *Annals of Tourism Research*, 23, 755-779.
- Horvn, C. and Simmons, D. (2002), "Community Adaption to Tourism: Comparisons Between Rotorua and Kaikova, New Zealand", *Tourism Management*, 23, 133-143.
- Hovinen, G.R. (2002), "Revisiting the Destination Lifecycle Model", *Annals of Tourism Research*. 29(1), 209-230.
- Hoyle, R.H.(1995), *Structural Equation Modelling: Concepts, Issues, and Application*, Sage: London.
- Hu, L. and Bentler, P.M. (1999), "Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives", *Structural Equation Modelling*, 6, 1-55.
- Huh, C. and Vogt, C.A. (2008), "Changes in Residents' Attitudes Toward Tourism Over Time: A Cohert Analytical Approach", *Journal of Travel Research*, 46, 446-455.
- Iwasaki, Y. (2007), "Leisure and Quality of Life in an International and Multicultural Context: What are Major Patways Linking Leisure to Quality of Life", *Social Indicators Research*, 82, 233-264.
- Jafari, J. (2001), "The Scientification of Tourism" in *Host and Guests Revisited: Tourism Issues of the 21st Century*, eds: V.L.Smith and M. Brent, Cognizant. New York.
- Jenkins, C.L.(1997), *World Tourism Leaders' Meeting on Social Impacts of Tourism, Final Report*, WTO, Manila.
- Jeffres, L.W. and Dobos, J. (1993), "Perceptions of Leisure Opportunities and the Quality of Life in a Metropolitan Area", *Journal of Leisure Research*, 25(2), 203-217.

- Joppe, M. (1996), "Sustainable Community Tourism Revisited", *Tourism Management*, 17, 475-479.
- Joreskog, K.G., and Sörbom, D. (1993), *LISREL 8: Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language*, Lawrence Erlbaum Associates Chicago, USA.
- Jurowski, C., Uysal, M. and William, D.R. (1997), "A Theoretical Analysis of Host Resident Reactions to Tourism", *Journal of Travel Research*, 36(3), 3-11.
- Jurowski, C. (1998), "A Study of Community Sentiments in Relation to Attitudes Toward Tourism Development", *Tourism Analysis*, 3, 17-34.
- Jurowski, C. and Brown, D.O. (2001), "A Comparasion of the Views of Involved Versus Noninvolved Citizens on Quality of Life and Tourism Development Issues", *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 25(4), 355-370.
- Jurowski, C.A. and Gursoy, D. (2004), "Distance Effects on Residents` Attitudes Toward Tourism", *Annals of Tourism Research*, 31(2), 296-312.
- Kartinis, E. (2006), "Increasing Quality of Life as the Goal for Development of Latvia", *Applied Research in Quality of Life*, 1, 125-138.
- Kasarda, J. D. and Janowitz, M., (1973), "Community Attachment in Mass Society", *American Sociological Review*, 39, 328-339.
- Kayat, K. (2002), "Power, Social Exchanges and Tourism in Langkawi: Rethinking Resident Perceptions", *International Journal of Tourism Research*, 4, 171-191.
- Keogh, B. (1990), "Public Participation in Community Tourism Planning", *Annals of Tourism Research*, 17, 449-465.
- Kim, K. (2002), "The Effects of Tourism Impacts Upon Quality of Life of Residents in the Community", *Phd. Thesis*, The Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
- Ko, D.W. and Stewart, W.P. (2002), "A Structural Equation Model of Resident's Attitudes for Tourism Development", *Tourism Management*, 23, 521-530.
- Korca, P. (1998), "Resident Perceptions of Tourism in a Resort Town", *Leisure Sciences*, 20, 1998, 193-212.
- Kozak, N., Kozak, M. ve Kozak, M. (2001), *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*, Detay Yayıncılık, Ankara.

- Kriel, P. (2006), "The Relationship of Morality, Ethics and Justice to Quality of Worklife", *Research Thesis*, Southern Cross University, Australia.
- Kuruüzüm, A. (2002), *Sayısal Araştırma Yöntemleri Ders Notları*, Antalya.
- Kuvan, P. and Akan, P. (2005), "Residents' Attitudes Toward General and Forest-Related Impacts of Tourism: The Case of Belek, Antalya", *Tourism Management*, 26(5), 691-706.
- Lane, R. E. (1991). *The Market Experience*, Cambridge, Cambridge University Pres, England.
- Lankford, S. (1994), "Attitudes and Perceptions Toward Tourism and Rural Regional Development", *Journal of Travel Research*, 32(3), 35-43.
- Lankford, S.V and Howard, D.R. (1994), "Developing a Tourism Impact Attitude Scale", *Annals of Tourism Research*, 21, 121-139.
- Latkova, P. (2008), "An Examination of Factors Predicting Residents` Support for Tourism Development", *PhD.Thesis*, Michigan State University, USA.
- Lawton, L.J. (2005)," Resident Perceptions of Tourist Attractions on The Gold Coast of Australia", *Journal of Travel Research*, 44, 188-200.
- Lawson, R.W., Williams J., Young, T. and Cossens, J. (1998), "A Comparison of Residents' Attitudes Towards Tourism in 10 New Zealand Destinations", *Tourism Management*, 19 (3), 247-256.
- Lee, C-K. and Back, K-J. (2006), "Examining Structural Relationships Among Perceived Impact, Benefit, and Support for Casino Development Based on 4 year Longitudinal Data", *Tourism Management*, 27, 466-480.
- Lepp, A. (2007), "Residents' Attitudes towards Tourism in Bigodi Village, Uganda", *Tourism Management*, 28, 876-885.
- Liu, J.C., Sheldon, P.J. and Var, T. (1987), "Resident Perception of The Environmental Impacts of Tourism", *Annals of Tourism Research*, 14(1), 17-37.
- Liu, J. and Var, T. (1986), "Resident Attitudes Toward Tourism Impacts in Hawaii", *Annals of Tourism Research*, 13, 193-214.
- Llyod, K. and Auld, C.J. (2002), "The Role of Leisure in Determining Quality of Life: Issues of Content and Measurement", *Social Indicators Research*, 57, 43-71.

- Lundtrop, S. and Wanhill, S. (2001), "The Resort Lifecycle Theory: Generating Processes and Estimation", *Annals of Tourism Research*. 28(4), 947-964.
- Maddox, G. L., and Douglass, E. B. (1978), "Self-Assessment of Health: A Longitudinal Study of Elderly Subjects", *Journal of Health and Social Behavior*, 14 ,87-92.
- Madgiral, R. (1995), "Residents' Perceptions and the Role of Government", *Annals of Tourism Research*, 22(1), 86-102.
- Mansuroğlu, S. (2006), "Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği", *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 35-46.
- Martin, B.S. (1996), "The Efficacy of Growth Machine Theory in Explaining Resident Perceptions of Community Tourism Development", *PhD Thesis*, Clemson University, USA.
- Mason, P. and Cheyne, J. (2000), "Residents' Attitudes to Proposed Tourism Development", *Annals of Tourism Research*, 27(2), 391-411.
- McCool, S.F., Moisey, N.R. and Nickerson, N.P. (2001), "What Should Tourism Sustain? The Disconnect with Industry Perceptions of Useful Indicators", *Journal of Travel Research*, 40, 124-131.
- McCool, S.F and Martin, S.R. (1994), "Community Attachment and Attitudes Toward Tourism Development", *Journal of Travel Research*. 32(3), 29-34.
- McGehee, N.G. and Meares, A.C. (1998), "A Case Study of Tourism-Related Craft Marketing Cooperatives in Appalachia: Contributions to Community", *Journal of Sustainable Tourism*, 6(1), 4-25.
- McGehee, N.G. and Andereck, K.L. (2004), "Factors Predicting Rural Residents' Support of Tourism", *Journal of Travel Research*, 43(2), 131-140.
- McGillivray, M. ve Clarke, M. (2006). "Human well-being: Concepts and Measures", in *Understanding Human Well-Being*, United Nations University Press, New York, USA.
- Mesch, G.S. and Manor, O. (1998), "Social Ties, Environmental Perception, and Local Attachment", *Environment and Behavior*, 30, 504-519.

- Meuleners, L.B., Lee, A.H., Binns, C.W. and Lower, A. (2003), "Quality of Life for Adolescents: Assessing Measurement Properties Using Structural Equation Modelling.", *Quality of Life Research*, 12, 283-290.
- Murphy, P.E. (2008), *Tourism: A Community Approach*, Methuen, New York, USA.
- Michalko, G., Kiss, K., Kovacs, B. and Sulyok, J. (2009), "The Impact of Tourism on Subjective Quality of Life among Hungarian Population", *Hungarian Geographical Bulletin*, 58(2), 121-136.
- Moscardo, G. (2009), "Tourism and Quality of Life: Towards A More Critical Approach", *Tourism and Hospitality Research*, 9(2), 159-170.
- Muradov, S.(2006), "Turizmin Kentleşme Sürecine Etkileri: Alanya Örneği", Basılmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Nichols, M., Stitt, B.G. and Giacopassi, D. (2002), "Community Assesment of the Effects of Casinos on Quality of Life", *Social Indicators Research*, 57, 229-262.
- Nunkoo, R. and Ramkissoon, H. (2007), "Residents' Perceptions of the Socio-cultural Impact of Tourism in Mauritius", *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 18(1), 138-144.
- Özdemir, M. (1992), *Turizmin Türkiye'nin Sosyo-Ekonomin Yapısına Etkileri*, Turizm Bankası A.Ş. Yayınevi, Ankara.
- Özen, H. (2007), "Investigation of Sustainable Tourism Concept for Uzungöl", *Proceedings of the 2007 International Tourism Biennial*, Çanakkale, 148- 155.
- Özkök, F.G. (2008), *Az Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Turizmin Ekonomik Etkileri*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- Perdue, R.R., Long, P.T. and Allen, L.R. (1990), "Resident Support for Tourism Development", *Annals of Tourism Research*, 17(4), 586-599.
- Perdue, R.R. and Gustke, L.D. (1991), "The Effects of Tourism Development on Objective Indicators of Local Quality of Life", *Proceedings of the Travel and Tourism Research Association twenty-second annual conference*, Hyatt Regency Hotel, Long Beach, California, USA.
- Perdue, R.R., Long, P.T. and Kang, Y.S. (1999), "Boomtown Tourism and Resident Quality of Life -The Marketing of Gaming to Host Community Residents", *Journal of Business Research*, 44, 165-178.

- Pizam, A. and Milman, A. (1984), "The Social Impacts of Tourism", *UNEP Industry and Environment*, 7(1), 11-14.
- Puhakka, R., Sarkki, S., Cottrell, P.S. and Siikamaki, P. (2009), "Local Discourses and International Initiatives: Sociocultural Sustainability of Tourism in Oulanka National Park, Finland", *Journal of Sustainable Tourism*, 17(5), 529- 549.
- Rahman, T., Mittelhammer, R.C. and Wandschneider, P. (2005), *Measuring The Quality of Life Across Countries*, United Nations University, UNU World Institute for Development Economics Research (UNU-WIDER), Finland.
- Rapley, M. (2003), *Quality of Life Research. A Critical Introduction*, Sage: London.
- Rızaoğlu, B. (2003), *Turizm Davranışı*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Richards, G. and Hall, D. (2000), "The Community: A Sustainable Concept in Tourism Development?", in *Tourism and Sustainable Community Development*, eds: G.Richards and D.Hall, Routledge, London.
- Richardson, S.L. (1991), *Colorado Community Tourism Action Guide*, Boudler: University of Colorado, USA.
- Rollins, R. (1997), "Validation of the TIAS as A Tourism Tool", *Annals of Tourism Research*, 24(3), 740-742.
- Roney, S. (2002), "Sürdürülebilir Turizm: Eleştirel Bir Yaklaşım", *First Tourism Congress of Mediterranean Countries*, Antalya, 1-8.
- Ross, G.F. (1992), "Residents' Perceptions of the Impact of Tourism on An Australian City", *Journal of Travel Research*, 31, 13-20.
- Russell, R. and Faulkner, B. (2004), "Entrepreneurship, Chaos and the Tourism Area Lifecycle", *Annals of Tourism Research*. 31(3), 556-579.
- Ryan, C. and Montgomery, D. (1994), "The Attitudes of Bakewell Residents to Tourism and Issues in Community Responsive Tourism", *Tourism Management*, 15(5), 358-369.
- Ryan, C., Scotland, A. and Montgomery, D. (1998), "Resident Attitudes to Tourism Development- A Comparative Study Between the Rangitikei, New Zealand and Bakewell, United Kingdom", *Progress in Tourism and Hospitality Research*, 4 (2), 115-130.

- Schalock, R.L. (2000), "Three Decades of Quality of Life", *Focus on Autism & Other Developmental Disabilities*, 15(2), 116 -127.
- Schalock, R.L. (2004), "The Concept of Quality of Life: What We Know and Do Not Know", *Journal of Intellectual Disability Research*, 48(3), 203- 216.
- Sharpley, R. (2000), "Tourism and Sustainable Development: Exploring the Theoretical Divide", *Journal of Sustainable Tourism*, 8(1), 1 -19.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. and Müller, H. (2003), "Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of- Fit Measures", *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74,
- Scherer, R.F., Wiebe, F.A., Luther, D.C. and Adams, J.S. (1988), "Dimensionality of Coping: Factor Stability Using the Ways of Coping Questionnaire", *Psychological Reports*, 62, 763-770.
- Sheldon, P.J. and Abenoja, T. (2001), "Resident Attitudes in A Mature Destination: The Case of Waikiki", *Tourism Management*, 22, 435-443.
- Sirakaya, E., Teye, V. and Sönmez, S. (2002), "Understanding Residents' Support for Tourism Development in the Central Region of Ghana", *Journal of Travel Research* ,41, 57-67.
- Sirakaya, E., Ekinci Y. and Kaya, A.G. (2008). "An Examination of the Validity of SUS-TAS in Cross-Cultures", *Journal of Travel Research*, 46 (4), 414-421.
- Sirgy, M. J. (1998). "Materialism and Quality of Life", *Social Indicators Research*, 43, 227-260.
- Sirgy, M. J. (2001), *Handbook of Quality-Of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective*, Social Indicators Research Series, Kluwer Academic Publishers, The Netherlands.
- Sirgy, M. J., and Cornwell, T. (2001). "Further Validation of the Sirgy et al.'s Measure of Community Quality of Life", *Social Indicators Research*, 56, 125-143.
- Sirgy, M. J., Michalos, A. C., Ferriss, A. L., Easterlin, R. A., Patrick, D. and Pavot, W. (2006), "The Quality of Life (QOL) Research Movement: Past, Present, and Future", *Social Indicators Research*, 76, 343-466.

- Sirgy, J. M., Gao, T. and Young, R. (2008), "How Does Resident's Satisfaction with Community Services Influences Quality of Life (QOL) Outcomes?", *Social Indicators Research*, 3, 81-105.
- Sirgy, M.J., Widgery, R.N., Lee, D.J. and Yu, G.B. (2010), "Developing a Measure of Community Well-Being Based on Perceptions of Impact in Various Life Domains", *Social Indicators Research*, 96(2), 295-311.
- Sharpley, R. (2000), "Tourism and Sustainable Development: Exploring the Theoretical Divide", *Journal of Sustainable Tourism*, 8 (10), 1-19.
- Smith, M.D. and Krannich, R.S. (1998), "Tourism Dependence and Resident Attitudes", *Annals of Tourism Research*, 25(4), 783-902.
- Snaith, T. and Haley, A. (1999), "Residents' Opinions of Tourism Development in the Historic City of York, England", *Tourism Management*, 20, 595-603.
- Sümer, N. (2000), "Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar", *Türk Psikoloji Yazılıları*, 3(6), 49-74.
- Stedman, R. C. (2002), "Towards a Social Psychology of Place: Predicting Behavior from Place-Based Cognitions, Attitude, and Identity", *Environment and Behavior*, 34(5), 405-425.
- Stynes, D. and Stewart, S. (1993), "Tourism Development and Recreation: Some Findings From a Case Study", *Journal of Parks and Recreation Administration*, 11(4), 30-44.
- Sun, D. and Walsh, D. (1998), "Review of Studies on Environmental Impacts of Recreation and Tourism in Australia", *Journal of Environmental Management*, 53, 323-338.
- Szalai, A. (1980), "The Meaning of Comparative Research on the Quality of Life", in *The Quality of Life*, ed: Szalai, A. and Andrews F., Sage Beverly Hills, CA, USA.
- Şimşek, Ö.F. (2007), *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*, Ekinoks, Ankara.
- Tabachnick, B.G., and Fidell , L.S. (2001), *Using Multivariate Statistics* (4th Edition), Allyn & Bacon, Boston, MA, USA.

- Taillefer, M.C., Dupuis, G., Roberge, M.A. and Lemay, S.(2003), "Health-Related Quality of Life Models: Systematic Review of the Literature", *Social Indicators Research*, 64, 293-323.
- Tayfun, A. ve Kılıçlar, A. (2002), "Turizmin Sosyal Etkileri ve Yerli Halkın Turiste Bakışı", *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-12.
- Teye, V., Sönmez, S.F. and Sirakaya, E. (2002), "Residents' Attitudes Towards Tourism Development", *Annals of Tourism Research*, 29(3), 668-688.
- Theodori, G. (2000), "Level of Analysis and Conceptual Clarification in Community Attachment and Satisfaction Research: Connections to Community Development", *Journal of the Community Development Society* 31(1), 35-58.
- Tomljenovic, R. and Faulkner, B. (2000), "Tourism and Older Residents in a Sunbelt Resort", *Annals of Tourism Research*, 27(1), 93-114.
- Tooman, L.A. (1997), "Applications of the Lifecycle Model in Tourism", *Annals of Tourism Research*, 24, 214-234.
- Toros, A., Ecevit, M., Gürkan İ. ve Ayhan Ö. (1997), *Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi (Kemer-Alanya)*, Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, No:1, Ankara.
- Tosun, C. (1998). "The Roots of Unsustainable Tourism Development: The Case of Ürgüp in Turkey" *Tourism Management*, 19 (6), 596-610.
- Um, S. and Crompton, J.L. (1987), "Measuring Residents' Attachment Levels in a Host Community", *Journal of Travel Research*, 26(1), 27-29.
- Upchurch, R.S. and Teivane, U. (2000), "Resident Perceptions of Tourism Development in Riga, Latvia", *Tourism Management*, 21, 499-507.
- Van Kamp, I., Leidelmeijer, K. and Marsman, G.A.D.H. (2003), "Urban Environmental Quality and Human Well-Being. Towards A Conceptual Framework and Demarcation of Concepts; A Literature Study", *Landscape and Urban Planning*, 65, 5-18.
- Vaughan, D.R. and Edwards, J.R. (1999), "Experiential Perceptions of Two Winter Sun Destinations: The Algarve and Cyprus", *Journal of Vacation Marketing*, 5(4), 356-368.
- Veenhoven, R. (1991). "Is Happiness Relative?", *Social Indicators Research*, 24, 1-34.

- Veenhoven, R. (2000), "The Four Qualities of Life", *Journal of Happiness Studies*, 1, 1-39.
- Wang, F. and Head, M. (2007), "How Can the Web Help Build Customer Relationships? An Empirical Study on e-Tailing", *Information and Management*, 44, 115-129.
- Wang, Y.A. and Pfister, R.E. (2008), "Residents' Attitudes Toward Tourism and Perceived Personal Benefits in a Rural Community", *Journal of Travel Research*, 47 (1), 84-93.
- Weaver, D.B. (1990), "Grand Cayman Island and The Resort Cycle Concept", *Journal of Travel Research*, 29(2), 9-15.
- Weaver, D.B. and Lawton, L.J. (2001), "Resident Perceptions in the Urban-Rural Fringe", *Annals of Tourism Research*, 28(2), 439-458.
- Williams, S.(1998), *Tourism Geograpie*, Routledge, New York.
- Williams, J. and Lawson, R. (2001), "Community Issues and Resident Opinions of Tourism", *Annals of Tourism Research*, 28(2), 269-290.
- Willits, F.K. and Saltiel, J. (1995), "Questions Order Effects on Subjective Measures of Quality of Life", *Rural Sociology*, 60(4), 654-665.
- Yıldız, H.T. (2007), "Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar", *Mimarlık Dergisi*, 335, 29-42.
- Yoon, Y., Gulmaracs, T. and O'Neal, Q. (1995), "Exploring the Factors Associated with Expert Systems Success", *MIS Quarterly*, 1(19), 83-106.
- Yoon, Y., Gursoy, D. and Chen, J.S. (2001), "Validating a Tourism Development Theory with Structural Equation Modeling", *Tourism Management*, 22, 363-372.
- Yu, C.P., Chancellor, C.H. and Cole, T.S. (2009), "Measuring Residents' Attitudes toward Sustainable Tourism: A Reexamination of the Sustainable Tourism Attitude Scale", *Journal of Travel Research*, 1-7.

- www2.aku.edu.tr/~gocak/pdf/10-13-1%20gecerlik-guven.pdf, Erişim Tarihi: 22.02.2010.
- www.altso.org.tr, Erişim Tarihi: 10.02.2010.
- www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite03.pdf, Erişim Tarihi: 12.02.2010.
- www.finarfin.net/?p=240, Erişim tarihi: 22.02.2010.
- www.kentli.org/makale/meh_sur.htm , Erişim Tarihi: 13.01.2010.
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Ya%C5%9Fam_kalitesi, Erişim Tarihi: 18.04.2009.
- www.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.02.2010.
- www.sustainablemeasures.com/Sustainability/index.html , Erişim tarihi :21.05.2010.
- www.un-documents.net , Erişim tarihi :12.01.2010.
- www.yontek.com/paradigm.asp, Erişim Tarihi :19.02.2009.

EKLER:**EK-1: ÖN TEST ANKET FORMU**

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda doktora programı çerçevesinde yürütülen bir tez çalışmasının uygulama kısmıdır. Araştırmanın amacı, Alanya'daki turizm gelişiminin sizlerin yaşam kalitesini ne şekilde etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Cevaplar yalnızca bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Ankete katılanlar arasında yapılacak çekiliş ile 4 şanslı kişiye birer küçük altın verecektir. Çekilişe katılmak için anketi **EKSİKSİZ** dolduruktan sonra lütfen ilgili görevliye telefon ya da e-mail bilginizi iletiniz. Çekiliş **30 Mayıs 2010** tarihinde yapılacak ve şanslı isimlere doğrudan ulaşılacaktır.

Şimdiden yapacağınız katkı ve yarattığınız değer için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Volkан ALTINTAŞ

Öğretim Elemanı

Akdeniz Üniversitesi

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu

E-Posta: altintas@akdeniz.edu.tr

Telefon: **0 536 966 2 966 (Cep)**
0 242 310 20 64 (İş)

A GRUBU SORULAR	Hıfzı	Katılmıyorum	Katılıyorum	Karsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
<i>Alanya'daki turizm gelişimini dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.</i>						
Turizm yüzünden kendimi genellikle rahatsız hissediyorum.	1	2	3	4	5	
Bölgemize gelen turistler yaşam kalitemi olumsuz etkilemektedir.	1	2	3	4	5	
Bölgem turizm gelişimi yüzünden asarı kalabalıkır.	1	2	3	4	5	
Turizm yüzünden yaşam kalitemin kötüye gittiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5	
Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.	1	2	3	4	5	
Turizm çevreyi korur.	1	2	3	4	5	
Turizm yaban hayatı ve doğal yaşamı her zaman korur.	1	2	3	4	5	
Dogal çevremiz hem bugün hem de gelecekte korunur.	1	2	3	4	5	
Turizm doğal ve kültürel çevreyle uyum içinde gelişir.	1	2	3	4	5	
Turizm gelişiminin iyi planlandığına inanıyorum.	1	2	3	4	5	
Başarılı turizm yönetimi için ileri düzeyde planlama yapılması gereklidir.	1	2	3	4	5	
Turizm kalkınma planları sürekli geliştirilir.	1	2	3	4	5	
Turizm sektörü geleceğe yönelik plan yapar.	1	2	3	4	5	
Turizmin bölge ekonomisine büyük katkı sağladığını inanıyorum.	1	2	3	4	5	
Turizm yerel ekonomiyi çeşitlendirir.	1	2	3	4	5	
Turizmi bölgemize yeni gelir kaynağı yaratması yüzünden seviyorum.	1	2	3	4	5	
Turizm bölge ekonomisi için iyidir.	1	2	3	4	5	
Turizm işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	1	2	3	4	5	
Turizm, turistlerin olumlu izlenimlerle ayrılmalarını sağlar.	1	2	3	4	5	
Dogal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.	1	2	3	4	5	
Yerel yönetim (belediye, muhtarlık) turist memnuniyetini takip eder.	1	2	3	4	5	
Turistlerin otulmuş izlenimlerini artıratılmak için belediye yapar.	1	2	3	4	5	
Turizm işletmeleri çalıştıracağı insanların büyük çoğunluğunu Alanya ve çevresinden karşılar.	1	2	3	4	5	
Turizmden sağlanan gelirler yerel halka eşit şekilde dağıtıltır.	1	2	3	4	5	
Turizm sektöründe tüketilen mal ve hizmetlerin büyük çoğunuğu bölgedeki üretimle karşılanır.	1	2	3	4	5	
Turizm sektörü bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	1	2	3	4	5	
Bölgedeki turizm hareketleri yerel ürünler için yeni pazarlar yaratır.	1	2	3	4	5	
Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına tam katılım gereklidir.	1	2	3	4	5	
Yerel halka turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsat verilir.	1	2	3	4	5	
Turizm sektörü her zaman toplumun değer yargılarını dikkate almır.	1	2	3	4	5	
Toplum bireylerinin turizm karar mekanizmalarında yer alabilmeleri için fırsatlar yaratılmıştır.	1	2	3	4	5	
Toplum bireyleri turizm planlama komitelerinde liderlik yapmak için teşvik edilir.	1	2	3	4	5	
Turizmin gelişmesi ile toplumun tüm kurumlarında çevre bilinci artar.	1	2	3	4	5	

	Hızlı memnun değilim	Memnun değilim	Kararsızım	Memnunum	Cök memnunum
İşimdeki gelir durumum	1	2	3	4	5
İşimdeki sosyal güvenliğim	1	2	3	4	5
Aile gelirim	1	2	3	4	5
Ödemeler ve sosyal haklar	1	2	3	4	5
Odediğim vergiler	1	2	3	4	5
Yaşamam için gerekli olan masraflar	1	2	3	4	5
Yeme-icme gibi temel ihtiyaçlarının maliyeti	1	2	3	4	5
Yaşadığım bölgedeki doğal çevre	1	2	3	4	5
Belediyenin sunduğu hizmetler ve faaliyetler	1	2	3	4	5
Birlikte yaşadığım insanlar	1	2	3	4	5
Boş zamanum	1	2	3	4	5
Boş zaman faaliyetlerim	1	2	3	4	5
Dünyanın bir çok ülkesinden gelen turist sayısı	1	2	3	4	5
Sağlığım (hastanenin temizliği, doktorların ilgisini, ilaç alımındaki kolaylık, ücretsiz muayene gibi)	1	2	3	4	5
Soludduğum havanın kalitesi	1	2	3	4	5
İctığım suyun kalitesi	1	2	3	4	5
Eğlence hayatım	1	2	3	4	5
Kültürel hayatım	1	2	3	4	5
Sosyal statü	1	2	3	4	5
Manevi hayat	1	2	3	4	5
Ev yaşamım (çoluk çocuk, eş ile geçen yaşam)	1	2	3	4	5
Diğer insanlarla olan yaşamım	1	2	3	4	5
Cevremin temizliği	1	2	3	4	5
Topluluktaki cinayet oranları	1	2	3	4	5
Bölgemdeki can güvenliğim	1	2	3	4	5

	Hıza Katılmıyorum	Hıza Katıldım	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Dini hizmetlerin uygulanmasından çok memnunum.	1	2	3	4	5
Kendimize ait kültürümüzü koruma yolları konusunda özellikle mutluuyum.	1	2	3	4	5
Turistlerle konuştuğum zaman kültürümü dışarıya yaydığını hissediyorum.	1	2	3	4	5
İcme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden siselememiş su içmeyi tercih ediyorum.	1	2	3	4	5
Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum.	1	2	3	4	5
Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmeyece ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır.	1	2	3	4	5

C GRUBU SORULAR	Hü Katlımayorum	Katlınyorum	Karasızım	Katılıyorum	Tamamen Katlıyorum
Burdan sonra bulundugunuz bölgeyi dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.					
Burada istedigim için yaşıyorum.	1	2	3	4	5
Nerede yaşadığımı söylemekten gurur duyuyorum.	1	2	3	4	5
Buradan kesinlikle taşınmak istemem.	1	2	3	4	5
Buranın yaşayabileceğim en ideal yer olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Buradaki insanlara bağlı olduğumu hissederim.	1	2	3	4	5
Yaşadığım yerdeki komşularını severim.	1	2	3	4	5
Kendimi yaşadığım yerdeki insanlar arasında güvende hissederim.	1	2	3	4	5
Zamanının büyük bir kısmını turistle iletişim içinde geçirmen.	1	2	3	4	5
Turistlerle çoğu zaman dil pratiği yapmak için bir araya gelirim.	1	2	3	4	5
Alaşveriş sırasında dil konusunda yardıma ihtiyacı olan turistlere yardım ederim.	1	2	3	4	5
Arkadaşlarımlı Alanya'ya gelen turistler arasından seçenekim.	1	2	3	4	5

Turistlerle nasıl bir ilişki içindesiniz?

- İlişkim yok ()
 Kısmen ilişki içindeyim ()
 Sürekli ilişki içindeyim ()

Ne kadar süreden beri bu bölgede yaşıyorsunuz?

- Bir yıldan az ()
 1 – 5 yıl ()
 6-10 yıl ()
 11 - 15 yıl ()
 16 yıl ve üzeri ()

Turizm sektöründe çalışıyor musunuz?
<p>a) Turizm sektöründe doğrudan çalışıyorum (otel, restoran, araba kiralama, yat işletmeleri, yeme-içme, eğlence mekanları).</p> <p>b) Turizm sektöründe dolaylı olarak çalışıyorum (alışveriş merkezleri, hediyelik eşya satan yerler vb.).</p> <p>c) Turizm sektöründe çalışmıyorum.</p>
Cevabınız “doğrudan ya da dolaylı turizm sektöründe çalışıyorum” ise, lütfen aşağıdaki soruyu işaretleyiniz.
Bu turizm işi; sezonluktur ☐ daimidir ☐

DEMOGRAFİK SORULAR

- 1.Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
- 2.Yaşınız: 18-25 26-33 34-41
42-49 50 ve üstü
- 3.Medeni Durumunuz: Evli Bekar Dul/Boşanmış
- 4.Aylık Geliriniz: Asgari Ücret Asgari Ücret-1000 TL 1001-2000 TL
2001-3000 TL 3001 TL ve üzeri
5. Şu anki gelirinizin ne kadarlık kısmı turizm sektöründen gelmektedir? (yüzde olarak ifade ediniz)
% _____
- 6.Öğrenim Durumunuz: İlkokul Ortaokul Lise
2 Yıllık Üniversite 4 Yıllık Üniversite Master/Doktora
7. Mesleğiniz: _____

CEKİLİŞ İÇİN İSTEĞE BAĞLI İLETİŞİM BİLGİLERİ	
ADI SOYADI:	
TELEFONU:	
E-MAIL:	

© İlginize çok teşekkürler ☺

EK-2: ASİL UYGULAMA ANKETİ (ÖN TEST SONRASI)

Değerli Katılımcı,

Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda doktora programı çerçevesinde yürütülen bir tez çalışmasının uygulama kısmıdır. Araştırmacıın amacı, Alanya'daki turizm gelişiminin sizlerin yaşam kalitesini ne şekilde etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Cevaplar yalnızca bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Ankete katılanlar arasında yapılacak çekiliş ile 4 şanslı kişiye birer küçük altın verilecektir. Çekilişe katılmak için anketi EKSİKSİZ doldurunuz. Size ulaşabileceğimiz telefon ya da e-mail bilginizi ilgili görevliye iletiniz.

Çekiliş 30 MAYIS 2010 tarihinde yapılacak ve şanslı isimlere doğrudan ulaşılacaktır.

Şimdiden yapacağınız katkı ve yarattığınız değer için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Volkan ALTINTAŞ
Öğretim Elemanı
Akdeniz Üniversitesi
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu
E-Posta: altintas@akdeniz.edu.tr
Telefon: 0 536 966 2 966 (Cep)
0 242 310 20 64 (İş)

<i>Alanya'daki mevcut yaşam kalitenizi dikkate alarak aşağıdağı ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki tespit rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.</i>		Hıç Katılmıyorum	Katılımıyorum	Katarsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Kendimize ait kültürümüzü koruma yolları konusunda özellikle mutluyum.		1	2	3	4	5
Turistlerle konuştuğum zaman kültürümü dışarıya yaydığını hissediyorum.		1	2	3	4	5
İçme suyunun temiz olmadığını düşündüğümden şişelenmiş su içmeyi tercih ediyorum.		1	2	3	4	5
Turistler tarafından çevreye bırakılmış çöpleri gördüğümde turizm hakkında iyi şeyler hissetmiyorum.		1	2	3	4	5
Çevre kirliliği toplum güvenliğini tehdit etmekte ve tehlikeli sağlık problemlerine neden olmaktadır.		1	2	3	4	5

<i>Alanya'daki mercut yaşam kalitenizi dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.</i>	Hic mennum değilim	Mennum değilim	Kararsızım	Mennumum	Cok mennumum
İşimdeki gelir durumum	1	2	3	4	5
İşimdeki sosyal güvenliğim	1	2	3	4	5
Aile gelirim	1	2	3	4	5
Ödemeler ve sosyal haklar	1	2	3	4	5
Ödediğim vergiler	1	2	3	4	5
Yaşamam için gerekli olan masraflar	1	2	3	4	5
Yeme-içme gibi temel ihtiyaçlarımın maliyeti	1	2	3	4	5
Belediyenin sunduğu hizmetler ve faaliyetler	1	2	3	4	5
Birlikte yaşadığım insanlar	1	2	3	4	5
Boş zamanım	1	2	3	4	5
Boş zaman faaliyetlerim	1	2	3	4	5
Dünyanın bir çok ülkesinden gelen turist sayısı	1	2	3	4	5
<i>Alanya'daki mercut yaşam kalitenizi dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.</i>	Hic mennum değilim	Mennum değilim	Kararsızım	Mennumum	Cok mennumum
Kültürel hayatım	1	2	3	4	5
Sosyal statü	1	2	3	4	5
Manevi hayatı	1	2	3	4	5
Ev yaşamım (çoluk çocuk, eş ile geçen yaşam)	1	2	3	4	5
Diğer insanlarınla olan yaşamım	1	2	3	4	5

<i>Bulunduğunuz bölgeyi dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanını ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.</i>	Hic Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Burada istediğim için yaşıyorum.	1	2	3	4	5
Nerede yaşadığımı söylemekten gurur duuyuyorum.	1	2	3	4	5
Buradan kesinlikle taşınmak istemem.	1	2	3	4	5
Buramın yaşayabileceğim en ideal yer olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Buradaki insanlara bağlı olduğumu hissedermim.	1	2	3	4	5
Yaşadığım yerdeki komşularımı severim.	1	2	3	4	5
Kendimi yaşadığım yerdeki insanlar arasında güvende hissederim.	1	2	3	4	5
Zamanimin büyük bir kısmını turistle iletişim içinde geçiririm.	1	2	3	4	5

Turistlerle多方々 時間を費して言語の練習をすることが好きです。	1	2	3	4	5
ショッピングの際に、言語で困ったときに手助けしてくれる人を助けています。	1	2	3	4	5
友達と一緒にアラヤに来た観光客がいるときに、手助けします。	1	2	3	4	5

	Hic Kadimitorum Katilimorum	Karasizim	Kanliyorum	Tamamen Kadilorum
Alanya'daki turizm gelişimini dikkate alarak aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanı ölçekteki beş rakamdan birini işaretleyerek seçiniz.				
Turizm yüzünden kendimi genellikle rahatsız hissediyorum.	1	2	3	4
Bölgemize gelen turistler yaşam kalitemi olumsuz etkilemektedir.	1	2	3	4
Bölgem turizm gelişimi yüzünden aşırı kalabalıktır.	1	2	3	4
Turizm yüzünden yaşam kalitemin kötüye gitğini hissediyorum.	1	2	3	4
Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.	1	2	3	4
Turizm çevreyi korur.	1	2	3	4
Turizm yaban hayatı ve doğal yaşamı her zaman korur.	1	2	3	4
Dogal çevremiz hem bugün hem de gelecekte korunur.	1	2	3	4
Turizm doğal ve kültürel çevreyle uyum içinde gelişir.	1	2	3	4
Turizm gelişiminin iyi planlandığını inanıyorum.	1	2	3	4
Başarılı turizm yönetimi için ileri düzeyde planlama yapılması gereklidir.	1	2	3	4
Turizm kalkınma planları sürekli geliştirilir.	1	2	3	4
Turizm sektörü geleceğe yönelik plan yapar.	1	2	3	4
Turizmin bölge ekonomisine büyük katkı sağladığını inanıyorum.	1	2	3	4
Turizm yerel ekonominin çeşitlendirir.	1	2	3	4

Turizm bölgeye yeni gelir kaynağı yaratması yüzünden seviyorum.	1	2	3	4	5
Turizm bölge ekonomisi için iyidir.	1	2	3	4	5
Turizm işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	1	2	3	4	5
Turizm, turistlerin olumlu izlenimlerle ayrılmalarını sağlar.	1	2	3	4	5
Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.	1	2	3	4	5
Yerel yönetim (belediye, muhtarlık) turist memnuniyetini takip eder.	1	2	3	4	5
Turistlerin olumlu izlenimlerini artırbilmek için belediye yararım yapar.	1	2	3	4	5
Turizm işletmeleri çalıştıracağı insanların büyük çoğunluğunu Alanya ve çevresinden karşılardır.	1	2	3	4	5
Turizmden sağlanan gelir halkın geniş kitlelerine dağılır.	1	2	3	4	5
Turizm sektöründe tüketilen mal ve hizmetlerin büyük çoğunluğu bölgedeki üretimle karşılaşır.	1	2	3	4	5
Turizm sektörü bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	1	2	3	4	5
Bölgedeki turizm hareketleri bölgesel mallar için yeni pazarlar yaratır.	1	2	3	4	5
Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılması gereklidir.	1	2	3	4	5
Yerel halka turizm karar mekanizmalarında yer alabilimeleri için fırsat verilir.	1	2	3	4	5
Turizm sektörü her zaman toplumum değer yargılarını dikkate alır.	1	2	3	4	5
Toplum bireylerinin turizm karar mekanizmalarında yer alabilimeleri için fırsatlar yaratılmıştır.	1	2	3	4	5
Toplum bireyleri turizm planlama komitelerinde liderlik yapmak için teşvik edilir.	1	2	3	4	5
Turizmin gelişmesi ile toplumun tüm kurumlarında çevre bilinci artar.	1	2	3	4	5

Ne kadar süreden beri bu bölgede yaşıyorsunuz?	
Bir yıldan az	()
1 - 5 yıl	()
6-10 yıl	()
11 - 15 yıl	()
16 yıl ve üzeri	()

Turistlerle nasıl bir ilişki içindesiniz?	
İlişkim yok	☐
Kısmen ilişki içindeyim	☐
Sürekli ilişki içindeyim	☐
Turizm sektöründe çalışıyor musunuz?	
a) Turizm sektöründe doğrudan çalışıyorum (otel, restoran, araba kiralama, yat işletmeleri, yeme-içme, eğlence mekanları).	
b) Turizm sektöründe dolaylı olarak çalışıyorum (alışveriş merkezleri, hediyelik eşya satan yerler vb.).	
c) Turizm sektöründe çalışmıyorum.	
d) Şu an işim yok.	
Cevabınız “doğrudan ya da dolaylı turizm sektöründe çalışıyorum” ise, lütfen aşağıdaki soruyu işaretleyiniz.	
Bu turizm işi; sezonluktur ☐ daimidir ☐	

DEMOGRAFİK SORULAR

- 1.Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
- 2.Yaşınız: 18-25 26-33 34-41
42-49 50 ve üstü
- 3.Medeni Durumunuz: Evli Bekar Dul/Boşanmış
- 4.Aylık Geliriniz: Asgari Ücret Asgari Ücret-1000 TL 1001-2000 TL
2001-3000 TL 3001 TL ve üzeri
5. Şu anki gelirinizin ne kadarlık kısmı turizm sektöründen gelmektedir? (yüzde olarak ifade ediniz)
% _____
- 6.Öğrenim Durumunuz: İlkokul Ortaokul Lise
2 Yıllık Üniversite 4 Yıllık Üniversite Master/Doktora
7. Mesleğiniz: _____

ÇEKİLİŞ İÇİN İSTEĞE BAĞLI İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADI SOYADI:

TELEFONU:

E-MAIL:

OTURDUĞUNUZ BELDE:

ALANYA MERKEZ OBAKÖY TOSMUR CİKCİLLİ OKURCALAR KONAKLI KESTEL MAHMUTLAR KARGICAK DİĞER _____

EK 3: ÖLÇEKLERİN ÇARPIKLIK VE BASIKLIK TABLOLARI**SUSTAS Ölçeği Ortalama ve Normal Dağılım Ölçütleri**

	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
a1	2,50	1,251	,427	-,903
a2	2,65	1,243	,205	-1,076
a3	3,02	1,207	-,170	-,972
a4	2,81	1,269	,047	-1,111
a6	3,46	1,145	-,495	-,456
a7	3,43	1,120	-,391	-,554
a8	3,51	1,079	-,565	-,204
a9	3,69	1,047	-,698	-,002
a11	4,08	,909	-1,009	,958
a12	3,90	,934	-,681	,101
a13	3,93	,952	-,888	,664
a14	4,10	,946	-1,100	1,058
a15	4,05	,882	-,862	,718
a16	4,01	,887	-,799	,527
a17	4,10	,871	-,931	,810
a18	4,00	,931	-,934	,911
a19	3,87	,971	-,825	,547
a21	3,64	1,098	-,705	,005
a22	3,74	1,011	-,752	,344
a23	3,43	1,178	-,516	-,581
a24	3,44	1,176	-,548	-,475
a26	3,56	1,055	-,650	-,016
a29	3,50	1,115	-,577	-,369
a30	3,40	1,195	-,504	-,615
a31	3,35	1,191	-,431	-,657
a32	3,36	1,217	-,443	-,678
a33	3,72	1,203	-,835	-,157
Valid N (listwise)	777			

Yaşam Kalitesi Ölçeği Ortalama ve Normal Dağılım Ölçütleri

	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
b1	3,05	1,256	-.234	-1,129
b2	3,26	1,228	-.505	-.844
b3	3,16	1,145	-.385	-.843
b4	3,02	1,200	-.111	-1,007
b5	2,68	1,187	.256	-.864
b6	2,79	1,157	.083	-.977
b7	2,91	1,163	-.063	-1,020
b8	2,90	1,257	.020	-1,070
b9	3,80	1,098	-.913	,186
b10	3,38	1,194	-.492	-,716
b11	3,45	1,156	-.534	-,584
b12	3,61	1,095	-.542	-,410
b13	3,31	1,094	-.543	-,638
b13a	2,90	1,257	.020	-1,070
b14	3,32	1,014	-.564	-,334
b15	3,61	1,047	-.806	,172
b16	3,82	1,039	-.810	,249
b17	3,88	,898	-1,058	1,443
b18	3,80	,938	-.861	,649
b19	3,87	,960	-.962	,840
b20	3,41	1,293	-.474	-,901
b21	3,67	1,098	-.633	-,344
b22	3,95	1,152	-.979	,047
b23	3,84	1,178	-.882	-,135
b24	4,14	1,025	-1,225	,908
Valid N (listwise)	777			

Topluluğa Bağlılık Ölçeği Ortalama ve Normal Dağılım Ölçütleri

	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
c1	3,89	1,201	-1,087	,234
c2	4,05	,977	-1,103	,970
c3	3,72	1,160	-,695	-,277
c4	3,81	1,088	-,754	-,085
c5	3,66	1,134	-,655	-,315
c6	3,83	1,021	-,840	,325
c7	3,77	1,039	-,844	,367
Valid N (listwise)	777			

Turistle Etkileşim Ölçeği Ortalama ve Normal Dağılım Ölçütleri

	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
c8	3,54	1,214	-,581	-,632
c9	3,43	1,287	-,410	-,979
c10	3,86	1,093	-,912	,252
c11	2,99	1,439	,007	-1,357
Valid N (listwise)	777			

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve SOYADI : Volkan ALTINTAŞ
 Doğum Tarihi ve Yeri : 1978 – Dinar / AFYON
 Medeni Durumu : Evli

ÖĞRENİM DURUMU

Mezun Olduğu Lise : Çankaya Lisesi-ANKARA
 Lisans : Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
 İşletme Bölümü
 Yükseklisans : Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
 Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı
 Yabancı Diller : İngilizce ve Almanca

AKADEMİK ÇALIŞMALAR

KİTAP

ALTINTAŞ,V. (2010), “Neden Olmasın”, Kent Turizm Araştırmaları ve Yayıncılık,
 ISBN: 978-605-125-232-2, İstanbul.

KİTAP BÖLÜMLERİ

AYKIN, S. M. ve ALTINTAŞ, V. (2006), “Tourism SMEs in an Aspirant Member State: Turkey”, in **Tourism in the New Europe: Perspectives on Tourism SME Policies and Practices**, ed. Thomas, R. and Augustyn, M. Oxford, Elsevier, England.

ALTINTAŞ, V. (2009), “Antalya Golden Orange Film Festival From Antalya to the World: Impacts on Local Community”, in **Event Management and Sustainability**, ed. R.Raj and J.Musgrave, CABI, England.

MAKALELER

- ALTINTAŞ, V. (2010), "Fuar Katılımcılarının Türkiye'ye Yönelik Algılamaları Üzerine Berlin, Moskova ve Dubai Fuarlarında Uygulama", *Standart Dergisi*, 49(580), s.107-112.
- YILMAZ, Y. ve ALTINTAŞ, V. (2008), "Germany-Centered Mergers and Cartels in European Travel Industry, their Influence on Turkey and Antalya", *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 3(2), 91-101.
- ALTINTAŞ, V. (2006), "Turistik Ürünlerde Standardizasyon", *Standart Dergisi*, 45(533), s. 73-79.
- ALTINTAŞ V., TETİK N., DEMİREL B.U., (2006) "An Examination of Intellectual Capital in the Accommodation Sector of the Antalya Region, Turkey", *The Journal of Hospitality Financial Management*, 14(1), s.63-76.
- ÖZDEMİR, B, AKTAŞ, A. ve ALTINTAŞ, V., (2005) Turizm ve Otelcilik Eğitimi Görmekte Olan Lisans Düzeyindeki Öğrencilerin Otel İşletmelerinin Yiyecek İçecek Bölümüne Yönelik Tutumları", *Anatolia Dergisi*, 16(1), s.46-58.
- ALTINTAŞ, V. (2005), "Güle Güle Butik Oteller, Merhaba Life Style Oteller", *Standart Dergisi*, 44(523), s. 86- 89.

BİLDİRİLER

- ALTINTAŞ, V. ve YILMAZ, Y. (2007), "Eco-Tourism Planning in Manavgat-Akseki-Alanya Region", Hotelplan 2007 The Third Biennial International Congress, 23-24 Kasım 2007, printed in HOTELLINK. *Journal for Theory and Practice of Hotel Industry*, 7(9-10), 209-216, Belgrad, Sırbistan.

ALTINTAŞ, V. (2007), "EU Regional Policy and Tourism: The Case of Turkey", Regional Studies Association Mediterranean and Balkan Regional Development Working Group(MedBred), 1st Workshop, 25-27 Ekim 2007, Cluj, Romanya.

ALTINTAŞ, V. (2006), "The Effects of Relationship between Turkey and the European Union to Turkey's Tourism and Future Oriented Expectations", International Tourism Conference , 20-26 Kasım 2006, Alanya, Türkiye.

DURSUN, M., ALTINTAŞ, V. ve DÖNMEZ, D. (2006), "The Relationship among Stakeholders at Eminönü Platform in İstanbul: How do they perceive each other?", ATLAS Annual Conference - The Transformation of Tourism Spaces, 20-22 Eylül 2006, Lodz, Polonya.

ALTINTAŞ, V. (2006), "Turkish Tourism Development: From the EU Perspective at a Glance", Shaping EU Regional Policy: Economic, Social and Political Pressures, Regional Studies Association, 8-9 Haziran 2006, Leuven, Belçika.

YILDIZ, S., ALTINTAŞ, V. ve ÇELİK P. (2006), "Conflict Management in Tourism Sector in Turkey: A Sample from Antalya", 2nd International Scientific Conference , Progress in Tourism and Hospitality: Present & Future Challenges, 1-4 Haziran 2006, Selanik, Yunanistan.

YILMAZ, Y. ve ALTINTAŞ, V. (2005), "Analysis of Domestic Tourism in Turkey", Hotelplan 2005 The Second Biennial International Congress, 18-19 Kasım 2005, *printed in HOTELLINK. Journal for Theory and Practice of Hotel Industry*, 6(6), 627-631, Belgrad, Sırbistan-Karadağ.

ÖREN, V.E., ALTINTAŞ, V. TETİK, N. ve KINAY, F.(2005), "Yield Management in Hotels: A Case Study In Antalya, Turkey" The International Economic Conference "The Dichotomy Poverty-Wealth And Romania's Integration In The European Union", 20-21 Mayıs 2005, Sibiu, Romanya.

EHTİYAR, R., ALTINTAŞ, V., AKTAŞ, A. ve ARMAĞAN, S.(2003), The Recent Changes In Place Formation and The Traditional City Identity of Antalya", Global Frameworks and Local Realities: Social and Cultural Identities in Making and Consuming Tourism, University of Brighton, 11-13 Eylül 2003, Brighton, İngiltere.

PROJELER

"Destinasyon İmajında Uluslararası Turizm Fuarlarının Etkinliği: Katılımcılar ve Ziyaretçiler Üzerine Uygulama (ilk etap)"-(Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Desteğiyle), ITB Berlin, Almanya (Mart 2009), MTTT Moskova, Rusya (Mart 2009), ATM Dubai, BAE (Mayıs 2009) Fuar Uygulamaları.

"Avrupa Birliği ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Desteği ile Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB) ve Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ortaklığında yürütülen "Lise Mezunlarına Turizm Sektöründe Meslek Edindirme Amaçlı Eğitim Projesi" (2004-2005).

EDİTÖRLÜK

ZEI EU-TURKEY-MONITOR (Co-editor)

DİĞER FAALİYETLER

01/10/-25/12/2009, Misafir Araştırmacı- University of South Carolina, College of Hospitality, Retail, and Sport Management (HRSM), **ABD**.

28/04/2009, Katılımcı, "ERAMOBILITY - Researchers in Europe without Barriers", Czech Presidency Conference, Prag, **Cek Cumhuriyeti**.

25/04/2009, Katılımcı, "Spor Turizmi Ortak Akıl Platformu", Kültür ve Turizm Bakanlığı- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İşbirliği, İstanbul, **Türkiye**.

19/11-21/11/2008, Katılımcı, "Young Resarchers in Europe", Rennes, **Fransa**.

13/11-15/11/2008, Katılımcı, "The First Tourism-Specific Quality of Life Workshop", Ministry of Local Government, Budapeşte, **Macaristan**.

01/10-03/10/2007, Katılımcı, 2nd International Conference on Climate Change and Tourism, UNWTO, Davos, **İsviçre**.

13/05-15/05/2007, Katılımcı, European Researchers of Tomorrow-Crossing the Borders of Academia and Industry, EU Presidency Conference, Stuttgart, **Almanya**.

15/09-19/09/2006, Katılımcı-Eğitmen, EU Youth Program, Türkiye'nin Avrupa Birliğine Uyumu Konulu Seminer, AB Çalışmaları Merkezi, Ankara, **Türkiye**.

09/03-12/03/2006, The European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers (EURODOC 2006), Türkiye Temsilcisi, Bologna, **İtalya**.

18/12-21/12/2005, Değişimim Organizasyonu, Kajaani Polytechnic, "Socrates- Erasmus Programı", **Finlandiya**.

23/11-25/11/2005, EURODOC Temsilcisi, 2nd Annual Conference ERA- MORE Network, Bled, **Slovenya**.

14/10-15/10/2005, Oturum Başkanı, EURODOC, "Survey of Young Scientist in Europe", Hannover, **Almanya**.

01/08-12/08/2005, Misafir Araştırmacı, Center for European Integration Studies (ZEI), Rheinische Friedrich Wilmelms-University of Bonn, **Almanya**.

10/03-13/03/2005, The European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers (EURODOC 2005), Türkiye Temsilcisi, Strasbourg, **Fransa**.

09/11-19/11/2004, Öğretim Elemanı Değişimi, Utene College, Tourism Bölümü, "Socrates Erasmus Programı", **Litvanya**.

08/2004-09/2004, Misafir Araştırmacı, Center for European Integration Studies (ZEI), Rheinische Friedrich Wilmelms-University of Bonn, **Almanya**.

24/04-28/04/2004, Konferans Katılımcısı, "The Europe of Knowledge 2020" (EU Commission Research Directorate), Liege, **Belçika**.

SERTİFİKALAR

18/05-21/05/2006, European Weekend School 2006 (EWS), "The Future of the European Union and Turkey's Accession Perspectives", Boğaziçi Üniversitesi Jean Monnet Center of Excellence, **İstanbul, Türkiye**.

29/03-01/04/2006, Cultural Tourism in Mediterranean (Innovation, Creativity and Regional Development), Tarragona, **İspanya**.

20/02-20/05/2004, Akdeniz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (AKÜNSEM), "Jean Monnet Projesi AB Eğitim Semineri Programı".

05/10-12/10/2003, Akdeniz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (AKÜNSEM), "Avrupa Bütünleşmesi ve Türkiye-AB İlişkileri Seminer Programı".

SOSYAL FAALİYETLER

TRT Antalya Radyosu "Turizm Deyince" Programı Katılımcısı, (Aralık 2004 ve Haziran 2005).

Türkiye Rehberler Odası (TUROB) Antalya Semineri, Davetli Konuşmacı, "Avrupa Birliği Turizm Politikaları ve Hizmetlerin Serbest Dolaşımı", 20.08.2005, 14.11.2005, 15.11.2005.

ÜYELİKLER

Dünya Turizm Gazetecileri ve Yazarları Birliği- **World Federation of Travel Journalists & Writers (FIJET)**.

Bölgesel Kalkınma Politikası ve Arastırmaları konularında Uluslararası Forum.-**Regional Studies Association (RSA)**,

Alman Turizm Araştırmacıları Topluluğu- **German Society for Research in Tourism (DGT)**

Turizm Gazeteci ve Yazarları Derneği - **TUYED**

Yaşam Kalitesi Çalışmaları Uzmanlar Birliği- **International Society for Quality-of-Life Studies (ISQOLS)**